

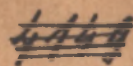
БИБЛИОТЕКА
PW
SP
СРЕДНИЙ

2294

2291

L. 2

II a

USTRÓJ I ORGANIZACJA SZKOLNICTWA W POLSCE

(USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI)

L W Ó W 1 9 3 4

NAKŁADEM PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA KSIĄŻEK SZKOLNYCH
UL. KURKOWA 21

2291

T R E Ś Ć :

CZĘŚĆ I:

SZKOŁY PAŃSTWOWE I PUBLICZNE.

	str.
1. Ustawa z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389)	1
2. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 30 maja 1932 r. o częściowym wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 485)	12
3. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 kwietnia 1933 o częściowym wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 281)	13
4. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 października 1933 o organizacji gimnazjów państwowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 184)	14
5. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1933 o organizacji publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 194)	26
6. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1933 o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202)	41

CZĘŚĆ II:

SZKOŁY PRYWATNE.

1. Ustawa z dnia 11 marca 1932 o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343)	111
2. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych	114
3. Okólnik Nr. 32 Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 marca 1933 w sprawie warunków zakładania prywatnych kursów dla dorosłych	119

DODATEK.

	str.
1. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 18 listopada 1932 o organizacji roku szkolnego	121
2. Postanowienie Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 grudnia 1932 w sprawie organizacji roku szkolnego w państwowych szkołach zawodowych .	122
3. Okólnik Nr. 9 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 stycznia 1933 w sprawie organizacji roku szkolnego w prywatnych szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli	122
4. Okólnik Nr. 26 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 marca 1933 o orga- nizacji roku szkolnego w niektórych szkołach zawodowych	123

CZĘŚĆ I.

SZKOŁY PAŃSTWOWE I PUBLICZNE.

1. USTAWA

z dnia 11 marca 1932 r.

o ustroju szkolnictwa.

(Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389.)

WSTĘP.

Ustawa niniejsza wprowadza takie zasady ustroju szkolnictwa, które mają Państwu ułatwić organizację wychowania i kształcenia ogółu na świadomych swych obowiązkach i twórczych obywateli Rzeczypospolitej, obywatelom tym — zapewnić jak najwyższe wyrobienie religijne, moralne, umysłowe i fizyczne oraz jak najlepsze przygotowanie do życia, zdolniejszym zaś i dzielniejszym jednostkom ze wszelkich środowisk umożliwić osiągnięcie najwyższych szczebli naukowego i zawodowego wykształcenia.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. (1) Szkoły i zakłady naukowe i wychowawcze, utrzymywane wyłącznie przez Państwo, noszą nazwę szkół (zakładów) państwowych.

(2) Szkoły (zakłady), utrzymywane przez Państwo wspólnie z samorządem terytorjalnym lub gospodarczym na mocy osobnych ustaw, noszą nazwę szkół (zakładów) publicznych.

(3) Wszystkie inne szkoły (zakłady) noszą nazwę szkół (zakładów) prywatnych.

Art. 2. (1) Podstawę organizacyjną i programową ustroju szkolnictwa stanowi siedmioletnia szkoła powszechna najwyżej zorganizowana (III stopnia). Programy będą tak ułożone, aby umożliwiały młodzieży, odpowiednio uzdolnionej, przejście ze szkół jednych typów do drugich oraz ze szkół niższych stopni do wyższych.

(2) Organizację wszelkich typów szkolnictwa z wyjątkiem, przewidzianym w art. 51 ust. 2, czasu trwania nauki, programy oraz warunki przejścia z jednych szkół do drugich określa Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego. Programy przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości.

Art. 3. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dla celów doświadczalnych zakładać poszczególne szkoły, oparte na odmiennych zasadach organizacyjnych niż zasady, określone w niniejszej ustawie.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

I. Przedszkola.

Art. 4. Dla dzieci w wieku od 3 lat ukończonych do czasu rozpoczęcia obowiązkowego szkolnego organizuje się przedszkola, które mają na celu wychowanie fizyczne i psychiczne przez stworzenie odpowiednich ku temu warunków.

II. Szkolnictwo powszechne.

Art. 5. Nauka w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowa.

Art. 6. (1) Obowiązek szkolny trwa dla każdego dziecka lat siedem.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach przedłużyć czas trwania obowiązkowego szkolnego do lat ośmiu; może również skrócić go do lat sześciu, o ile to będzie konieczne ze względu na warunki organizacji szkolnictwa powszechnego na tych terenach.

(3) O ile w ciągu trwania obowiązkowego szkolnego dziecko nie ukończy nauki w zakresie szkoły powszechnej, obowiązek szkolny może być dla niego przedłużony o rok.

Art. 7. (1) Obowiązek szkolny zaczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy siedem lat życia.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach opóźnić lub przyspieszyć rozpoczęcie obowiązkowego szkolnego o jeden rok; przyspieszenie obowiązkowego szkolnego nie może dotyczyć dzieci, które przed rozpoczęciem roku szkolnego nie ukończą sześciu lat życia.

(3) Obowiązek szkolny może być odraczany dla dzieci, opóźnionych w rozwoju fizycznym lub umysłowym, oraz dla tych, które z powodu warunków komunikacyjnych mają utrudniony dostęp do szkoły. Szczegółowe normy ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(4) Mogą być przyjmowane do publicznych szkół powszechnych w miarę wolnych miejsc dzieci, które nie podlegają jeszcze obowiązkowi szkolnemu, a ukończyły sześć lat życia, jeżeli wykażą odpowiedni rozwój fizyczny i umysłowy.

Art. 8. Czas trwania obowiązkowego szkolnego dzieci anormalnych określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Dzieci te mogą być zwolnione od obowiązkowego szkolnego, o ile niema zorganizowanej dla nich szkoły specjalnej (art. 13).

Art. 9. Obowiązek szkolny wypełnia się przez pobieranie nauki: a) w publicznej szkole powszechnej, b) w innej szkole, c) w domu. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa warunki, na których nauka w innej szkole lub w domu uznana będzie za wypełnienie obowiązku szkolnego, oraz ustala rygory w stosunku do uchylających się wogóle od tego obowiązku.

Art. 10. (1) Szkoła powszechna obejmuje zasadniczo siedmioletni kurs nauki.

(2) W razie przedłużenia, względnie skrócenia czasu trwania obowiązku szkolnego (art. 6. ust. 2) czas trwania nauki szkolnej ulega stosownej zmianie.

Art. 11. (1) Szkoła powszechna ma za zadanie dać na poziomie, odpowiadającym wiekowi i rozwojowi dziecka, potrzebne ogółowi obywateli jednolite podstawy wychowania i wykształcenia ogólnego oraz przygotowanie społeczno-obywatelskie z uwzględnieniem potrzeb życia gospodarczego.

(2) W programie szkoły powszechnej rozróżnia się trzy szczeble: szczebel pierwszy obejmuje elementarny zakres wykształcenia ogólnego, — szczebel drugi jest rozszerzeniem szczebla pierwszego, szczebel trzeci ma nadto przysposobić młodzież pod względem społeczno-obywatelskim i gospodarczym. Zagadnienia kulturalno-gospodarcze środowiska, w którym szkoła się znajduje, winny być uwzględniane w materiale naukowym wszystkich trzech szczebli.

Art. 12. (1) Pod względem organizacyjnym rozróżnia się szkoły powszechne trzech stopni. Szkołą stopnia I-go jest szkoła, która realizuje pierwszy szczebel programowy wraz z najważniejszymi składnikami programowymi szczebla drugiego i trzeciego; szkoła stopnia II-go realizuje pierwszy i drugi szczebel programowy wraz z najważniejszymi składnikami programowymi szczebla trzeciego; szkoła stopnia III-go realizuje wszystkie trzy szczeble programowe w pełnym zakresie.

(2) Szkoła powszechna III-go stopnia realizuje pierwszy szczebel programowy w czterech pierwszych latach nauki, drugi szczebel programowy w piątym i szóstym roku nauki, trzeci szczebel programowy w siódmym, względnie — w ośmioletniej szkole — w siódmym i ósmym roku nauki.

Art. 13. Wychowanie i kształcenie dzieci anormalnych odbywa się w zakładach i szkołach powszechnych specjalnych, względnie w oddziałach specjalnych.

Art. 14. Publiczne szkolnictwo powszechne będzie tak zorganizowane, ażeby obywatele mieli możliwość kształcenia dzieci w szkołach możliwie najwyższego stopnia. Zasady ułożenia planu sieci szkolnej i sposób jego realizacji określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Doksztalcanie.

Art. 15. (1) Młodzież, która wypełni obowiązek szkolny, a nie uczęszcza do żadnej szkoły, podlega do 18 roku życia włącznie obowiązkowemu doksztalcaniu.

(2) Zadaniem dokształcania jest pogłębienie indywidualnego i społeczno-obywatelskiego wychowania młodzieży oraz rozszerzenie ogólnego wykształcenia w dostosowaniu do potrzeb życia gospodarczego i zawodów, w których młodzież pracuje.

(3) Dokształcanie odbywa się bądź w szkołach i na kursach dokształcających ogólnych, bądź w szkołach dokształcających zawodowych (art. 26).

Art. 16. (1) Od obowiązkowego dokształcania zwolnieni są ci, którzy po wypełnieniu obowiązku szkolnego ukończą co najmniej dwuletnią naukę w szkole, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwalnia od obowiązkowego dokształcania młodzież, dla której niema zorganizowanej ani odpowiedniej szkoły dokształcającej zawodowej, ani ogólnej, ani odpowiednich kursów dokształcających.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala rygory w stosunku do uchylających się od tego obowiązku.

Art. 17. Młodzież w wieku powyżej lat 18 oraz dorośli będą mogli pogłębiać i rozszerzać swoje wykształcenie — w szkołach i na kursach dokształcających oraz przy pomocy innych instytucyj oświaty pozaszkolnej według zasad, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. W wypadkach, w których zdobycie wykształcenia poza szkołą jest możliwe, odpowiednio zorganizowany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego system egzaminów pozwoli na uzyskanie takich uprawnień, jakie zapewniają świadectwa odpowiednich szkół.

IV. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Art. 19. Szkoła średnia ogólnokształcąca ma za zadanie dać młodzieży podstawy pełnego rozwoju kulturalnego, przygotować ją do czynnego udziału w życiu zorganizowanego w ramach państwowych społeczeństwa oraz przygotować ją do studiów w szkołach wyższych.

Art. 20. (1) Szkoła średnia ogólnokształcąca jest sześcioletnia i składa się z czteroletniego gimnazjum i dwuletniego liceum.

(2) Obok szkół, obejmujących gimnazjum i liceum, mogą być tworzone szkoły, obejmujące tylko gimnazjum lub tylko liceum.

Art. 21. (1) Gimnazjum jest pod względem programowym w zasadzie jednolite i obejmuje naukę języka łacińskiego. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może jednak tworzyć gimnazja bez nauki języka łacińskiego.

(2) Program gimnazjum opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej i uwzględnia obok wykształcenia ogólnego praktyczne potrzeby życia.

Art. 22. (1) Liceum różniczuje się pod względem programowym na wydziały, których podstawę dydaktyczną stanowią odpowiednio dobrane grupy przedmiotów.

(2) Program liceum opiera się na programie gimnazjum i daje teoretyczno-naukowe przygotowanie do studiów w szkołach wyższych.

Art. 23. Do pierwszej klasy gimnazjum przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 12, — do liceum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatów ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

V. Szkolnictwo zawodowe.

Art. 24. Szkolnictwo zawodowe ma za zadanie przygotować wykwalifikowanych zawodowo pracowników dla życia gospodarczego przez teoretyczne i praktyczne kształcenie zawodowe z uwzględnieniem potrzebnego zakresu wykształcenia ogólnego oraz przez wychowanie społeczno-obywatelskie.

Art. 25. (1) Szkolnictwo zawodowe obejmuje szkoły i kursy zawodowe.

(2) Szkoły zawodowe dzielą się na szkoły:

- a) doksztalcające,
- b) typu zasadniczego,
- c) przysposobienia zawodowego.

Art. 26. (1) Szkoły doksztalcające zawodowe dają młodzieży, pracującej zawodowo, która wypełniła obowiązek szkolny i podlega obowiązkowemu doksztalcaniu (art. 15 i 16), niezbędne wiadomości zawodowe teoretyczne i pogłębienie wykształcenia praktycznego, otrzymywanego w warsztacie pracy zarobkowej.

(2) Program szkół doksztalcających zawodowych, oparty bądź na pierwszym, bądź na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, rozłożony jest zasadniczo na trzy lata. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zależnie od potrzeb zawodu skrócić lub przedłużyć czas ten o rok.

Art. 27. (1) Szkoły zawodowe typu zasadniczego dają przygotowanie zawodowe teoretyczne i praktyczne i dzielą się na szkoły stopnia:

- a) niższego,
- b) gimnazjalnego,
- c) licealnego.

(2) Niezależnie od tych szkół organizowane są szkoły mistrzów i szkoły nadzorców.

Art. 28. Szkoły zawodowe stopnia niższego mają charakter wybitnie praktyczny. Program ich opiera się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej i jest rozłożony zależnie od zawodu na 2 do 3 lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się zależnie od zawodu kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej 13 lub 14 lat życia.

Art. 29. (1) Szkoły zawodowe stopnia gimnazjalnego dają obok przygotowania praktycznego przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w potrzebnym zakresie wykształcenie ogólne.

(2) Program ich opiera się na drugim lub trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej i zależnie od zawodu jest rozłożony na dwa do czterech lat. Dolną granicę wieku przyjmowania kandydatów, która nie może schodzić poniżej lat 13, określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 30. W miarę możliwości będą tworzone kursy, na których odpowiednio uzdolnieni absolwenci różnych szkół zawodowych, pragnący przejść do szkół wyższych stopni, będą mogli uzupełnić swe wykształcenie.

Art. 31. Szkoły zawodowe stopnia licealnego dają, oprócz przygotowania praktycznego, głębsze przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w odpowiednim zakresie wykształcenie ogólne. Program ich opiera się na programie gimnazjum ogólnokształcącego, zależnie zaś od zawodu jest rozłożony na 2 do 3-ch lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą 16 lat życia.

Art. 32. Szkoły mistrzów i szkoły nadzorców są przeznaczone dla wykwalifikowanych rzemieślników i pracowników przemysłowych lub technicznych i dają rozszerzenie wiedzy zawodowej. Przyjmuje się do nich osoby, które złożyły egzamin czeladniczy lub posiadają inne przygotowanie, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczające, oraz odbyły następnie 3-letnią praktykę zawodową.

Art. 33. Szkoły przysposobienia zawodowego są przeznaczone dla absolwentów wszystkich szkół wszelkich stopni i dają elementy wiedzy zawodowej dla wprowadzenia w zawód. Szkoły te są roczne.

Art. 34. (1) Dolna granica wieku przyjęcia do szkół zawodowych stopnia niższego i gimnazjalnego może być dla poszczególnych kandydatów obniżona o rok, jeżeli wynosi nie mniej niż 14 lat.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala górną granicę wieku przyjmowania kandydatów do wszelkich szkół zawodowych typu zasadniczego.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia uzależnić przyjęcie kandydatów do poszczególnych szkół typu zasadniczego oraz szkół przysposobienia zawodowego od odbycia uprzedniej praktyki zawodowej. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia również uzależnić wydanie świadectwa ukończenia tych szkół od odbycia praktyki zawodowej poszkolnej.

Art. 35. Kursy zawodowe przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach danego zawodu. Czas trwania kursów zależny jest od potrzeb danej specjalności.

VI. Kształcenie kandydatów na nauczycieli.

Art. 36. Kształcenie kandydatów na nauczycieli ma na celu przygotowanie pracowników, posiadających potrzebną do spełniania zawodu nauczycielskiego wiedzę oraz przygotowanie pedagogiczne i społeczno-obywatelskie.

A. Wychowawczynie przedszkoli.

Art. 37. (1) Kształcenie kandydatek na wychowawczynie przedszkoli odbywa się:

- a) w 4-letnich seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli,

b) w 2-letnich liceach dla wychowawczyń przedszkoli.

(2) Na pierwszy rok nauczania seminarjum przyjmuje się kandydatki, które w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej lat 13, — na pierwszy rok liceum kandydatki, które ukończyły co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatek określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 38. (1) Program seminarjum dla wychowawczyń przedszkoli opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej; program liceum opiera się na programie gimnazjum.

(2) Program seminarjum i liceum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie i pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

Art. 39. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczennic seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli; praktyka ta odbywa się w przedszkolach, istniejących z reguły przy tych zakładach, i w innych przedszkolach.

B. Nauczyciele szkół powszechnych.

Art. 40. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych odbywa się:

a) w 3-letnich liceach pedagogicznych,

b) w 2-letnich pedagogjach.

(2) Na pierwszy rok nauczania liceum pedagogicznego przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16, — na pierwszy rok pedagogjum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej 18 lat. Górną granicę wieku kandydatów określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 41. (1) Program liceum pedagogicznego opiera się na programie gimnazjum, program pedagogjum na programie liceum ogólnokształcącego.

(2) Program liceum pedagogicznego i pedagogjum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(3) Program pedagogjum uwzględnia nadto specjalizację w zakresie obranych grup przedmiotów.

Art. 42. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczniów tych zakładów; praktyka ta odbywa się w szkołach powszechnych, istniejących z reguły przy tych zakładach (szkoły ćwiczeń) i w innych publicznych szkołach posiadających prawo publiczności.

Art. 43. Dla umożliwienia młodzieży zamiejscowej uczenia się w liceach pedagogicznych i pedagogjach będą przy tych zakładach z reguły organizowane internaty.

Art. 44. Przygotowanie nauczyciela szkół powszechnych do nauczania w szkołach specjalnych odbywa się w zakładach i na kursach rocznych lub dwuletnich.

C. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów.

Art. 45. (1) Przygotowanie nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów obejmuje wykształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności), przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności) odbywa się w szkołach wyższych na zasadach, jakie określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinji Rad Wydziałowych szkół akademickich. W razie braku odpowiednich szkół wyższych, kształcenie odbywa się w sposób, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(3) Po ukończeniu kształcenia w zakresie obranej dziedziny wiedzy odbywa się kształcenie pedagogiczne na kursach pedagogicznych co najmniej rocznych, przyczem dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych czas ten może być skrócony. Kursy pedagogiczne mogą być organizowane przy szkołach wyższych lub oddzielnie.

(4) Przygotowanie społeczno-obywatelskie odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej. Praktyka ta odbywa się w szkołach, wymienionych w ustępie pierwszym, bądź związanych z kursami pedagogicznymi (ust. 3), bądź nie związanych.

D. Nauczyciele szkół zawodowych.

Art. 46. (1) Przygotowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz prowadzących praktyczną naukę zawodu nauczycieli i instruktorów obejmuje wykształcenie zawodowe i praktykę zawodową, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne i praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych odbywa się:

- a) dla szkół dokształcających zawodowych i szkół zawodowych stopnia niższego — w odpowiednich szkołach zawodowych stopnia licealnego;
- b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w szkołach wyższych na zasadach, jakie określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów;
- c) jeżeli chodzi o zawody, dla których niema szkół stopnia licealnego (pkt. a) lub szkół wyższych (pkt. b), — w sposób, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ministrów.

(3) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli, prowadzących naukę praktyczną zawodu w szkołach dokształcających zawodowych stopnia niższego, gimnazjalnego i licealnego, odbywa się w zakładach,

oznaczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów.

(4) Kształcenie zawodowe kandydatów na instruktorów odbywa się:

- a) w szkołach zawodowych stopnia gimnazjalnego;
- b) w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów określa czas trwania i organizację praktyki zawodowej zarówno dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych, jak również dla kandydatów na nauczycieli i instruktorów, prowadzących praktyczną naukę zawodu.

(6) Przygotowanie społeczno-obywatelskie kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(7) Kształcenie pedagogiczne kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się na kursach pedagogicznych, przyczem dla kandydatów, kształconych w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców, będą z kursami pedagogicznymi połączone kursy uzupełniające wykształcenie ogólne.

(8) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej.

Art. 47. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem, odbywa się według zasad, wskazanych w art. 46 dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych, przyczem jednak zależnie od decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego praktyka zawodowa może nie być wymagana.

(2) Kształcenie tych kandydatów może się odbywać również w sposób, przepisany dla kształcenia kandydatów na nauczycieli tych samych przedmiotów w szkołach ogólnokształcących, a mianowicie:

- a) dla szkół zawodowych stopnia niższego i dla szkół dokształcających zawodowych, — w sposób określony w art. 40—42;
- b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w sposób, określony w art. 45.

(3) Kandydaci, wymienieni w ustępie drugim, kształcą się nadto dodatkowo na specjalnych kursach, wprowadzających w zagadnienie szkolnictwa zawodowego.

Art. 48. Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, nie związanych bezpośrednio z zawodem, odbywa się w sposób, przewidziany w art. 47 ust. 2 i 3.

Art. 49. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa, który ze sposobów kształcenia, wymienionych w art. 46 i 47, odnosi się do kształcenia kandydatów na nauczycieli i instruktorów szkół przysposobienia zawodowego, szkół mistrzów i szkół nadzorców.

E. Dalsze kształcenie nauczycieli czynnych.

Art. 50. Dla wychowawczyń przedszkoli oraz dla nauczycieli czynnych w szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących, w szkołach zawodowych, seminarjach i liceach dla wychowawczyń przedszkoli, liceach

pedagogicznych i pedagogach oraz dla instruktorów czynnych w szkołach zawodowych będą organizowane celem umożliwienia dalszego kształcenia się osobne zakłady i kursy.

VII. Szkoły wyższe.

Art. 51. (1) Szkoły wyższe dzielą się na akademickie i nieakademickie.

(2) Organizację szkół akademickich określa osobna ustawa ze zmianami, wynikającymi z postanowień art. 52 i 53 niniejszej ustawy.

(3) Organizację szkół nieakademickich określają statuty, zatwierdzane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 52. (1) W szkołach wyższych studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych absolwenci liceów ogólnokształcących, liceów dla wychowawczyń przedszkoli i liceów pedagogicznych, oraz szkół zawodowych stopnia licealnego, którzy wykażą się świadectwem kwalifikującym do studjów w szkołach wyższych, jako też osoby, które uzyskały także świadectwo na podstawie egzaminu.

(2) Nadto studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych osoby, które nie odpowiadają powyższym warunkom, a uzyskały zezwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie jednomyślnie przyjętego i przez Radę Wydziału umotywowanego wniosku.

(3) Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinii Rad Wydziałowych szkół akademickich wskażą, do jakich szkół wyższych i na jakie wydziały dają wstęp świadectwa, wymienione w ustępie pierwszym, oraz określą potrzebne egzaminy uzupełniające celem uzyskania wstępu do innych szkół wyższych, względnie na inne wydziały.

(4) O ile zajdzie potrzeba ściślejszego doboru kandydatów do szkół wyższych z pośród osób, posiadających warunki, wymienione w ustępie pierwszym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinii Rad Wydziałowych szkół akademickich określa sposób postępowania.

Art. 53. (1) Dla studentów szkół wyższych będzie zorganizowane studjum w zakresie obrony technicznej Państwa i nauki obywatelstwa oraz sprawności fizycznej.

(2) Studjum to będzie tworzone bądź przy szkołach wyższych, bądź oddzielnie na zasadach, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 54. (1) Organizacja szkolnictwa, przewidziana w niniejszej ustawie, wprowadzona będzie w życie w odniesieniu do szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów najdalej w ciągu sześciu lat od dnia wejścia w życie ustawy.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa w drodze rozporządzenia sposób przekształcenia, względnie likwidacji szkół, nie odpowiadających ustrojowi, wprowadzonemu niniejszą ustawą;

likwidacja, względnie przekształcenie takich szkół, winna być zakończona najdalej w przeciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przy uwzględnieniu przepisu art. 55.

(3) W istniejących w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej seminarjach nauczycielskich wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów na pierwszy kurs.

Art. 55. (1) Przy wprowadzaniu ustroju szkolnictwa, przewidzianego w niniejszej ustawie, należy zapewnić młodzieży uczęszczającej do szkół możliwość dokończenia nauki w odpowiednich szkołach w takim okresie czasu, jaki w chwili przyjęcia ucznia był przewidziany dla danych szkół, jako normalny czas trwania nauki.

(2) Świadcstwa, uzyskane w okresie przejściowym, zachowują takie uprawnienia, jakie dawały przed wejściem w życie ustawy.

Art. 56. Niezależnie od uprawnień, nadanych Ministrowi w poszczególnych artykułach niniejszej ustawy, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ma prawo wydawać w drodze rozporządzeń przepisy wykonawcze, uzgadniające i przejściowe, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa i przystosowania do niego dotychczasowych przepisów ustawowych.

Postanowienia końcowe.

Art. 57. Wszędzie tam, gdzie ustawa niniejsza nadaje uprawnienia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wchodzi w jego uprawnienia inni ministrowie w stosunku do szkolnictwa, podlegającego ich kompetencji na mocy osobnych ustaw. Uprawnienia te ministrowie wykonywają w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 58. (1) Postanowienia ustawy niniejszej nie dotyczą szkół artystycznych; ustrój ich określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Ustawa niniejsza nie dotyczy szkół, organizowanych dla celów wojskowych, bezpieczeństwa publicznego, straży granicznej, oraz szkół rolniczych, podlegających kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowo-sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 59. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 60. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

(2) Przepisy niniejszej ustawy, o ile dotyczą szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni, nie obowiązują na obszarze województwa śląskiego.

(3) Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy i w miarę reorganizowania szkolnictwa według jej brzmienia tracą równocześnie na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z nią przepisy ustawowe, między innymi: część druga zdania pierwszego (zaczynająca się po myślniku)

i zdanie drugie art. 85 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) w brzmieniu, nadanem jej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1925 poz. 10).

(4) W wypadkach, w których przewidziano wydanie rozporządzeń przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przepisy dotychczasowe zachowują moc obowiązującą w charakterze rozporządzeń do czasu zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych: *Fabrycy*

Minister Rolnictwa: *Sew. Ludkiewicz*

2. ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 maja 1932 r.

o częściowem wykonaniu ustawy z dn. 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa.

(Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 485.)

Na podstawie art. 7 ust. 3, art. 16 ust. 2, art. 54 ust. 2 i art. 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Począwszy od dnia 1 stycznia 1933 r. zapisy do publicznych szkół powszechnych kończą się najpóźniej z dniem 31 maja każdego roku. Terminy rozpoczęcia zapisów ustala Kurator Okręgu Szkolnego.

§ 2. Przewidziany w artykule 6 siedmioletni obowiązek szkolny dla każdego dziecka stosowany będzie od dnia 1 lipca 1932 r.

§ 3. Postanowienie § 2 niniejszego rozporządzenia nie dotyczy w województwach: krakowskiem, lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem tych dzieci, które rozpoczęły najpóźniej w roku szkolnym 1931/32 wypełnianie obowiązku szkolnego, a w myśl postanowień ustawy z dnia 23 maja 1895 r. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci (Dz. u. kr. Nr. 57), zmienionej ustawą z dnia 20 stycznia 1904 r. (Dz. u. kr. Nr. 19) obowiązane były do sześcioletniego obowiązku szkolnego pod warunkiem przewidzianym w art. 31 ust. 1 tej ustawy.

§ 4. Postanowienie zawarte w ust. 1 artykułu 7 stosowane będzie od dnia 1 lipca 1932 r.

§ 5. Odraczanie o rok rozpoczynania obowiązku szkolnego w wypadkach indywidualnych, przewidziane w ust. 3 artykułu 7, należy:

- a) do kompetencji kierownika publicznej szkoły powszechnej, o ile dotyczy dzieci opóźnionych w rozwoju fizycznym lub umysłowym;
- b) do kompetencji inspektora szkolnego, o ile dotyczy dzieci, które z powodu warunków komunikacyjnych mają utrudniony dostęp do publicznej szkoły powszechnej.

§ 6. Przyjmowanie dzieci, objętych ustępem 4 artykułu 7, należy do kompetencji inspektora szkolnego, który może za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego upoważnić do tego kierowników publicznych szkół powszechnych.

Przyjęcie jednak dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy:

- a) nie przeszkodzi zapisaniu do szkoły żadnego dziecka w wieku obowiązku szkolnego, które przynależy do danego obwodu szkolnego, a nie spełnia obowiązku szkolnego w inny sposób oraz
- b) nie spowoduje nadmiernego przepełnienia izby szkolnej i przeciążenia nauczyciela.

§ 7. Od obowiązkowego kształcenia zwalnia się młodzież, dla której niema zorganizowanej ani szkoły kształcącej zawodowej, ani ogólnej, ani kursów kształcących, o ile młodzież ta nie jest objęta postanowieniami ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. o ochronie pracy kobiet i młodocianych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636), zmienionej ustawą z dnia 30 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 591), ustawą z dnia 5 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 538) i ustawą z dnia 7 listopada 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 773), oraz postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), zmienionej ustawą z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 293).

§ 8. W istniejących w dniu 1 lipca 1932 r. na terenie województw: pomorskiego i poznańskiego publicznych szkołach wydziałowych wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów do klasy pierwszej.

§ 9. W istniejących w dniu 1 lipca 1932 r. państwowych gimnazjach i progimnazjach wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów do klasy pierwszej.

§ 10. Z dniem 31 sierpnia 1932 r. ulegają zamknięciu państwowe kursy nauczycielskie.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

3. ROZPORZĄDZENIE.

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 kwietnia 1933 r.

o częściowym wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa.
(Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 281.)

Na podstawie art. 54 ust. 2 i art. 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia państwowe gimnazja ośmioklasowe i progimnazja ulegają stopniowemu przekształceniu na czteroletnie gimnazja, przewidziane w art. 21 ustawy o ustroju szkolnictwa, w sposób następujący:

- a) wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów: w roku szkolnym 1933/4 do klasy II, a w następnych latach szkolnych kolejno do klas wyższych według dawnego ustroju;
- b) z początkiem roku szkolnego 1933/34 przekształca się dotychczasową klasę III według dawnego ustroju na klasę I gimnazjum 4-letniego, określonego w art. 21 ustawy o ustroju szkolnictwa; w następnych latach szkolnych tworzone będą kolejno klasy II, III i IV według nowego ustroju;
- c) zorganizowanie liceów nastąpi oddzielnym rozporządzeniem. Uczniowie wstępujący w roku szkolnym 1933/34 do I klasy gimnazjum 4-letniego, utworzonego w myśl punktu b), będą po ukończeniu IV klasy tego gimnazjum mieli możliwość wstąpienia do klasy I liceum ogólnokształcącego.

§ 2. W istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia państwowych seminarjach nauczycielskich i publicznych szkołach wydziałowych wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów: w roku szkolnym 1933/34 do kursów (klas) II, a w następnych latach szkolnych kolejno do kursów (klas) wyższych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

4. ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 października 1933 r. (Nr. I-Pr. 3776/33).

o organizacji gimnazjów państwowych.

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 13, poz. 184.)

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustala się organizację gimnazjów państwowych według załączonego statutu.

§. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sposób i termin przekształcania dotychczasowej organizacji określa osobne zarządzenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Załącznik do rozporządzenia Ministra
W. R. i O. P. z dnia 31 października
1933 r. (Nr. I Pr. 3776/33).

STATUT GIMNAZJUM PAŃSTWOWEGO.

I. ZADANIA GIMNAZJUM.

§ 1. Gimnazjum ma na celu danie młodzieży takiego wychowania i ogólnego wykształcenia, które umożliwiłyby jej:

a) pełnienie w życiu zorganizowanego w ramach państwowych społeczeństwa funkcji, wymagających ogólnego wykształcenia średniego,

b) dalsze kształcenie się na poziomie licealnym.

§ 2. Zadania powyższe gimnazjum spełnia przez:

a) program i organizację nauczania,

b) program i organizację pracy wychowawczej.

§ 3. Gimnazjum współdziała nadto z innymi czynnikami społecznymi nad podnoszeniem poziomu życia kulturalnego, nad utrzymaniem i pomnażaniem kulturalnego dorobku regionu, w którym gimnazjum się znajduje.

II. OGÓLNE ZASADY ORGANIZACYJNE.

§ 4. Gimnazjum jest niższym stopniem szkoły średniej ogólnokształcącej i stanowi zamkniętą w sobie całość.

§ 5. Pod względem programowym gimnazjum jest w zasadzie jednolite i obejmuje naukę języka łacińskiego. Mogą być jednak tworzone również gimnazja bez nauki języka łacińskiego, lecz tylko w miejscowościach, posiadających już gimnazja z nauką języka łacińskiego.

§ 6. Gimnazjum z nauką języka łacińskiego i gimnazjum bez nauki języka łacińskiego mogą być organizowane:

bądź oddzielnie,

bądź łącznie z sobą,

bądź każde z nich łącznie z liceum,

bądź łącznie z sobą i z liceum.

§ 7. Gimnazjum jest męskie, żeńskie lub koedukacyjne. Gimnazjum koedukacyjne może być utworzone w miejscowości, w której:

a) няма żeńskiej szkoły średniej, lub też

b) są specjalnie sprzyjające potemu warunki.

§ 8. Na czele gimnazjum męskiego stoi dyrektor, żeńskiego z reguły przełożona, koedukacyjnego zaś dyrektor lub przełożona.

W niniejszym statucie przez dyrektora rozumie się także i przełożoną.

§ 9. Gimnazjum składa się z czterech kolejno po sobie następujących klas, każda o kursie jednorocznym.

§ 10. Klasa składa się z uczniów, którzy uczą się w danym roku szkolnym wszystkich przedmiotów obowiązkowych według jednego wspólnego programu.

§ 11. Przy większej liczbie uczniów klasa dzieli się na oddziały. Liczba uczniów w klasie, której nie podzielono na oddziały, względnie liczba uczniów w oddziale nie powinna przekraczać 45.

§ 12. Gimnazjum winno mieć zasadniczo 8 oddziałów, liczba ich jednak może być podwyższona do 12. W szczególnych przypadkach liczba oddziałów w jednym gimnazjum może być mniejsza niż 8, nie mniejsza jednak niż 4.

W przypadku złączenia 2 zakładów pod jednym kierownictwem (§ 6) ogólna liczba oddziałów nie może przekraczać 12.

W okresie przejściowym, t. j. w okresie wprowadzania w życie ustawy ustrojowej liczba oddziałów pod jednym kierownictwem może w przypadkach wyjątkowych dochodzić do 16.

§ 13. Liczba nauczycieli własnych t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przede wszystkim z daną szkołą, nie może być mniejsza, nie licząc dyrektora, od liczby oddziałów w tem gimnazjum.

III. CZAS NAUKI.

§ 14. Kurs nauki w gimnazjum trwa 4 lata.

§ 15. Rok szkolny składa się z dni, przeznaczonych na naukę, których liczba wynosić musi conajmniej 205, oraz z dni wolnych od nauki z tytułu niedziel, świąt religijnych i państwowych, feryj szkolnych oraz innych przypadków uzasadnionej nieczynności szkoły. Rok szkolny dzieli się na półroczna szkolne, obejmujące po dwa okresy szkolne, oraz na odpowiednie ferie.

§ 16. Czas trwania nauki w szkole wynosi dla ucznia:

- a) w ciągu tygodnia 30 do 32 godzin lekcyjnych z przedmiotów obowiązkowych, zaś z przedmiotów nadobowiązkowych najwyżej 4 godziny lekcyjne,
- b) w ciągu dnia dla przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych łącznie nie więcej, niż 6 godzin lekcyjnych.

§ 17. Nauka szkolna odbywa się dla każdej klasy w ciągu 6 dni tygodnia w godzinach porannych, natomiast gry i zabawy ruchowe odbywać się będą z reguły w godzinach popołudniowych, w wymiarze nie większym, niż 2 godziny tygodniowo dla każdego ucznia.

Nauka przedmiotów nadobowiązkowych, o ile na to warunki miejscowe pozwalają, może odbywać się popołudniu.

§ 18. Godzina lekcyjna trwa 45 minut. Pauzy nie mogą być krótsze niż 10-minutowe, przytem przynajmniej jedna pauza winna być dłuższa.

W przypadkach, przewidzianych programem nauki, jednostka lekcyjna może trwać 90 minut bez przerwy.

IV. DYREKTOR, NAUCZYCIELE, RADA PEDAGOGICZNA.

§ 19. Dyrektor stoi na czele gimnazjum i reprezentuje je na zewnątrz. Jest on kierownikiem całego życia szkolnego, bezpośrednim przełożonym wszystkich osób, pracujących w gimnazjum, doradcą nauczycieli oraz głównym wychowawcą młodzieży.

Dyrektor organizuje pracę wychowawczą i dydaktyczną, kieruje nią, czuwa nad jej harmonizowaniem i planowem wykonaniem, nadto sam uczy; prócz tego zarządza sprawami administracyjno-gospodarczymi gimnazjum.

Dyrektor jest odpowiedzialny za organizację powierzonej mu szkoły, za wychowawczy i dydaktyczny jej stan i rozwój, za kierunek wychowawczy, poziom nauki, prawidłowy bieg życia szkolnego, za wykonanie przepisów i poleceń władz szkolnych oraz za administracyjno-gospodarczy stan gimnazjum.

§ 20. Nauczyciel wychowuje i uczy uczniów powierzonych jego opiece.

W tym celu poznaje ich oraz stara się poznać warunki ich życia i pracy w szkole i w domu.

Jako członek grona nauczycielskiego nauczyciel dba o dobro i honor gimnazjum, współdziała w wytwarzaniu harmonijnej atmosfery i przyczynia się w zakresie swojej pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz powierzonych mu przez dyrektora funkcji administracyjno-gospodarczych do należytego biegu życia szkolnego.

Nauczyciel jest odpowiedzialny za stosowane przez siebie metody nauczania i wychowania, za realizowanie właściwego kierunku wychowawczego oraz za wyniki nauki w przedmiotach, których uczy, a nadto za stan administracyjno-gospodarczy powierzzonego sobie działu pracy.

Jako członek Rady Pedagogicznej nauczyciel ma obowiązek brania żywego i czynnego udziału w pracach Rady oraz realizowania w poręczonym sobie zakresie jej uchwał.

Nauczyciel ma obowiązek przygotowywania się do swej pracy dydaktycznej i wychowawczej i utrzymywania jej na poziomie, odpowiadającym współczesnemu stanowi wiedzy i doświadczenia, przez stałe kształcenie się.

Nauczyciel, uczący religii, winien szczególnie troszczyć się o pogłębienie życia religijnego swych uczniów.

§ 21. Opiekun klasowy (§ 54) poznaje uczniów swej klasy, warunki ich życia i pracy w szkole i w domu, wywiera wpływ wychowawczy, czuwa nad przebiegiem pracy w szkole jak również nad wymiarem i rozkładem pracy domowej uczniów oraz nad życiem zbiorowym swej klasy, koordynuje poczynania innych nauczycieli na jej terenie, utrzymuje stały i żywy kontakt z rodzicami i opiekunami uczniów oraz wykonywa czynności administracyjno-kancelaryjne, związane z jego pracą jako opiekuna.

Opiekun klasowy jest szczególnie odpowiedzialny za realizowanie na terenie swej klasy właściwego kierunku wychowawczego oraz za stan wychowawczy tej klasy.

§ 22. Lekarz szkolny czuwa nad zdrowiem i rozwojem fizycznym uczniów, troszczy się o stan higieniczny szkoły: współdziała w pracach wychowawczych z dyrektorem i nauczycielami, stara się o właściwe wyzyskanie środków, zmierzających do podniesienia stanu zdrowotnego i rozwoju fizycznego uczniów, oraz stanu higienicznego szkoły.

Tam, gdzie jest psycholog szkolny, bada on rozwój psychiczny uczniów oraz współdziała w sprawach wychowania i nauczania z dyrektorem i nauczycielami.

§ 23. Dyrektor, nauczyciele, lekarz szkolny (a tam, gdzie jest, i psycholog szkolny) tworzą Radę Pedagogiczną gimnazjum, która jest organem stałym wewnętrznego życia szkolnego.

Rada Pedagogiczna obraduje bądź w składzie pełnym, bądź też w zespołach klasowych. Osobne przepisy wskażą, w jakim zakresie zespoły klasowe będą posiadały uprawnienia pełnej Rady Pedagogicznej.

Uchwały Rady mają charakter bądź opiniodawczy, bądź decydujący.

§ 24. Rada Pedagogiczna pomaga dyrektorowi w pracy nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego gimnazjum, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z całokształtem życia szkolnego, w szczególności zaś ma obowiązek:

- a) wyrabiania sobie opinii o poszczególnych uczniach, o stanie poszczególnych klas (oddziałów) i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym,
- b) omawiania i opracowywania sposobu i środków podnoszenia poziomu wychowania i nauczania,
- c) opracowywania projektu planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Rada Pedagogiczna decyduje w sprawach przekazanych jej do decyzji przez osobne przepisy.

Przewodniczącym Rady Pedagogicznej jest dyrektor. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszenia uchwał Rady, które uzna za niegodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

Dla opracowywania specjalnych zagadnień mogą być tworzone z pośród członków Rady bądź przez dyrektora, bądź przez samą Radę specjalne komisje.

V. PROGRAM, METODY I ORGANIZACJA NAUCZANIA.

§ 25. Program gimnazjum opiera się na drugim szczeblu programów szkoły powszechnej.

§ 26. Program gimnazjum winien zapewnić głębsze i obszerniejsze, niż w szkole powszechnej, poznanie kultury Polski, z uwzględnieniem związku z życiem praktycznym i gospodarczym, oraz systematyczne wprowadzenie w kulturę ogólnoludzką w łączności z Polską.

§ 27. Przedmioty nauki w gimnazjum są obowiązkowe i nadobowiązkowe. Możliwość wprowadzenia przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych innych, niż wymienione w §§ 28 i 30, określają osobne przepisy.

§ 28. W gimnazjum z nauką języka łacińskiego są następujące przedmioty:

- a) obowiązkowe: religja, język polski, język łaciński, jeden z języków obcych nowożytnych, historia, geografia, przyroda, fizyka i chemia, matematyka, zajęcia praktyczne, ćwiczenia cielesne;
- b) nadobowiązkowe: drugi język obcy nowożytny, rysunek, śpiew.

Przez drugi język obcy nowożytny należy rozumieć przede wszystkim język jednego z państw ościennych.

§ 29. Nauczanie drugiego języka obcego nowożytnego ma na celu praktyczną jego znajomość i powinno się rozpoczynać nie wcześniej, niż w II-em półroczu klasy II-ej.

§ 30. W gimnazjum bez nauki języka łacińskiego przedmioty obowiązkowe i nadobowiązkowe są te same, co w gimnazjum z nauką języka łacińskiego (z wyjątkiem łaciny). Zamiast nauki języka łacińskiego wzmacnia się naukę języka polskiego, języka obcego nowożytnego oraz zajęcia praktyczne.

§ 31. Uczeń może się uczyć jednego przedmiotu nadobowiązkowego, a tylko wyjątkowo dwóch. Przedmiot nadobowiązkowy, który uczeń wybrał, staje się dla niego zasadniczo obowiązkowym na przeciąg całego roku szkolnego.

§ 32. Zakres materiału i plan godzin dla przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych określa program.

§ 33. Nauczanie w gimnazjum winno opierać się przede wszystkim na pracy w szkole. Praca domowa ucznia uzupełnia ją i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości nabytych podczas pracy w szkole oraz do samodzielnego opracowywania nowych dostępnych tematów.

Praca domowa, związana z przygotowywaniem lekcji, winna być tak normowana, aby nie obciążała ucznia w dwóch klasach niższych ponad 2 godziny, w dwóch zaś klasach wyższych ponad 2½ godziny dziennie.

§ 34. Nauczanie winno być dostosowane do wieku i rozwoju uczniów oraz zapewnić:

- a) osiągnięcie przepisanych programem wyników nauki,
- b) możliwie pełny rozwój uzdolnień uczniów,
- c) zaprawianie uczniów do samodzielności i systematyczności w pracy oraz do stosowania nabytych wiadomości w życiu praktycznym.

§ 35. Metody nauczania, przyjęte w gimnazjum, winny uwzględniać w należytej mierze rolę:

- a) nauczyciela,
- b) podręcznika i środków pomocniczych,
- c) urządzeń szkolnych,
- d) samodzielnej pracy ucznia.

§ 36. Nauczyciel uczy, organizuje i kieruje pracą całej klasy (zespołu, grupy — § 41) i poszczególnych uczniów nie tylko szkolną, ale i domową, bada postępy i sprawdza wyniki pracy.

§ 37. Podręcznik służy do porządkowania, utrwalania, a także zdobywania wiadomości i sprawności oraz do orjentowania się ucznia w całości materiału. Środki pomocnicze, zależnie od przedmiotu, w którym są stosowane, służą w stosunku do poszczególnych zagadnień kursu nauki tym samym celom, co i podręcznik.

§ 38. Urządzenia szkolne np. pracownie, biblioteki, ogród, sala gimnastyczna i t. p. winny umożliwiać stosowanie metod pracy, właściwych dla danego przedmiotu.

§ 39. Samodzielna praca ucznia winna polegać na braniu żywego i czynnego udziału w całej pracy w szkole i w domu, a zwłaszcza na opracowywaniu bądź omawianych już przez nauczyciela tematów, bądź też dostępnych nowych — przez umiejętne korzystanie z podręczników, środków pomocniczych i urządzeń szkolnych, a przede wszystkim z pracowni.

§ 40. Żadna metoda nie może być uznana za wyłącznie obowiązującą przy nauczaniu danego przedmiotu.

Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim winni troszczyć się o dobór metod i zdobycie środków pomocniczych, czyniących zadość postulatowi, wskazanym wyżej w §§ 33—39, a odpowiadających warunkom i możliwościom gimnazjum.

§ 41. Każda klasa gimnazjum względnie oddział pobiera naukę osobno. Jednakże przy nauczaniu pewnych przedmiotów (np. ćwiczeń cielesnych) mogą być tworzone tam, gdzie to będzie możliwe ze względów programowych, zespoły z uczniów różnych klas względnie oddziałów, przytem liczba uczniów w zespole nie powinna przekraczać 45.

Przy nauczaniu zaś niektórych przedmiotów, np. fizyki i chemji, przyrody i t. p. wymagających prowadzenia zajęć uczniów w pracowniach, klasę (oddział), liczącą nie mniej niż 30 uczniów, dzieli się na dwie grupy.

§ 42. Nauczanie przedmiotów nadobowiązkowych może być prowadzone dla grupy lub zespołu, nie mniejszego w zasadzie niż 15 uczniów.

VI. PROGRAM I ORGANIZACJA PRACY WYCHOWAWCZEJ.

§ 43. Program wychowania winien, zgodnie z funkcją społeczno-państwową gimnazjum i w sposób dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, zapewnić jej wychowanie na świadomych swych obowiązków, twórczych obywateli Rzeczypospolitej, a w związku z tem dać możliwie najwyższe wyrobienie religijne, moralne, umysłowe i fizyczne oraz najlepsze przygotowanie do życia.

§ 44. Organizacja wychowania winna uwzględniać ścisłą koordynację wszystkich dziedzin wychowania, jak również wszystkich czynników współdziałających w pracy wychowawczej pod kierunkiem dyrektora.

§ 45. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem, czuwając nad wytworzeniem odpowiedniej atmosfery wychowawczej, realizują program wychowania przez:

- a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i po za szkołą,
- b) nauczanie,
- c) dopomaganie uczniom do samowychowywania się,
- d) organizowanie życia zbiorowego uczniów,
- e) organizowanie współdziałania domu i szkoły w akcji wychowawczej.

Oddziaływanie wychowawcze winno nadto obejmować wyzyskiwanie dodatnich wpływów środowiska pozaszkolnego a przeciwdziałanie wpływom ujemnym.

§ 46. Dyrektor i nauczyciele wywierają bezpośredni wpływ na uczniów przez własną osobowość, życzliwy i opiekuńczy stosunek do uczniów oraz czynny swój udział w życiu zbiorowym młodzieży.

§ 47. Wartości wychowawcze w nauczaniu winny być osiągnięte przede wszystkim przez:

- a) dobór i wyzyskanie treści,
- b) zgodną z charakterem przedmiotu organizację nauki,
- c) zamiłowanie nauczyciela do przedmiotu,
- d) wyrabianie w uczniu samodzielności, aktywności, systematyczności i rzetelnego stosunku do pracy.

§ 48. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem, dopomagając uczniom do samowychowywania się, winni uwzględnić potrzeby i indywidualne różnice poszczególnych uczniów, zwłaszcza trudniejszych do prowadzenia.

§ 49. Przez życie zbiorowe młodzież winna zaprawić się do czynnego udziału w pracy zbiorowej oraz osiągnąć zrozumienie swych obowiązków. Życie zbiorowe młodzieży może być ujmowane jedynie w takie formy organizacyjne, które najlepiej odpowiadają jej dążeniom i potrzebom oraz zamierzeniom szkoły.

Znajduje ono swój wyraz przedewszystkiem w życiu klasy, jako grupy społecznej, a także:

- a) w organizacjach klasowych i międzyklasowych, które mogą powstawać i rozwijać swoją działalność jedynie za zgodą i pod opieką szkoły,
- b) w organizacjach międzyszkolnych, dopuszczonych przez władze szkolne, a mających w danym gimnazjum swe koła lub też członków wśród jego uczniów.

§ 50. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem wnikają w treść życia i działalność wszystkich organizacyj uczniowskich (§ 49 a) i opiekują się nimi, przytem w stosunku do organizacyj klasowych opiekę tę spełnia przedewszystkiem opiekun klasowy, a gdy chodzi o kółka o charakterze specjalnym (np. naukowe, krajoznawcze i t. p.) — ewentualnie inny nauczyciel, w stosunku zaś do każdej innej organizacji — nauczyciel wyznaczony na jej opiekuna.

Nadto dyrektor ma prawo i obowiązek wnikania bezpośrednio lub za pośrednictwem wyznaczonego przez siebie członka Rady Pedagogicznej, w pracę wszystkich organizacyj, do których należą uczniowie gimnazjum, (§ 49 b).

§ 51. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem czuwają nad tem, aby poszczególni uczniowie przyzwyczajali się do pracy intensywniej i nie rozpraszała się przez branie udziału w zbyt wielu organizacjach.

§ 52. Współdziałanie szkoły i domu w akcji wychowawczej polega przedewszystkiem na:

zapoznaniu rodziców z pracą i dążeniami szkoły, wzajemnem informowaniu się o pracy i warunkach życia ucznia, oraz czynnej współpracy rodziców ze szkołą.

Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskiem mają obowiązek rozłożenia szczególnej opieki nad warunkami życia tych uczniów, którzy mieszkają nie w domu, lecz na stancjach, w bursach i internatach, nad uczniami, pozostającymi w trudnych warunkach życiowych oraz nad uczniami, dojeżdżającymi do szkoły.

§ 53. W akcji wychowawczej szkoły winni brać udział wszyscy nauczyciele. Każdy nauczyciel jest wychowawcą, szczególnie zaś obowiązki wychowawcze ciąży na dyrektorze, opiekunach klasowych i opiekunach organizacyj uczniowskich.

§ 54. Każda klasa (oddział) ma swego opiekuna klasowego lub opiekunkę klasową.

W gimnazjach męskich opiekunami klasowymi są nauczyciele, w gimnazjach żeńskich — nauczycielki.

§ 55. Opiekunami klasowymi powinni być przedewszystkiem własni nauczyciele (§ 12), mający szczególne uzdolnienia wychowawcze.

§ 56. W danej klasie (oddziale) opiekunem klasowym winien być jeden z pośród nauczycieli, uczących w tej klasie (oddziale); w wyjątkowych przypadkach mogą być czynione odstępstwa od tej zasady.

§ 57. O ile na czele gimnazjum koedukacyjnego lub żeńskiego stoi dyrektor, niezależnie od tego, że każda klasa (oddział) ma swego opiekuna lub opiekunkę, jedna z nauczycielek pełni ogólną rolę opiekunczą nad wszystkimi uczenicami szkoły, o ile zaś na czele gimnazjum koedukacyj-

nego stoi przełożona, jeden z nauczycieli pełni ogólną rolę opiekuńczą nad wszystkimi uczniami szkoły; osoby te winny posiadać szczególniejsze uzdolnienie wychowawcze. W obu przypadkach zarówno nauczycielka, jak i nauczyciel, powołani do tej funkcji, ponoszą za nią odpowiedzialność.

VII. UCZNIOWIE.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 58. Uczeń sposobi się przez wychowywanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Rzeczypospolitej, który za prawo naczelne uznaje dobro Państwa.

§ 59. W tym celu uczeń winien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter, zdobywać wiedzę i pogłębiać w sobie poczucie więzi społeczno-obywatelskiej. Do osiągnięcia tego zdąża przedewszystkiem przez wytrwałą pracę nad sobą, opartą o poszanowanie wartości kulturalnych i przez sumienne spełnienie obowiązków.

§ 60. W szczególności uczeń powinien:

- a) dążyć do samodzielnego zdobywania wartości, rozwijających jego umysł, charakter i uczucia,
- b) hartować swoją wolę i umacniać ciało, aby stać się zdolnym do znoszenia trudów i niewygód, być zaradnym w życiu i wytrwale dążyć do osiągnięcia stawianych sobie celów,
- c) odnosić się z szacunkiem do rodziców (opiekunów), przełożonych, nauczycieli i korzystać pilnie z ich rad i wskazówek,
- d) uczestniczyć w życiu koleżeńskim przez przyczynianie się do wytwarzania w klasie atmosfery przyjaznego współżycia oraz przez sumienną pracę w organizacjach uczniowskich,
- e) zawsze postępować rzetelnie, być uczynnym, zwłaszcza służyć chętną pomocą słabszym.

§ 61. Jako członek społeczności szkolnej uczeń winien dbać o honor i dobro szkoły i nie czynić nic, coby się z tem nie zgadzało i przynosiło szkodę moralną lub materialną szkole, do której należy.

Poczucie odpowiedzialności za słowa i czyny winno w uczeniu być głęboko ugruntowane.

§ 62. Źródłem zadowolenia i nagrodą za trudy jest dla ucznia przeświadczenie o dobrze dokonanej pracy i należycie spełnionym obowiązku.

B. Egzaminy wstępne do klasy I-szej.

§ 63. Kandydaci do klasy I przyjmowani są w poczet uczniów na podstawie egzaminu wstępnego.

§ 64. Dopuszczeni do egzaminu winni być, bez względu na liczbę zgłoszeń, wszyscy kandydaci, o ile spełnią wymagania, określone osobnymi przepisami i ukończyli co najmniej lat 12, a nie przekroczyli lat 16.

§ 65. Wśród kandydatów do egzaminu rozróżnia się dwie grupy:

- a) kandydatów, którzy wykażą się świadectwem ukończenia sześciu klas szkoły powszechnej,
- b) kandydatów, którzy świadectwa takiego nie przedłożą.

§ 66. Egzamin dla kandydatów, wymienionych w § 65 w grupie a) ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata.

Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej, o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program drugiego szczebla szkoły powszechnej.

Egzamin odbywa się z przedmiotów następujących: język polski, geografia, arytmetyka z geometrią.

Przy egzaminie z języka polskiego należy sprawdzać również przygotowanie kandydata z historii, przy geografii z przyrody.

§ 67. Kandydaci, wymienieni w § 65 b) zdają egzamin pełny ze wszystkich przedmiotów w zakresie programu drugiego szczebla szkoły powszechnej z wyjątkiem rysunku, zajęć praktycznych śpiewu i ćwiczeń cielesnych. Egzamin ten polega na dokładnem zbadaniu, czy kandydat wykazuje odpowiedni rozwój ogólny, czy posiada taki zasób wiedzy i niezbędne sprawności, aby mógł skutecznie pobierać naukę w gimnazjum.

§ 68. W poczet uczniów gimnazjum mogą być przyjęci tylko kandydaci, którzy zdali egzamin z wynikiem pomyślnym. W wyjątkowych przypadkach wynik słabszy z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody do przyjęcia, jeżeli kandydat wykaże wyraźne uzdolnienia i dobre wyniki w innych przedmiotach.

§ 69. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać lepiej przygotowanym i bardziej zdolnym.

§ 70. W poczet uczniów gimnazjum mogą być przyjęci bez egzaminu kandydaci, którzy przedstawia świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego.

§ 71. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do danego gimnazjum z powodu braku miejsc, może być przyjęty w tym samym roku bez ponownego składania egzaminu do klasy I innego gimnazjum najdalej w ciągu pierwszego okresu szkolnego.

C. Egzaminy wstępne do klasy II, III i IV.

§ 72. Egzamin wstępny do klas wyższych niż pierwsza przeprowadza się jedynie w wypadkach, gdy są w nich wolne miejsca. Egzamin do klasy IV kandydat może zdawać po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia władz szkolnych.

§ 73. Do egzaminu dopuszcza się wszystkich kandydatów, którzy spełniają wymagania, określone specjalnemi przepisami, a odpowiadają co do wieku następującemu warunkowi:

przy egzaminie do klasy II ukończenie co najmniej lat 13 a nie przekroczenie lat 16; przy egzaminie do każdej klasy następnej osiągnięcie względnie nieprzekroczenie powyższej granicy wieku, przesuniętej odpowiednio o rok wzwyż.

§ 74. Kandydaci zdają egzamin ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach poprzednich w zakresie wskazanym przez obowiązujący program.

§ 75. Kandydat może być przyjęty, o ile zda egzamin ze wszystkich przedmiotów z wynikiem pomyślnym i wykaże odpowiedni stopień ogólnego rozwoju.

D. Przechodzenie uczniów.

§ 76. Uczniów, przechodzących z jednego gimnazjum do drugiego o tym samym programie, nie obowiązuje składanie egzaminu.

§ 77. Uczniowie przechodzący z gimnazjum z nauką języka łacińskiego do gimnazjum bez nauki języka łacińskiego lub odwrotnie, zdają egzamin jedynie z różnicy programów.

E. Ocena uczniów.

§ 78. Aby umożliwić stosowanie odpowiednich metod wychowania i nauczania, a przez to osiągnąć należyte wyniki, nauczyciel winien stale i konsekwentnie urabiać sobie opinię o uczniu, biorąc pod uwagę:

- a) warunki domowe życia i pracy ucznia,
- b) właściwości fizyczne i stan zdrowia,
- c) właściwości psychiczne, a zwłaszcza uzdolnienia i zamiłowania,
- d) ustosunkowanie się do pracy nad danym przedmiotem, a więc stopień zainteresowania, pilności i wytrwałości,
- e) wyniki osiągnięte w tej pracy,
- f) ustosunkowanie się do życia klasy i szkoły.

W szczególności nauczyciel urabia sobie możliwie dokładną opinię o pracy ucznia nad danym przedmiotem, badając jej planowość, natężenie, przebieg, stopień samodzielności i zaradności ucznia.

§ 79. Przy końcu każdego okresu szkolnego:

- a) nauczyciel ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia w zakresie danego przedmiotu, przyjmując jako kryterjum wymagania obowiązującego programu; ocena winna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia, nie zaś na luźnych i nielicznych, a tem mniej przypadkowych spostrzeżeniach i osądach,
- b) Rada Pedagogiczna, rozważywszy wspólnie co do każdego ucznia dane, wyżej wymienione w § 78, ustala swą opinię o uczniu i ocenę jego zachowania się.

Przy ocenie postępów z ćwiczeń cielesnych bierze się przede wszystkim pod uwagę usiłowania ucznia dostosowane do stanu jego zdrowia w kierunku zdobycia usprawnienia cielesnego.

§ 80. Ocenę wyników nauki i zachowania się wyraża się w odpowiednich stopniach. W księgach szkolnych notuje się prócz stopni krótkie motywy ocen niedostatecznych oraz opinię Rady Pedagogicznej o uczniu wraz z uzasadnieniem.

§ 81. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki po pierwszym i trzecim okresie szkolnym zawiadamia się rodziców względnie opiekunów ucznia.

§ 82. Stopnie, ustalone z końcem okresu II, są zarazem stopniami za pierwsze dwa okresy; stopnie ustalone z końcem okresu III, są zarazem stopniami za pierwsze trzy okresy. Stopnie, ustalone z końcem okresu IV, są zarazem stopniami rocznymi.

§ 83. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych (§ 28-a). Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych (§ 28-b) nie mają wpływu na promocję. Uczeń może być promowany do klasy następnej, o ile ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych posiada stopnie dostateczne. W wyjątkowych przypadkach, określonych specjalnymi przepisami, uczeń może być promowany do klasy II-ej względnie III-ej mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu.

Jakiegokolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

Decyzja o promowaniu ucznia do każdej klasy winna być powzięta w głębokiem poczuciu odpowiedzialności i oparta na całkowicie ugruntowanej opinii o ogólnym rozwoju i zasobie wiadomości oraz sprawności ucznia.

§ 84. Postanowienia § 83 ustęp ostatni mają szczególniejsze zastosowanie przy ustalaniu decyzji o wynikach nauki uczniów w klasie IV-ej.

Dla wykonania tych postanowień należy:

- a) w ciągu całego czasu nauki w klasie IV sprawdzać ze szczególną ścisłością stan wiadomości i sprawności uczniów,
- b) w przypadkach, nasuwających uzasadnione wątpliwości, organizować w drugim półroczu sprawdzanie na lekcjach wyniku pracy poszczególnych uczniów przez nauczyciela, uczącego danego przedmiotu przy współudziale 1—2 innych nauczycieli.

VIII. UKOŃCZENIE GIMNAZJUM, UPRAWNIENIA ABSOLWENTÓW.

§ 85. Uczeń, który otrzymał w klasie IV-ej oceny roczne conajmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego świadectwo ukończenia gimnazjum.

§ 86. Ukończenie gimnazjum uprawnia absolwentów do ubiegania się o przyjęcie do liceów oraz szkół zawodowych stopnia licealnego.

Absolwent gimnazjum, zgłaszający się do jednej z tych szkół, zawiadamia o tem gimnazjum, które przesyła interesowanej szkole odpis z ksiąg szkolnych, zawierający oceny roczne z czasu pobytu ucznia w gimnazjum oraz ogólną opinię o uczniu. Treść opinii winna być na życzenie rodziców ucznia podana im do wiadomości.

5. R O Z P O R Z A D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I-Pr.-4053/33)

o organizacji publicznych szkół powszechnych.

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 194.)

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustala się organizację siedmioletnich publicznych szkół powszechnych według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sposób i termin przekształcania dotychczasowej organizacji określa osobne zarządzenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Załącznik do rozporządzenia Ministra
W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1933 r.
(Nr. I Pr.-4053/33).

S T A T U T

publicznych szkół powszechnych siedmioletnich.

I. Zadania szkoły powszechnej.

§ 1. Szkoła powszechna ma za zadanie dać na poziomie, odpowiadającym wiekowi i rozwojowi dziecka, potrzebne ogółowi obywateli jednolite podstawy wychowania i wykształcenia ogólnego oraz przygotowanie społeczno-obywatelskie z uwzględnieniem potrzeb życia gospodarczego.

Wykształcenie, otrzymywane w tej szkole, winno umożliwiać odpowiednio uzdolnionej młodzieży przechodzenie bez osobnego przygotowania do innych szkół o bezpośrednio wyższym poziomie nauczania.

§ 2. Szkoła powszechna umożliwia obywatelom wypełnianie przez ich dzieci obowiązku szkolnego. Nauka w publicznej szkole powszechnej jest bezpłatna.

§ 3. Zadania swoje szkoła powszechna spełnia przez:

- a) program i organizację nauczania,
- b) program i organizację pracy wychowawczej.

§ 4. Szkoła powszechna jest nadto powołana do tego, by przez swój wpływ na życie społeczne środowiska, dla którego istnieje, przyczyniać się do rozwoju oświaty i kultury tego środowiska.

II. Ogólne zasady organizacyjne i stopnie szkół.

§ 5. Szkoła powszechna jest z reguły koedukacyjna, w wyjątkowych przypadkach może być męska lub żeńska.

§ 6. Pod względem organizacyjnym szkoły powszechne dzielą się na szkoły powszechne stopnia I, II i III.

§ 7. W obrębie każdej szkoły powszechnej tworzy się klasy, złożone z uczniów, uczących się w danym roku szkolnym wszystkich przedmiotów według jednego wspólnego programu.

Przy większej liczbie uczniów klasa dzieli się na oddziały.

Liczba oddziałów w szkole nie może przekraczać 14.

Klasy mają kurs jednoroczny, dwuletni, lub trzyletni.

§ 8. Szkoła powszechna stopnia I:

- 1) posiada cztery klasy, z których I i II mają kurs jednoroczny, kl. III kurs dwuletni (rocznik 3 i 4), a kl. IV — kurs trzyletni (rocznik 5, 6 i 7-ty),
- 2) realizuje całkowicie pierwszy szczebel programowy i najważniejsze składniki drugiego i trzeciego szczebla,
- 3) winna posiadać:

a) przy liczbie uczniów do 60	1 nauczyciela,
b) „ „ „ od 61 do 120	2 nauczycieli;
- 4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:

a) przy 1 nauczycielu	30 godzin,
b) przy 2 nauczycielach	58 „ , w tem

 kierownik 28 godzin, a nauczyciel 30 godzin.

Jeżeli na naukę religii są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin wzrośnie w przypadku a) do 34, w przypadku b) do 64 godz. tygodniowo.

§ 9. Szkoła powszechna stopnia II:

- 1) posiada sześć klas, w tem pięć (I—V) o kursie jednorocznym i jedną — VI (rocznik 6 i 7) o kursie dwuletnim,
- 2) realizuje całkowicie pierwszy i drugi szczebel programowy i najważniejsze składniki trzeciego,
- 3) winna posiadać:

a) przy liczbie uczniów od 121 do 160	3 nauczycieli,
b) „ „ „ „ 161 do 210	4 nauczycieli,
- 4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:

a) przy 3 nauczycielach, zależnie od planu godzin, 94 lub 96 godzin,	
w tem kierownik	26 „
2 nauczycieli po 30 godzin	60 „
nauka religii	8 lub 10
godzin nadliczbowych,	
b) przy 4 nauczycielach	114 godzin,
w tem kierownik	24 „
3 nauczycieli po 30 godzin	90 „

Jeżeli w przypadku b) na naukę religii są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin nauki wzrośnie do 126 tygodniowo.

§ 10. Szkoła powszechna stopnia III:

- 1) posiada siedem klas o kursie jednorocznym,
- 2) realizuje wszystkie trzy szczeble programowe w pełnym zakresie,
- 3) winna posiadać:

- a) przy liczbie uczniów od 211 do 260 5 nauczycieli;
gdyby jednak połączenie klas VI i VII miało spowodować przekroczenie norm przewidzianych w § 48, względnie w § 93, szkoła otrzymuje szóstego nauczyciela oraz odpowiednią liczbę godzin nadliczbowych na naukę religii;
- b) przy liczbie uczniów od 261 do 310 6 nauczycieli,
- c) przy liczbie powyżej 310 7 lub więcej nauczycieli odpowiednio do liczby uczniów;
- 4) nauczyciele udzielają nauki w następujących liczbach godzin tygodniowo:
 - a) przy 5 nauczycielach 154 godziny,
w tem kierownik 22 „
4 nauczycieli po 30 godzin 120 godzin,
nauka religii 12 „ nadliczbowych;
 - b) przy 6 nauczycielach 170 godzin,
w tem kierownik 20 „
5 nauczycieli po 30 godzin 150 „

jeżeli na naukę religii są przydzielone godziny nadliczbowe, ogólna liczba godzin wzrośnie do 184 godzin tygodniowo;

- c) przy 7 i więcej nauczycielach liczba godzin nauki wzrasta ponad 184 tygodniowo, zależnie od liczby oddziałów i od planów godzin, przewidzianych dla tych oddziałów.

Przy liczbie nauczycieli, nie mniejszej od 7, kierownik otrzymuje za każdy oddział powyżej 7 — dwie godziny tygodniowo dalszej zniżki, a więc przy 8 oddziałach uczy 18 godzin tygodniowo, przy 9 oddziałach — 16 godzin i t. d. Każdy nauczyciel uczy 30 godzin tygodniowo.

§ 11. Liczba ogólna godzin nauki w szkole odpowiednio powiększa się:

- a) jeżeli zajdzie potrzeba zorganizowania równolegle nauki religii dla dzieci różnych wyznań, lub też
- b) jeżeli przy nauce niektórych przedmiotów dokonany będzie podział klas na grupy (§ 56).

Zasady organizacji nauki, przewidzianej pod lit. a), określają osobne przepisy.

§ 12. Jeżeli przy układaniu tygodniowego rozkładu lekcji okaże się, że zastosowanie przepisane planu godzin z zachowaniem przepisów, zawartych w §§ 57 i 58, nie pozwala na ścisłe utrzymanie dla kierownika lub któregośkolwiek z nauczycieli przewidzianej w §§ 9 i 10 tygodniowej liczby godzin, to liczba ta może być zwiększona lub zmniejszona o jedną. W takich przypadkach mogą nauczyciele otrzymać najwyżej 31, najmniej zaś 29 godzin tygodniowo, kierownicy zaś zamiast 26—27 lub 25, zamiast 24—25 lub 23 godziny i t. d.

III. Czas nauki.

§ 13. Rok szkolny składa się z dni przeznaczonych na naukę, których liczba wynosić musi co najmniej 205, z „dni wolnych od nauki“ z tytułu niedziel, świąt religijnych i państwowych, feryj szkolnych oraz innych przypadków uzasadnionej nieczynności szkoły.

Rok szkolny dzieli się na półrocza szkolne, obejmujące po dwa okresy szkolne, oraz odpowiednie ferie.

§ 14. Nauka w szkole powszechnej odbywa się w ciągu 6 dni w tygodniu. Dla ucznia klasy I i II liczba dni nauki w tygodniu nie może być mniejsza od 5, dla ucznia klasy III do VII winna wynosić 6 dni. Tygodniowy wymiar czasu, przeznaczony na nauczanie, określa plan godzin.

Czas trwania nauki w ciągu jednego dnia szkolnego nie może być dla ucznia krótszy, niż 2 godziny lekcyjne, ani też dłuższy, niż 6 godzin.

Specjalne przypadki odchylenia od powyższych zasad unormowane będą przez oddzielne przepisy.

§ 15. Godzina lekcyjna trwa 50 lub 45 minut; pauzy między godzinami lekcyjnymi nie mogą być krótsze, niż 10-minutowe, przyczem przynajmniej jedna pauza winna być dłuższa. Specjalne przepisy określają stosowanie tych norm.

IV. Kierownictwo szkół, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 16. Na czele szkoły powszechnej stoi kierownik.

Kierownik reprezentuje szkołę nazewnątrż i jest bezpośrednim przełożonym wszystkich pracujących w niej osób.

§ 17. Kierownik winien przyczyniać się w dostępnym mu zakresie do skutecznej realizacji powszechności nauczania; ma on zwłaszcza obowiązki poznania rejonu powierzonej sobie szkoły, a w miarę potrzeby również terenów sąsiednich pod względem praktycznej możliwości dostępu do danej szkoły dla dzieci, które mają do niej uczęszczać.

Dla właściwego realizowania programu nauczania i wychowania kierownik winien znać rejon powierzonej sobie szkoły pod względem stosunków gospodarczych, struktury społecznej i narodowościowej, oraz stanu i potrzeb kulturalno-oświatowych.

§ 18. Kierownik organizuje w powierzonej sobie szkole pracę wychowawczą i dydaktyczną i kieruje nią, wnikając we właściwy sposób w plan, metody i wyniki pracy wszystkich nauczycieli. Prócz tego prowadzi sprawy administracyjno-gospodarcze szkoły.

§ 19. Kierownik jest odpowiedzialny za wyzyskanie wszystkich dostępnych mu środków, prowadzących do realizacji powszechności nauczania w rejonie powierzonej mu szkoły, za organizację szkoły, za wychowawczy i dydaktyczny jej stan i rozwój, za kierunek wychowawczy, poziom nauki, prawidłowy bieg życia szkolnego, za wykonanie przepisów i poleceń władz szkolnych, za czynności kancelaryjne oraz za stan administracyjno-gospodarczy szkoły.

§ 20. W zakresie czynności nauczycielskich stosują się do kierownika prawa, obowiązki oraz odpowiedzialność w tej samej mierze, co i do wszystkich nauczycieli.

§ 21. W szkołach stopnia I o jednym nauczycielu nauczyciel ten sprawuje czynności kierownicze i nosi nazwę nauczyciela kierującego.

Zakres praw, obowiązków i odpowiedzialności nauczyciela kierującego wynika z połączenia funkcji kierowniczych (§§ 16—20) i nauczycielskich (§§ 24 i 25), co wymaga, by nauczyciel kierujący, podobnie jak kierownik szkoły, posiadał odpowiedni zasób doświadczenia zawodowego

i wyrobienia życiowego, konieczny dla zachowania należytej ostrożności i rozważli w całym postępowaniu, w szczególności zaś przy decydowaniu ważnych spraw, dotyczących uczniów powierzonej mu szkoły.

§ 22. W szkołach stopnia I o 2 nauczycielach kierownik większość swego czasu zużywa na pracę nauczycielską, prócz tego zaś jest doradcą nauczyciela i czuwa nad planowym wykonaniem pracy. Kierownik omawia z nauczycielem sposoby podnoszenia poziomu wychowania i nauczania oraz opracowuje przy jego udziale projekty planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

W szkołach tych kierownik, jako główny wychowawca uczniów, nie tylko poznaje tych uczniów i klasy, w których uczy, ale przez bezpośrednie poznanie pozostałych klas oraz przez porozumienie się z nauczycielem wnika we właściwy sposób w sprawy oceniania przez niego uczniów i wyrabia sobie opinię o poszczególnych uczniach, a przez to poznaje stan wszystkich klas i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym.

§ 23. W szkołach stopnia II i III kierownik kieruje całym życiem szkoły, jest doradcą nauczycieli oraz głównym wychowawcą uczniów.

Kierownik kieruje pracą wychowawczą i dydaktyczną oraz czuwa nad jej harmonizowaniem i planowym wykonaniem, nadto sam uczy w odpowiedniej liczbie godzin. Im mniejsze jest grono nauczycielskie, tem znaczniejszą część swego czasu musi poświęcać kierownik na nauczanie, co jednak nie zwalnia go od obowiązku otoczenia pracy pozostałych członków grona równą troską i opieką, jak w szkołach o licznych gronie.

§ 24. Nauczyciel wychowuje i uczy uczniów powierzonych jego opiece. W tym celu poznaje ich właściwości psychiczne i fizyczne, warunki ich życia i pracy, jak również stosunki gospodarcze, społeczne i narodowościowe oraz stan kulturalno-oświatowy środowiska, z którego uczniowie pochodzą.

Nauczyciel ma obowiązek stałego przygotowywania się do pracy oraz uzupełniania zasobu swej wiedzy przez dalsze kształcenie się.

Nauczyciel dba o dobro i honor szkoły i jest odpowiedzialny za stosowane przez siebie metody nauczania i wychowania, za realizowanie obowiązującego programu oraz właściwego kierunku wychowawczego, za wyniki udzielanej przez siebie nauki, wreszcie za sprawy administracyjno-gospodarcze w powierzonym sobie zakresie.

Nauczyciel uczący religii winien szczególnie troszczyć się o pogłębienie życia religijnego swych uczniów.

§ 25. Każdy nauczyciel własny, t. j. nauczyciel, który zarówno liczbą godzin, jak swą pracą, związany jest przede wszystkim z daną szkołą, jest opiekunem klasowym jednej lub kilku klas. Z tego tytułu czuwa nad przebiegiem pracy w szkole, jak również nad wymiarem i rozkładem pracy domowej uczniów oraz nad życiem zbiorowym swej klasy (swych klas), koordynuje na jej terenie poczynania wszystkich nauczycieli, utrzymuje stały i żywy kontakt z rodzicami i opiekunami uczniów oraz wykonywa czynności administracyjno-kancelaryjne, związane z jego pracą jako opiekuna. Jako opiekun klasowy jest odpowiedzialny za stan wychowawczy swej klasy (swych klas).

§ 26. We wszystkich szkołach, w których oprócz kierownika lub nauczyciela kierującego zatrudnieni są jeszcze inni nauczyciele, każdy z nich jako członek grona nauczycielskiego współdziała nadto w wytwarzaniu harmonijnej atmosfery i przyczynia się w zakresie swojej pracy dydaktycznej i wychowawczej oraz powierzonych mu przez kierownika funkcji administracyjno-gospodarczych do należytego biegu życia szkolnego.

§ 27. W szkołach, w których istnieje Rada Pedagogiczna (§ 30), nauczyciel, jako jej członek ma obowiązek brania żywego i czynnego udziału w pracach Rady Pedagogicznej oraz realizowania w poruczonym sobie zakresie jej uchwał.

§ 28. Lekarz szkolny, sprawujący stałą opiekę lekarską nad szkołą, czuwa nad zdrowiem i rozwojem fizycznym uczniów oraz stanem higienicznym szkoły i stara się o wyzyskanie właściwych środków. Lekarz, sprawujący niestałą opiekę nad szkołą, kontroluje stan sanitarny szkoły i ogólny stan zdrowia uczniów przez wizytacje.

§ 29. Tam, gdzie jest higienistka szkolna, pełni ona służbę pomocniczą w organizacji opieki higieniczno-lekarskiej nad dziećmi w szkole i poza szkołą.

W zakresie czynności fachowych higienistka podlega lekarzowi szkolnemu, natomiast przy czynnościach, dotyczących wewnętrznego życia i porządku szkolnego — stosuje się do zarządzeń kierownika szkoły.

§ 30. W szkołach stopnia II i III istnieje Rada Pedagogiczna, która jest organem wewnętrznego życia szkoły.

Radę Pedagogiczną tworzą: kierownik, jako przewodniczący, wszyscy nauczyciele i lekarz szkolny, o ile sprawuje stałą opiekę lekarską nad daną szkołą.

Rada Pedagogiczna obraduje bądź w powyższym składzie pełnym, bądź też — o ile chodzi o szkoły o liczniejszym gronie nauczycielskiem — również w składzie niepełnym, t. j. w zespołach, złożonych z nauczycieli, uczących w danej klasie (komplecie — § 48), oraz kierownika. Specjalne przepisy wskażą, w jakim zakresie Rada Pedagogiczna w niepełnym składzie będzie posiadała uprawnienia pełnej Rady Pedagogicznej.

§ 31. Rada Pedagogiczna dba o poziom wychowawczy i naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy wychowawcze i dydaktyczne, związane z całokształtem życia szkolnego, a w szczególności ma obowiązek:

- wyrabiania sobie opinii o poszczególnych uczniach, o stanie poszczególnych klas (oddziałów) i całej szkoły pod względem wychowawczym i naukowym;
- omawiania i opracowywania sposobów i środków podnoszenia poziomu wychowania i nauczania;
- opracowywania projektu planu pracy wychowawczej i dydaktycznej.

Uchwały Rady Pedagogicznej mają charakter bądź opiniodawczy, bądź decydujący.

Rada Pedagogiczna decyduje w sprawach, przekazanych jej do decyzji przez specjalne przepisy.

Kierownik szkoły, jako przewodniczący Rady Pedagogicznej, wprowadza w życie uchwały Rady; przysługuje mu nadto prawo zawieszania uchwał Rady, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

Kierownik lub Rada Pedagogiczna może powoływać z pośród Rady komisje dla opracowywania specjalnych zagadnień.

V. Program, metody i organizacja nauczania.

A. Program i metody nauczania.

§ 32. Program szkoły powszechnej winien zapewnić wykształcenie ogólne niezbędne dla każdego przyszłego obywatela oraz poznanie Polski w zakresie dostępnym dla wieku i rozwoju młodzieży, uświadomić najważniejsze przejawy kultury Polski z uwzględnieniem w miarę możliwości pierwiastków kultury obcej, a przez to pogłębić stosunek młodzieży do Państwa Polskiego.

§ 33. W programie szkoły powszechnej rozróżnia się trzy szczeble: szczebel pierwszy obejmuje elementarny zakres wykształcenia ogólnego, szczebel drugi jest rozszerzeniem i pogłębieniem szczebla pierwszego, szczebel trzeci ma nadto przysposobić młodzież pod względem społeczno-obywatelskim i gospodarczym. Zagadnienia kulturalno-gospodarcze środowiska, w którym szkoła się znajduje, winny być uwzględnione w materiale naukowym wszystkich trzech szczebli.

§ 34. Program szkoły powszechnej stopnia I realizuje większą część pierwszego szczebla w ciągu 4 pierwszych lat, resztę pierwszego szczebla oraz najważniejsze składniki drugiego i trzeciego szczebla w ciągu 3 lat następnych, przytem w taki sposób, że już po piątym roku nauki osiąga się ogólne przygotowanie w zakresie pierwszego szczebla programowego.

§ 35. Program szkoły powszechnej stopnia II realizuje pierwszy szczebel w pierwszych 4 latach nauki, drugi i najważniejsze składniki trzeciego — w 3 latach następnych.

§ 36. Program szkoły powszechnej stopnia III realizuje pierwszy szczebel w 4 pierwszych latach nauki, drugi w 2 następnych latach, t. j. w piątym i szóstym, trzeci — w siódmym roku nauki.

§ 37. W programie szkoły powszechnej każdego stopnia są następujące obowiązkowe przedmioty: religja, język polski, historia, geografia, nauka o przyrodzie, arytmetyka z geometrią, rysunek, zajęcia praktyczne, śpiew i ćwiczenia cielesne.

Wprowadzenie innych przedmiotów obowiązkowych lub nadobowiązkowych określają osobne przepisy.

§ 38. Zakres materiału i plany godzin dla szkół powszechnych wszystkich 3 stopni określają osobne programy nauki.

§ 39. Nauczanie winno mieć charakter wybitnie praktyczny, dostosowany przede wszystkim do najbliższego środowiska szkoły i jego potrzeb gospodarczych.

§ 40. Nauczanie w szkole powszechnej winno być dostosowane do wieku i rozwoju uczniów, wiązać się ściśle z pracą wychowawczą oraz zapewniać:

- a) osiągnięcie przepisanych programem wyników nauki,

- b) możliwie pełny rozwój uzdolnień uczniów,
- c) stopniowe zaprawianie uczniów do samodzielności i systematyczności w pracy oraz do stosowania w życiu praktycznym nabytych wiadomości i sprawności.

§ 41. Nauczanie opiera się przede wszystkim na pracy w szkole. Praca domowa ucznia uzupełnia ją i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości nabytych podczas nauki w szkole, a nadto do samodzielnego opracowywania nowego dostępnego tematu.

Praca domowa w klasie I może występować nie wcześniej, niż w drugim półroczu i to w wymiarze bardzo ograniczonym. W klasach następnych wymiar pracy domowej zwiększa się powoli i stopniowo, tak jednak, że w klasach, do których uczęszczają roczniki 5—7, nie może przekraczać normy $1\frac{1}{2}$ godziny dziennie.

§ 42. Metody nauczania winny uwzględniać w należytej mierze rolę:

- a) nauczyciela,
- b) podręcznika i środków pomocniczych,
- c) urządzeń szkolnych,
- d) samodzielnej pracy ucznia.

§ 43. Nauczyciel uczy, organizuje naukę głośną i cichą, daje wskazówki do pracy domowej, bada postępy i sprawdza wyniki nauki zarówno całej klasy (kompletu — § 48), jak i poszczególnych uczniów. Winien on przytem zastanawiać się nad celowością i skutecznością stosowanych przez siebie metod pracy i obmyślać sposoby usunięcia braków.

§ 44. Podręcznik zależnie od przedmiotu, w którym jest stosowany, służy do utrwalania, porządkowania i zdobywania wiadomości oraz do wyrabiania sprawności. Uczniom trzech ostatnich roczników służy nadto do orjentowania się w całości materiału. Środki pomocnicze, zależnie od przedmiotu, w którym są stosowane, służą w stosunku do poszczególnych zagadnień kursu nauki tym samym celom, co i podręcznik.

§ 45. Urządzenia szkolne, np. sala gimnastyczna, ogród, pracownia i t. p., winny umożliwiać stosowanie metod pracy właściwych dla danego przedmiotu i klasy.

§ 46. Samodzielna praca ucznia winna polegać na braniu żywego i czynnego udziału w całej pracy w szkole i w domu, zwłaszcza na opracowywaniu bądź omawianych już tematów, bądź też dostępnych nowych przez właściwe korzystanie z podręczników, środków pomocniczych i urządzeń szkolnych.

§ 47. Żadna metoda nie może być uznana za wyłącznie obowiązującą przy nauczaniu danego przedmiotu.

Kierownik łącznie z gromem nauczycielskim winni troszczyć się o dobór metod i o zdobycie środków pomocniczych, czyniących zadość postulatom, wskazanym wyżej w §§ 39—46, a odpowiadających warunkom i możliwościom szkoły.

B. Organizacja nauczania.

§ 48. Nauka w szkole powszechnej może odbywać się:

- a) w poszczególnych klasach, uczących się w osobnych izbach pod kierunkiem różnych nauczycieli,

- b) w kompletach, złożonych z klas, uczących się równocześnie w tej samej izbie pod kierunkiem jednego nauczyciela,
- c) w zespołach, złożonych z uczniów różnych klas,
- d) w grupach, złożonych z uczniów tej samej klasy.

Klasa (oddział), komplet, zespół nie może liczyć więcej, niż 50 uczniów. Wyjątki mogą być czynione przy nauczaniu śpiewu i ćwiczeń cielesnych.

Nauczanie religii w zespołach regulują osobne przepisy.

§ 49. W klasach o kursie rocznym program nauki wyczerpywany jest w ciągu każdego roku szkolnego.

§ 50. Przy nauczaniu klasy o kursie więcej niż rocznym stosuje się zależnie od przedmiotu:

- a) albo cykliczność całkowitą, polegającą na tem, że program danego przedmiotu składa się w klasie o kursie dwuletnim z 2, w klasie o kursie trzyletnim z 3 odmiennych części, przeznaczonych na kolejne lata i powtarzających się w tym samym porządku, przytem takich, że można rozpoczynać naukę od którejkolwiek z nich,
- b) albo cykliczność częściową, polegającą na tem, że znaczna część programu, stanowiąca jego główny trzon, powtarza się co roku, resztę programu stanowią tematy, różne z roku na rok i powtarzające się w klasie o kursie dwuletnim po 2, w klasie o kursie trzyletnim po 3 latach. W głównej części programu, powtarzającej się co rok, stosuje się urozmaicenie materiału, polegające na zmianie z roku na rok przykładów i ćwiczeń, dobieranych dla przero-bienia zasadniczej treści programowej.

§ 51. Komplet może składać się z 2 klas kolejnych, łączonych w sposób, wskazany w przepisany programie nauki.

§ 52. Przy nauce w komplecie każda klasa uczy się według własnego programu, z wyjątkami, wskazanymi w przepisany programie nauki.

§ 53. Przy nauczaniu w komplecie według 2 różnych programów, zasadniczo jedna klasa ma naukę głośną, druga zaś cichą. O ile plan godzin na to pozwala, należy dążyć, aby przedmioty jednoczesnej nauki były te same.

§ 54. Nauka cichą uzupełnia naukę głośną i służy w szczególności do utrwalania i stosowania wiadomości, nabytych podczas nauki głośnej, a nadto do samodzielnego przygotowywania i opracowywania nowego do-stępnego tematu.

Odpowiednio zorganizowana nauka cicha łącznie z nauką głośną winna zapewniać całkowitą realizację programu i osiągnięcie przepisanych wyników nauki.

§ 55. Tworzenie zespołów przewiduje się przy nauczaniu:

- a) religii w przypadkach, określonych przez osobne przepisy,
- b) ćwiczeń cielesnych (podział według płci),
- c) zajęć praktycznych.

Niezależnie od tego mogą być tworzone na stałe lub doraźnie zespoły chórálne.

Nauczanie w zespole odbywa się według specjalnego programu, przepisane dla danego zespołu.

§ 56. W klasach V, VI i VII, liczących więcej niż 40 uczniów, może być stosowane tworzenie grup przy nauczaniu przyrody i zajęć praktycznych. Jedna klasa może być podzielona tylko na 2 grupy, które uczą się według tego samego programu.

§ 57. W klasie I winien uczyć wszystkich przedmiotów tylko jeden nauczyciel; tej samej zasady należy przestrzegać w klasie II, a w miarę możliwości stosować w klasach III i IV. Wyjątek może być czyniony dla nauki religii.

W klasach wyższych, t. j. V, VI i VII, naucza w zasadzie kilku nauczycieli, z których każdy uczy pokrewnych przedmiotów. Jednak w każdej klasie jeden nauczyciel winien mieć znaczniejszą liczbę godzin.

§ 58. Należy dążyć, aby ten sam nauczyciel prowadził klasę przez kilka lat; z reguły zaś nauczyciel, który uczy klasę I, winien uczyć w następnym roku szkolnym klasę II.

VI. Program i organizacja pracy wychowawczej.

§ 59. Program wychowania winien, zgodnie z funkcją społeczno-państwową szkoły powszechnej, zapewnić dzieciom — przez wyrobienie religijne, moralne, umysłowe, fizyczne — podstawy wychowania, niezbędne dla każdego obywatela, oraz właściwe przygotowanie do życia z należytem uwzględnieniem kultury życia codziennego. Program ten winien być dostosowany do potrzeb środowiska oraz wieku i rozwoju dzieci.

§ 60. Organizacja wychowania winna uwzględnić ścisłą koordynację wszystkich poczynań wychowawczych, jak również wszystkich czynników współdziałających pod kierunkiem kierownika szkoły, oraz przewidywać stosowanie właściwych i celowych metod wychowawczych, odpowiadających rozwojowi psychicznemu i fizycznemu dzieci.

§ 61. Poznanie dziecka i środowiska, w którym ono żyje, jest niezbędnym warunkiem pracy wychowawczej w szkole.

Kierownik i grono nauczycielskie winni ułatwiać dzieciom, rozpoczynającym dopiero naukę, wdrożenie się do życia w środowisku szkolnym, w ciągu zaś całego pobytu dziecka w szkole winni przysposabiać je do wejścia w życie w szerszym społeczeństwie i zaprawiać do pracy społeczno-obywatelskiej.

§ 62. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskim, czuwając nad wytworzeniem odpowiedniej atmosfery wychowawczej, realizują program wychowania przez:

- a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
- b) nauczanie,
- c) dopomaganie uczniom do samowychowywania się,
- d) organizowanie życia zbiorowego uczniów,
- e) utrzymywanie stałej łączności z domem w pracy wychowawczej.

Oddziaływanie wychowawcze winno nadto obejmować wyzyskiwanie dodatnich wpływów środowiska pozaszkolnego, a przeciwdziałanie wpływom ujemnym.

§ 63. Bezpośredni wpływ kierownika i nauczycieli na klasę i poszczególnych uczniów wyraża się przede wszystkim przez życzliwy i opie-

kuńczy stosunek do nich, dbałość o ich zdrowie i bezpieczeństwo, dawanie osobistego przykładu oraz opiekę nad organizacjami uczniów.

Wpływ ten stanowi podstawowy czynnik oddziaływania wychowawczego zwłaszcza w stosunku do uczniów najmłodszych.

§ 64. W nauczaniu wartości wychowawcze winny być osiągnęte przede wszystkim przez:

- a) dobór i wyzyskanie treści,
- b) dostosowaną do danego poziomu organizację nauczania,
- c) właściwy stosunek nauczyciela do nauczania (umiłowanie pracy),
- d) wyrabianie w uczniu samodzielności, aktywności, systematyczności i rzetelnego stosunku do pracy.

§ 65. Kierownik i grono nauczycielskie winni dopomagać uczniom do samowychowywania się, uwzględniając zarówno ogół uczniów, jak i indywidualne ich właściwości. Zwłaszcza zaś winni oni zwrócić uwagę na uczniów mniej zdolnych, trudniejszych do prowadzenia, będących w cięższych warunkach życiowych oraz dotkniętych brakami fizycznymi.

§ 66. Podstawową formą życia zbiorowego w szkole jest klasa (komplet), jako grupa społeczna. W obrębie klasy uczniowie powinni przyzwyczajać się do życia zbiorowego przede wszystkim przez wytwarzanie przyjaznej atmosfery koleżeńskieggo współżycia.

W stosunku do uczniów starszych życie zbiorowe może nadto znajdować swój wyraz w innych formach organizacyjnych, najlepiej odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom uczniów oraz zamierzeniom wychowawczym szkoły.

Mogą to być:

- a) organizacje klasowe i międzyklasowe, które powstają i rozwijają swoją działalność jedynie za zgodą i pod opieką szkoły,
- b) organizacje międzyszkolne dopuszczone przez władze szkolne, a mające w danej szkole swe koła lub też członków wśród jej uczniów.

Kierownik łącznie z gronem nauczycielskim wnikają w treść i działalność wszystkich organizacji, wymienionych pod lit. a), i opiekują się nimi, czuwając nad właściwym ustosunkowaniem się uczniów do pracy w organizacjach i nad tem, by udział w nich nie przeszkadzał w pracy szkolnej.

Kierownik nadto ma prawo i obowiązek wnikania bezpośrednio lub za pośrednictwem wyznaczonego przez siebie nauczyciela szkoły w pracę wszystkich organizacji, wymienionych pod lit. b).

§ 67. Łączność szkoły i domu w akcji wychowawczej polega przede wszystkim na zainteresowaniu i uświadamianiu rodziców o pracy i dążeniach szkoły, wzajemnem informowaniu się o pracy i warunkach życia ucznia oraz na czynnej współpracy rodziców ze szkołą. Łączność ta, wyrażająca się w stałych oraz w doraźnych formach, winna przyczyniać się do bliskiego i ścisłego współdziałania szkoły i domu.

Kierownik i grono nauczycielskie winni nadto brać żywy udział w pracach z zakresu opieki społecznej nad swoimi uczniami, a tam, gdzie tego zachodzi potrzeba, budzić inicjatywę.

Kierownik łącznie z gronem nauczycielskim mają obowiązek rozłożenia szczególnej opieki nad uczniami, przychodzącymi z dalszych

okolic i przyjeżdżającymi, oraz nad warunkami życia tych uczniów, którzy mieszkają nie w domu, lecz na stancjach, w internatach i bursach.

§ 68. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskiem winni w miarę możliwości ułatwić uczniom, pozostającym ostatni rok w szkole, poinformowanie się o różnych zawodach, ewentualnie przy pomocy poradni zawodowych.

§ 69. W pracy wychowawczej szkoły biorą udział wszyscy nauczyciele. Ze względu na charakter szkoły powszechnej i jej organizację każdy nauczyciel własny i kierownik z reguły jest opiekunem klasowym.

§ 70. Opiekun klasowy ma pod swoją opieką jedną lub więcej klas. Rozkład obowiązków opiekuńczych nad klasami powinien być możliwie równomierny.

Należy dążyć do tego, aby opiekę nad daną klasą lub klasami miał nauczyciel, który ma w tej klasie czy klasach większą liczbę godzin nauki, przytem jednak jest pożądana ciągłość pracy opiekuńczej, polegająca na sprawowaniu opieki nad tymi samymi uczniami przez parę lat.

VII. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 71. Wychowując się i kształcąc w szkole, uczeń ma przysposobić się do tego, by przez dalszą pracę nad sobą w okresie młodzieńczym stał się pożytecznym obywatelem Państwa.

§ 72. Uczeń dąży do wyrobienia religijnego, do uszlachetniania swych uczuć i umacniania charakteru, a zarazem kształci swój umysł i zdobywa sprawność fizyczną.

§ 73. W szczególności uczeń:

- a) pracuje chętnie i sumiennie w szkole i w domu, starając się, by praca jego była zawsze rzetelna, dokładna i wytrwała,
- b) wypełnia dokładnie wszystkie swoje obowiązki,
- c) kocha rodziców, szanuje nauczycieli, a względem wszystkich osób, które go otaczają, jest ufny, życzliwy i uczynny, w miarę możliwości pomaga w pracy innym, zwłaszcza słabszym od siebie,
- d) jest koleżeński, bierze czynny udział w życiu swej klasy, a w klasach wyższych nadto w życiu organizacyj uczniowskich, do których należy,
- e) dba o czystość ciała, jest schludny w ubiorze, współdziała w utrzymywaniu ładu w szkole, szanuje cudzą własność i ochrania dobro publiczne, a zwłaszcza nie niszczy przedmiotów i urządzeń szkolnych,
- f) ćwiczy i usprawnia ciało, aby być zawsze dzielnym i zdolnym do znoszenia niewygód.

Uczeń jest śmiały i pogodny, zawsze mówi prawdę, kocha swoją szkołę i dba o jej honor.

B. Przyjmowanie i przechodzenie uczniów.

§ 74. Zasady przyjmowania uczniów do klasy I określają przepisy o wykonaniu obowiązku szkolnego.

§ 75. Przyjmowanie do klasy II i następnych odbywa się na zasadzie osobnych przepisów z zachowaniem następujących warunków:

- a) wiek nie niższy niż 7 lat ukończonych — dla kandydata do klasy II; wiek ten podwyższa się stopniowo o jeden rok do każdej następnej klasy,
- b) egzamin wstępny, stwierdzający, że kandydat posiada zasób wiadomości i sprawności, wymaganych dla wstępujących do danej klasy.

§ 76. W obrębie szkół tego samego stopnia przechodzenie uczniów z klasy do klasy odbywa się na podstawie świadectwa bez egzaminu, przewidzianego w § 75 lit. b), i bez straty roku.

§ 77. Przechodzenie uczniów szkół stopnia I do szkół stopnia II i III oraz uczniów szkół stopnia II do szkół stopnia III odbywa się na podstawie świadectwa bez egzaminu:

1) ze szkół stopnia I:

a) po ukończeniu kl. I, II, III — do kl. II, III, IV,	} szkół stopnia II i III,
b) „ „ z pomyślnym wynikiem co najmniej jednego roku kl. IV — do kl. V.	

2) ze szkół stopnia II:

po ukończeniu kl. I, II, III, IV, V — do kl. II, III, IV, V, VI szkół stopnia III.

§ 78. Poszczególni uczniowie, jeśli wynik ich nauki, stwierdzony na świadectwie rocznym (§ 86), jest pomyślny, mogą przechodzić na warunkach wskazanych w § 75:

1) ze szkół stopnia I:

po jednym roku klasy III — do klasy IV,	} szkół stopnia II i III,
a wyjątkowo po drugim roku klasy IV — do klasy VI,	

2) ze szkół stopnia II:

po jednym roku klasy VI — do klasy VII szkół stopnia III.

§ 79. Przechodzenie uczniów szkół stopnia III do szkół stopnia II i I oraz uczniów szkół stopnia II do szkół stopnia I odbywa się na podstawie świadectwa:

1) ze szkół stopnia III:

a) po ukończ. kl. I, II, III, IV, V — do kl. II, III, IV, V, VI	} szkół stopnia II,
b) „ „ „ VI — na drugi rok nauki kl. VI,	
c) „ „ „ I, II — do kl. II, III	

2) ze szkół stopnia II:

po ukończeniu kl. I, II — do kl. II, III szkół stopnia I;

3) ze szkół stopnia III i II:

po ukończeniu kl. III, IV, V, VI — do kl. IV szkół stopnia I, w której uczeń pozostaje do czasu wypełnienia obowiązku szkolnego i otrzymuje w razie pomyślnego końcowego wyniku nauki świadectwo ukończenia szkoły.

§ 80. Przechodzenie uczniów w obrębie szkół różnych stopni w przypadku niepomyślnego wyniku nauki w danej klasie odbywa się w sposób następujący:

- 1) ze szkół stopnia I do szkół stopnia II i III } do takiej samej klasy
 „ „ „ II „ „ „ III } jak ta, z której uczeń
 „ „ „ III „ „ „ II } przechodzi;
 jeżeli jednak uczeń klasy IV szkoły stopnia I ukończył pierwszy rok nauki z wynikiem pomyślnym, a drugi rok nauki z wynikiem niepomyślnym, przechodzi na podstawie świadectwa do klasy V szkół stopnia II i III;
- 2) ze szkół stopnia II i III do szkół stopnia I:
- a) z kl. I i II — do kl. I i II
 z kl. III — na drugi rok nauki w kl. III,
 - b) z kl. IV, V, VI — do kl. IV szkół stopnia I, w której uczeń pozostaje do czasu wypełnienia obowiązku szkolnego i otrzymuje w razie pomyślnego końcowego wyniku nauki świadectwo ukończenia szkoły.

C. Ocena uczniów.

§ 81. Nauczyciel, dążąc stale i konsekwentnie do urabiania sobie opinii o uczniu, poznaje możliwie dokładnie:

- a) warunki domowe życia i pracy ucznia,
- b) jego właściwości fizyczne i stan zdrowia,
- c) jego właściwości psychiczne, a zwłaszcza przejawiające się u niego zainteresowania i uzdolnienia,
- d) ustosunkowanie się jego pracy, zwracając szczególną uwagę na pilność i wytrwałość,
- e) wyniki osiągane w pracy,
- f) ustosunkowanie się jego do życia klasy i szkoły.

W szczególności nauczyciel wnika w trudności, których uczeń nie może pokonać, i stara się poznać przyczyny niepowodzeń ucznia w pracy.

§ 82. Kierując się powyższymi danymi, nauczyciel stosuje odpowiednie środki oddziaływania wychowawczego i pomaga uczniowi w pracy, udzielając mu w miarę potrzeby wskazówek, niezbędnych do jej poprawienia i ulepszenia.

§ 83. We wszystkich klasach — z wyjątkiem klasy I — nauczyciel, przyjmując jako kryterjum wymagania obowiązującego programu, ustala z końcem każdego okresu oceny wyników nauki ucznia ze wszystkich przedmiotów, których uczy, oraz ocenę zachowania się ucznia. Przy ocenach postępu ze śpiewu i ćwiczeń cielesnych bierze się przede wszystkim pod uwagę wysiłki ucznia w kierunku zdobywania usprawnienia, odpowiadającego jego możliwościom. Oceny wyraża się w odpowiednich stopniach. O ile w danej klasie uczy kilku nauczycieli, ustala ocenę zachowania się ucznia Rada Pedagogiczna (ewentualnie w składzie niepełnym). W księgach szkolnych notuje się prócz stopni krótkie motywy ocen niedostatecznych.

Stopnie, ustalone z końcem okresu drugiego są zarazem stopniami za pierwsze dwa okresy, stopnie, ustalone z końcem okresu trzeciego, są zarazem stopniami za pierwsze trzy okresy, stopnie ustalone z końcem okresu czwartego, są zarazem stopniami rocznymi.

Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażone w stopniach oceny wyni-

ków nauki ze wszystkich przedmiotów, nauczanych w danej klasie, oraz ocenę zachowania się ucznia.

O wynikach nauki po pierwszym i trzecim okresie zawiadamia się rodziców względnie opiekunów uczniów.

§ 84. Uczniowie klasy I nie otrzymują wyrażonych w stopniach ocen ani świadectw szkolnych. Z końcem jednak pierwszego półrocza oraz z końcem każdego następnego okresu nauczyciel ustala opinię swoją, dotyczącą zachowania się oraz postępów ucznia w nauce, i zapisuje ją do ksiąg szkolnych.

§ 85. Wszyscy uczniowie klasy I przechodzą w zasadzie do klasy II.

Pozostawienie ucznia w klasie I na rok drugi może nastąpić wtedy jedynie, gdy uczeń wskutek zbyt słabego rozwoju i przygotowania w żaden sposób nie będzie mógł sprostać wymaganiom programu klasy II.

Uczniowie klasy I otrzymują z końcem roku szkolnego zaświadczenia, stwierdzające, czy przechodzą do klasy II, czy też pozostają w klasie I.

Promowanie uczniów do klasy III i następnych odbywa się na podstawie stopni rocznych ze wszystkich przedmiotów obowiązujących, nauczanych w danej klasie. Uczeń jest promowany do klasy następnej, o ile z przedmiotów tych posiada stopnie co najmniej dostateczne.

W wyjątkowych przypadkach, określonych przez specjalne przepisy, uczeń może być promowany do klasy następnej, mimo, że nie ze wszystkich przedmiotów posiada stopnie co najmniej dostateczne.

Kierownik szkoły ma obowiązek wspólnie z nauczycielem zbadać dokładnie tych uczniów, którym grozi nieuzyskanie promocji. Dotyczy to zwłaszcza uczniów tych klas, które uczy jeden nauczyciel.

Decyzję o niepromowaniu ucznia należy w księgach szkolnych uzasadnić.

§ 86. Uczniowie, uczęszczający do klas dwu względnie trzyletnich, przechodzą bez wyjątku w obrębie tych klas z jednego roku nauki na drugi i otrzymują na świadectwie rocznem stwierdzenie pomyślnego lub niepomyślnego wyniku nauki.

D. Ukończenie szkoły i uprawnienia.

§ 87. O ukończeniu szkoły powszechnej stanowi pomyślny wynik nauki w ostatnim (najwyższym) roku nauczania, a mianowicie: w szkole stopnia I — w trzecim roku nauki w klasie IV (z uwzględnieniem jednak postanowień § 79 p. 3 i § 80 p. 2 b), w szkole stopnia II — w drugim roku nauki w klasie VI (z uwzględnieniem postanowień § 79 p. 1 b), w szkole stopnia III — w klasie VII.

Uczniowie, którzy w powyższy sposób ukończyli naukę, otrzymują świadectwa ukończenia szkoły powszechnej stopnia I, II lub III.

§ 88. Uczniowie, którzy uczynili zadość obowiązkowi szkolnemu, a nie mają warunków do otrzymania świadectwa ukończenia szkoły powszechnej, otrzymują, gdy opuszczają szkołę, zaświadczenie, stwierdzające wypełnienie obowiązku szkolnego z wyszczególnieniem stopnia szkoły, czasu trwania nauki i ukończonej przez nich klasy względnie klasy i roku nauki.

§ 89. Ukończenie szkoły powszechnej stopnia II i III daje podstawę do nauki w gimnazjach, seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli, w szkołach zawodowych stopnia gimnazjalnego, opierających się na drugim lub trzecim szczeblu programowym, oraz w szkołach zawodowych doksztalających, opierających się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 90. Ukończenie klasy VI szkoły powszechnej stopnia III daje podstawę do nauki w gimnazjach, seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli oraz w szkołach zawodowych, opierających się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 91. Ukończenie z pomyślnym wynikiem klasy IV szkoły powszechnej stopnia III lub II albo pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej stopnia I daje podstawę do nauki w szkołach zawodowych stopnia niższego oraz w szkołach doksztalających zawodowych, opierających się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej.

Postanowienia przejściowe.

§ 92. W okresie wyjątkowo trudnych warunków finansowych ogólne liczby uczniów w szkole każdego stopnia mogą być o 20 większe od liczb, wskazanych w §§ 8—10, t. j. mogą wynosić:

1.	w szkole stopnia	I o 1 nauczycielu	80 uczniów,
"	"	" " o 2 nauczycielach	140 "
2.	"	" II o 3	180 "
"	"	" " o 4	230 "
3.	"	" III o 5	280 "
"	"	" " o 6	330 "

§ 93. W okresie wyjątkowo trudnych warunków finansowych ogólna liczba uczniów w klasie (oddziale), komplecie, zespole może być o 10 większa od liczby, wskazanej w § 48, t. j. może wynosić 60.

6. ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I-Pr. 4051/33)

o organizacji szkolnictwa zawodowego.

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202.)

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 27, 28, 29, 31 — 35, 54 i 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) ustaliam następującą organizację szkolnictwa zawodowego:

§ 1. Szkolnictwo zawodowe dzieli się na następujące działy, grupy i podgrupy:

Dział I — szkolnictwo przemysłowe:

grupa 1 — górnicza:

podgrupy:

a) górnicza,

b) kopalnictwa naftowego

grupa 2 — metalowa:

podgrupy:

- a) hutnicza i odlewnicza,
- b) ogólno-mechaniczna,
- c) mechaniki drobnej,
- d) grawerska,
- e) jubilersko-złotnicza.

grupa 3 — elektryczna.

grupa 4 — drzewna:

podgrupy:

- a) przemysłu leśnego,
- b) stolarska,
- c) kołodziejska,
- d) bednarska,
- e) koszykarska.

grupa 5 — garbarska:

podgrupy:

- a) garbarsko-białoskórnica i wyprawy futer,
- b) farbowania i wykończania futer.

grupa 6 — włókiennicza:

podgrupy:

- a) przędzalnicza,
- b) tkacka,
- c) koronkarsko-hafciarska,
- d) dziewiarska,
- e) farbiarsko-wykończalnicza.

grupa 7 — papiernicza.

grupa 8 — gumowa.

grupa 9 — mineralna:

podgrupy:

- a) ceramiczna i szklana,
- b) cementownicza i betoniarska,
- c) wapiennicza.

grupa 10 — technologiczno-chemiczna.

grupa 11 — budownictwa i miernictwa:

podgrupy:

- a) budownictwa naziemnego,
- b) budownictwa drogowego (dróg lądowych i kolei),
- c) budownictwa wodnego i melioracji,
- d) miernictwa.

grupa 12 — komunikacyjna:

podgrupy:

- a) kierowców samochodowych,
- b) maszynistów kolejowych,
- c) żeglugi powietrznej,
- d) żeglugi morskiej.

grupa 13 — spożywcza:

podgrupy:

- a) cukrownicza,
- b) młynarska,
- c) piekarska,
- d) cukiernicza,
- e) przemysłu mięsnego,
- f) przemysłu konserwowego,
- g) przetworów mlecznych,
- h) przemysłu fermentacyjnego (piwowarstwo, gorzelnictwo, fabrykacja win i miodów pitnych i t. p.).

grupa 14 — odzieżowa:

podgrupy:

- a) obuwnicza,
- b) krawiecka i bieliźniarska,
- c) modniarska,
- d) czapnicza,
- e) gorseciarska,
- f) krawaciarska,
- g) rękawicznicza,
- h) kuśnierska,
- i) kapelusznicza.

grupa 15 — galanterji:

podgrupy:

- a) galanterji skórzanej i rymarstwa,
- b) zabawkarska,
- c) introligatorska,
- d) tapicerska.

grupa 16 — poligraficzna:

podgrupy:

- a) przemysłu graficznego,
- b) fotograficzna,
- c) kreślarsko-rysunkowa (kreślenie techniczne, rysunek odręczny, kaligrafja i t. p.).

grupa 17 — kinematograficzna.

grupa 18 — instrumentów muzycznych:

podgrupy:

- a) lutnicza,
- b) instrumentów dętych,
- c) fortepianów i pianin.

grupa 19 — kosmetyczna:

podgrupy:

- a) fryzjerska,
- b) kosmetyczna.

Dział II — Szkolnictwo handlowe.

grupa 1 — kupiecka.

grupa 2 — administracyjno-handlowa.

Dział III — Szkolnictwo rolnicze.

grupa 1 — rolnicza:

podgrupy:

a) rolnicza,

b) gospodyń wiejskich.

grupa 2 — ogrodnicza.

grupa 3 — leśna.

Dział IV — Szkolnictwo gospodarstwa domowego.

grupa 1 — gospodarstw rodzinnych.

grupa 2 — gospodarstw zbiorowych:

podgrupy:

a) gospodarstw wychowawczo-społecznych,

b) hotelarska i gastronomiczna,

c) sanatoryjno-dietetyczna.

§ 2. Ze względów organizacyjnych, różne szkoły zawodowe mogą być łączone w jeden zakład naukowy pod ogólną nazwą: szkoła zawodowa. Obok tej nazwy będą wymienione nazwy poszczególnych szkół, objętych przez zakład.

DZIAŁ I. SZKOLNICTWO PRZEMYSŁOWE.**GRUPA 1. SZKOLNICTWO GÓRNICZE.**

§ 3. Szkolnictwo górnicze obejmuje:

A. Szkoły i kursy górnicze.

B. Szkoły i kursy kopalnictwa naftowego.

A. SZKOŁY I KURSY GÓRNICZE.

§ 4. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy górnicze:

szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego,

kursy z zakresu górnictwa.

Szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 5. 1. Szkoły górnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja górnicze.

2. Zadaniem gimnazjów górniczych jest kształcenie dla górnictwa pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości robót górniczych, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności sztygarów.

3. Gimnazja górnicze są czteroletnie.
 4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja górnicze nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest kopalnia. Podstawę programową tworzą: górnictwo węglowe z uwzględnieniem górnictwa innych krajowych mineralów, zasady mineralogii i geologii, maszynoznawstwo górnicze, elektrotechnika, podstawy miernictwa górniczego, rysunek techniczny, ustawodawstwo górnicze, organizacja kopalń pod względem technicznym oraz ratownictwo. Program uwzględnia w potrzebnym zakresie przeróbkę ciał kopalnianych organizację kopalń pod względem administracyjnym oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Pomiędzy drugą a trzecią klasą zorganizowana będzie dla uczniów roczna praktyka w kopalni, zastępująca praktykę przedszkolną.

8. Do gimnazjów górniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne.
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 19 lat życia.
- c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu górnictwa.

§ 6. Kursy z zakresu górnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb górnictwa.

B. SZKOŁY I KURSY KOPALNICTWA NAFTOWEGO.

§ 7. Będą organizowane następujące szkoły nadzorców i kursy kopalnictwa naftowego:

- szkoły nadzorców wiertniczych,
- kursy z zakresu wiertnictwa,
- „ dozorców w gazoliniarni,
- „ „ ruchu gazowego.

Szkoły nadzorców wiertniczych.

§ 8. 1. Zadaniem szkół nadzorców wiertniczych jest kształcenie dla przemysłu naftowego pracowników, którzyby posiadali wiadomości, niezbędne do pełnienia czynności nadzorców wiertniczych (wiertaczy).

2. Szkoły nadzorców wiertniczych są roczne lub dwuletnie; w szkołach dwuletnich ilość godzin nauki tygodniowej jest tak ograniczona, że umożliwi uczniom równoczesną pracę zarobkową.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest kopalnia ropy. Podstawę programową tworzą: wiertnictwo, zasady maszynoznawstwa wiertniczego, mineralogii i geologii, rysunku technicznego oraz przepisy górniczo-policyjne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

5. Przy szkołach tych będą organizowane internaty dla uczniów.

6. Do szkół nadzorców wiertniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli najmniej 3-letnią praktykę w kopalni ropy w tem przynajmniej 2 lata przy robotach wiertniczych,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 21 lat życia,

d) złożą egzamin wstępny w zakresie I szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy kopalnictwa naftowego.

§ 9. Kursy z zakresu wiertnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wiertnictwa.

§ 10. Zasady organizacji kursów dla dozorców w gazoliniarniach i dozorców ruchu gazowego oraz czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu naftowego.

GRUPA 2. SZKOLNICTWO METALOWE.

§ 11. Szkolnictwo metalowe obejmuje:

A. Szkoły i kursy hutnicze i odlewnicze.

B. „ „ „ ogólnomechaniczne.

C. „ „ „ mechaniki drobnej.

D. „ „ „ grawerskie.

E. „ „ „ jubilersko-złotnicze.

A. SZKOŁY I KURSY HUTNICZE I ODLEWNICZE.

§ 12. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego oraz kursy hutnicze i odlewnicze:

szkoły hutnicze stopnia licealnego,

szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego,

kursy z zakresu przemysłu hutniczego i przemysłu odlewniczego.

Szkoły hutnicze stopnia licealnego.

§ 13. 1. Szkoły hutnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea hutnicze.

2. Zadaniem liceów hutniczych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy

i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle hutniczym.

3. Licea hutnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea hutnicze nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia zarówno wielkopiecownictwo, stalownictwo, walcownictwo (z kuźnictwem), jak i odlewnictwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest huta. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w hucie, technologia metali (ze szczególnem uwzględnieniem hutnictwa żelaza), materiałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne, rysunek techniczny oraz organizacja huty pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów, szkoły te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach hutniczych.

8. Do liceów hutniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę hutniczą lub warsztatowo-mechaniczną, bądź praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 20 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 14. 1. Szkoły odlewnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja odlewnicze.

2. Zadaniem gimnazjów odlewniczych jest kształcenie dla przemysłu odlewniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót formierskich lub modelarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja odlewnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębniają się wydziały:

a) formierski,

b) modelarski.

Gimnazja odlewnicze mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału formierskiego jest odlewnia. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka formierstwa i odlewnictwa, technologia metali (ze szczególnem uwzględnieniem odlewnictwa), materiałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne i rysunek zawodowy.

b) Ośrodkiem nauczania wydziału modelarskiego jest warsztat modelarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka modelarstwa,

technologja drzewa, maszynoznawstwo specjalne, materiałoznawstwo,
rysunek zawodowy.

c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów odlewniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 19 lat życia,

c) złożyć egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,

Kursy z zakresu przemysłu hutniczego i przemysłu odlewniczego.

§ 15. Kursy z zakresu przemysłu hutniczego i z zakresu przemysłu odlewniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb hutnictwa i odlewnictwa.

B. SZKOŁY I KURSY OGÓLNO - MECHANICZNE.

§ 16. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ogólno-mechaniczne przemysłu metalowego:

szkoły ogólnomechaniczne stopnia niższego,

„	„	„	„	gimnazjalnego,
---	---	---	---	----------------

licealnego,

kursy z zakresu metalowego przemysłu mechanicznego.

Szkoły ogólno-mechaniczne stopnia niższego.

§ 17. 1. Szkoły ogólnomechaniczne stopnia niższego noszą nazwę: szkoły mechaniczne.

2. Zadaniem szkół mechanicznych jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót ślusarskich i kowalskich w przemyśle metalowym i w innych dziedzinach życia gospodarczego.

3. Szkoły mechaniczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły mechaniczne nie przeprowadzają specjalizacji. Program wszystkich klas uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno kowalstwo i ślusarstwo, jak i obróbkę mechaniczną (głównie tokarstwo) i dostosowuje się do potrzeb i warunków regionalnych.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat ślusarsko-kowalski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: ślusarstwa, kowalstwa, elementów

obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo) i obsługi prostych silników. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: technologię metali, maszynoznawstwo, materiałoznawstwo, rysunek zawodowy, organizację warsztatu ślusarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły ogólnomechaniczne stopnia gimnazjalnego.

§ 18. 1. Szkoły ogólnomechaniczne stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja mechaniczne.

2. Zadaniem gimnazjów mechanicznych jest kształcenie dla przemysłu metalowego i innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót kowalskich, ślusarskich lub tokarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja mechaniczne są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program klas niższych uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno kowalstwo, ślusarstwo, jak i obróbkę mechaniczną (głównie tokarstwo). Program klas wyższych wyodrębnia kierunki:

a) obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo) w klasie III i IV,

b) kowalski w klasie IV,

c) ślusarski w klasie IV.

Kierunek ślusarski w klasie IV może w poszczególnych szkołach uwzględniać bądź ślusarstwo ogólne, bądź też wprowadzać uczniów w jedną ze specjalności, podyktowanych potrzebami życia, jak np. mechanikę samochodową, kolejową, obsługę silników.

Gimnazja mechaniczne mogą też uwzględniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat mechaniczny. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka ślusarstwa, kowalstwa i obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo), technologia metali, maszynoznawstwo i rysunek zawodowy. Program uwzględnia zasady organizacji zakładu mechanicznego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,
- c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły ogólnomechaniczne stopnia licealnego.

§ 19. 1. Szkoły ogólnomechaniczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea mechaniczne.

2. Zadaniem liceów mechanicznych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości: teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani:

a) do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w metalowym przemyśle mechanicznym,

b) do czynności konstruktorów w metalowym przemyśle mechanicznym lub też do czynności energetyków w różnych działach życia gospodarczego.

3. Licea mechaniczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębiają się wydziały:

a) warsztatowy,

b) konstruktorsko-energetyczny: wydział ten może począwszy od klasy II lub III uwzględniać różne działy techniki np. technikę kolejową, okrętową, samochodową, samolotową i t. p.

Licea mechaniczne mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału warsztatowego jest mechaniczny warsztat wytwórczy. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach szkolnych, technologia metali (ze szczególnym uwzględnieniem obróbki, konstruowania przyrządów obróbczych i łatwiejszych obrabiarek), kalkulacja warsztatowa, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo, rysunek techniczny oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym.

b) Ośrodkiem nauczania wydziału konstruktorsko-energetycznego są maszyny i silniki, urządzenia mechaniczne i ich eksploatacja. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych, maszynoznawstwo, części maszyn, konstrukcje żelazne, technologia metali, materiałoznawstwo, elektrotechnika, termodynamika, hydraulika oraz rysunek techniczny.

c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów mechanicznych przyjmuje się kandydatów, którzy:
a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne.

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę warsztatową lub praktykę uznaną za równoważną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

Kursy z zakresu mechanicznego przemysłu metalowego.

§ 20. Kursy z zakresu mechanicznego przemysłu metalowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb metalowego przemysłu mechanicznego.

C. SZKOŁY I KURSY MECHANIKI DROBNEJ.

§ 21. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy mechaniki drobnej:

szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego,

kursy z zakresu mechaniki drobnej.

Szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego.

§ 22. 1. Szkoły mechaniki drobnej stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja mechaniki drobnej.

2. Zadaniem gimnazjów mechaniki drobnej jest kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w warsztacie drobnej mechaniki (precyzyjne aparaty i przyrządy, mechanizmy zegarowe, automaty i t. p.) i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja mechaniki drobnej są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program w pierwszych dwu klasach jest jednolity. W klasie III i IV wyodrębniają się wydziały:

a) ogólny,

b) zegarmistrzostwa.

Gimnazja mechaniki drobnej mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. a) Ośrodkiem nauczania wydziału ogólnego jest warsztat mechaniki drobnej. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka obróbki materiałów i budowy typowych drobnych mechanizmów, materiałoznawstwo, rysunek zawodowy oraz organizacja zakładów drobnej mechaniki (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym).

b) Ośrodkiem nauczania wydziału zegarmistrzostwa jest warsztat zegarmistrzowski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka obróbki materiałów i budowy typowych mechanizmów zegarowych, materiałoznawstwo, rysunek zawodowy oraz organizacja zakładów zegarmistrzowskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym).

c) Programy na obu wydziałach uwzględniają wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów mechaniki drobnej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne.

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu mechaniki drobnej.

§ 23. Kursy z zakresu mechaniki drobnej przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mechaniki drobnej.

D. SZKOŁY I KURSY GRAWERSKIE.

§ 24. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy grawerskie:

szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego,
kursy z zakresu grawerstwa.

Szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego.

§ 25. 1. Szkoły grawerskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja grawerskie.

2. Zadaniem gimnazjów grawerskich jest kształcenie dla przemysłu grawerskiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w zakresie wszystkich działów grawerstwa i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja grawerskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja grawerskie nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat grawerski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka wszystkich działów grawerstwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materiałoznawstwo, maszynoznawstwo

gawerskie, organizacja warsztatów gawerskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół gawerskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie drugiego szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu gawerstwa.

§ 26. Kursy z zakresu gawerstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb gawerstwa.

E. SZKOŁY I KURSY JUBILERSKIE I ZŁOTNICZE.

§ 27. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy jubilerskie i złotnicze:

szkoły jubilersko-złotnicze stopnia gimnazjalnego,

kursy z zakresu jubilerstwa i złotnictwa.

Szkoły jubilersko-złotnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 28. 1. Szkoły jubilersko-złotnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja jubilersko-złotnicze.

2. Zadaniem gimnazjów jubilersko-złotniczych jest kształcenie dla przemysłu jubilerskiego i złotniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót w zakresie jubilerstwa i złotnictwa oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja jubilersko-złotnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja jubilersko-złotnicze nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu jubilerstwo i złotnictwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat jubilersko-złotniczy. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka jubilerstwa i złotnictwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materiałoznawstwo, maszynoznawstwo specjalne, organizacja warsztatu jubilersko-złotniczego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów jubilersko-złotniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu jubilerstwa i złotnictwa.

§ 29. Kursy z zakresu jubilerstwa i złotnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb jubilerstwa i złotnictwa.

GRUPA 3. SZKOLNICTWO ELEKTRYCZNE.

§ 30. Szkolnictwo elektryczne obejmuje szkoły i kursy elektryczne.

SZKOŁY I KURSY ELEKTRYCZNE.

§ 31. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy elektryczne:

szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego,

„ „ stopnia licealnego,

kursy z zakresu przemysłu elektrycznego.

Szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego.

§ 32. 1. Szkoły elektryczne stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja elektryczne.

2. Zadaniem gimnazjów elektrycznych jest kształcenie dla przemysłu elektrycznego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót elektromonter-skich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja elektryczne są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Program pierwszych trzech klas uwzględnia praktycznie i teoretycznie zagadnienia związane z elektrotechniką ogólną. Program klasy IV wyodrębnia kierunki:

a) techniki prądów silnych,

b) tele- i radjotechniki.

Gimnazja elektryczne mogą też wyodrębniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat elektrotechniczny i instalacje elektryczne. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka elektromonterstwa (w warsztacie elektrotechnicznym i mechanicznym oraz w pracowniach), podstawy elektrotechniki, instalacje elektryczne, materiałoznawstwo elektrotechniczne, pomiary elektryczne, maszynoznawstwo elektryczne i ogólne oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia zasady organizacji zakładu elektrotechnicznego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty elektrotechniczne.

8. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów w zakresie instalacji elektrycznych organizowana będzie w II i III klasie pozaszkolna praktyka instalacyjna, trwająca w każdej klasie po 2 miesiące. Rok szkolny w klasie II i III trwa 11 miesięcy.

9. Do gimnazjów elektrycznych przyjmuje się kandydatów którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły elektryczne stopnia licealnego.

§ 33. 1. Szkoły elektryczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea elektryczne.

2. Zadaniem liceów elektrycznych jest kształcenie dla przemysłu elektrycznego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności ruchowych, energetycznych i konstruktorskich w dziedzinie produkcji, instalacji i eksploatacji urządzeń elektrycznych.

3. Licea elektryczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I jest jednolity. Począwszy od klasy II wyodrębniają się wydziały:

a) techniki prądów silnych,

b) tele- radjotechniki.

Licea elektryczne mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych wydziałów.

6. Ośrodkiem nauczania są maszyny, aparaty i inne urządzenia, ich instalacja i eksploatacja. Podstawę programową tworzą: odpowiednie dla każdego wydziału praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, w warsztacie elektrotechnicznym i mechanicznym, teoria elektrotechniki, miernictwo, maszyny i urządzenia elektryczne, materiałoznawstwo, rysunek

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty elektrotechniczne.

8. Do liceów elektrycznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę elektrotechniczną (instalacyjną albo eksploatacyjną) lub elektromechaniczną, bądź też praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 20 lat życia.

techniczny. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

Kursy z zakresu przemysłu elektrotechnicznego.

§ 34. Kursy z zakresu przemysłu elektrycznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu elektrycznego.

GRUPA 4. SZKOLNICTWO DRZEWNE.

§ 35. Szkolnictwo drzewne obejmuje:

A. Szkoły i kursy przemysłu leśnego.

B. „ „ stolarskie.

C. „ „ kołodziejskie.

D. Kursy bednarskie.

E. „ koszykarskie.

A. SZKOŁY I KURSY PRZEMYSŁU LEŚNEGO.

§ 36. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu leśnego:

szkoły przemysłu leśnego stopnia licealnego,
kursy z zakresu przemysłu leśnego.

Szkoły przemysłu leśnego stopnia licealnego.

§ 37. 1. Szkoły przemysłu leśnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przemysłu leśnego.

2. Zadaniem liceów przemysłu leśnego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle leśnym i eksploatacji lasów.

3. Licea przemysłu leśnego są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea przemysłu leśnego nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu leśnego i eksploatacje leśne. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach

specjalne, rysunek zawodowy, organizację warsztatu stolarskiego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół stolarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,
- c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły stolarskie stopnia gimnazjalnego.

§ 41. 1. Szkoły stolarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja stolarskie.

2. Zadaniem gimnazjów stolarskich jest kształcenie dla przemysłu stolarskiego oraz innych dziedzin życia gospodarczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót stolarskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja stolarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat stolarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka stolarstwa i elementów rzeźby w drzewie, technologia drzewa, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia elementy kołodziejstwa, zasady organizacji przedsiębiorstw stolarskich (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów stolarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,
- c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy projektowania sprzętów.

§ 42. Kursy projektowania sprzętów przeznaczone są dla czeladników stolarskich, którzy ukończyli gimnazjum stolarskie i odbyli następnie trzyletnią praktykę zawodową. Zadaniem tych kursów jest przygotowanie

pracowników do samodzielnej pracy w zakresie projektowania urządzeń wewnątrz. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu stolarskiego.

Kursy z zakresu rzeźby w drzewie.

§ 43. Kursy z zakresu rzeźby w drzewie przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym dziale pracy. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu drzewnego.

Kursy z zakresu przemysłu stolarskiego.

§ 44. Kursy z zakresu przemysłu stolarskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb stolarstwa.

C. SZKOŁY I KURSY KOŁODZIEJSKIE.

§ 45. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy kołodziejskie:

- szkoły kołodziejskie stopnia niższego,
- kursy z zakresu kołodziejstwa.

Szkoły kołodziejskie stopnia niższego.

§ 46. 1. Szkoły kołodziejskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły kołodziejskie.

2. Zadaniem szkół kołodziejskich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót kołodziejskich w przemyśle kołodziejskim i w innych dziedzinach życia gospodarczego.

3. Szkoły kołodziejskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program ich dostosowuje się do potrzeb i warunków regionalnych.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat kołodziejski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kołodziejstwa ze specjalnem uwzględnieniem budowy nadwozi pojazdów mechanicznych. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślniczą: technologię drzewa, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, konstrukcje kołodziejskie, rysunek zawodowy, organizację warsztatu kołodziejskiego (pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół kołodziejskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej

III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z pomyślnym wynikiem pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu kołodziejstwa.

§ 47. Kursy z zakresu kołodziejstwa wraz z budową nadwozi przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb kołodziejstwa i przemysłu karoseryjnego.

D. KURSY BEDNARSKIE.

§ 48. Będą organizowane kursy z zakresu bednarstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb bednarstwa.

E. KURSY KOSZYKARSKIE.

§ 49. Będą organizowane kursy z zakresu koszykarstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb koszykarstwa.

GRUPA 5. SZKOLNICTWO GARBARSKIE.

§ 50. Szkolnictwo garbarskie obejmuje:

- A. Szkoły i kursy garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer.
- B. Kursy farbowania i wykończania futer.

A. SZKOŁY I KURSY GARBARSKO-BIAŁOSKÓRNICZE I WYPRAWY FUTER.

§ 51. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer:

szkoły garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego, kursy majstrów garbarskich,

„ specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer.

Szkoły garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego.

§ 52. 1. Szkoły garbarsko-białoskórnicze i wyprawy futer stopnia licealnego noszą nazwę: licea garbarskie.

2. Zadaniem liceów garbarskich jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zakładach garbarskich,

którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerzy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea garbarskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład garbarski. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych, technologia garbarstwa łącznie z białoskórnictwem i wyprawą futer, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo garbarskie, farbiarstwo i wykończalnictwo skór, anatomja skóry i włosów, organizacja zakładów garbarskich pod względem technicznym. Program uwzględnia zasady farbowania i wykończania futer oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w zakładach garbarskich. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

9. Do liceów garbarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia,

c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy majstrów garbarskich.

§ 53. Zadaniem kursów majstrów garbarskich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości zawodu, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i byli przygotowani do samodzielnego wykonywania czynności nadzorczych w garbarniach. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu garbarskiego.

Kursy specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer.

§ 54. Kursy specjalne z zakresu garbarstwa, białoskórnictwa i wyprawy futer przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wymienionych przemysłów.

B. KURSY FARBOWANIA I WYKOŃCZANIA FUTER.

§ 55. Będą organizowane kursy z zakresu farbowania i wykończania futer przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu futrzarskiego.

GRUPA C. SZKOLNICTWO WŁÓKIENNICZE.

§ 56. Szkolnictwo włókiennicze obejmuje:

- A. Szkoły i kursy przędzalnicze.
- B. „ „ tkackie.
- C. „ „ koronkarsko-hafciarskie.
- D. „ „ dziewiarskie.
- E. „ „ farbiarsko-wykończalnicze.

A. SZKOŁY I KURSY PRZĘDZALNICZE.

§ 57. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przędzalnicze:

- szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego,
- kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego.

Szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 58. 1. Szkoły przędzalnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja przędzalnicze.

2. Zadaniem gimnazjów przędzalniczych jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności przędzalniczych i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja przędzalnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia przędzalnictwo wszelkich surowców włókienniczych i ich mieszanek, kładąc jednak nacisk na surowce, stosowane na danym terenie włókienniczym.

6. Ośrodkiem nauczania jest przędzalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka przędzenia mechanicznego, nauka o surowcach, maszynach i wyrobach przędzalniczych. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko-mechaniczne i wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów przędzalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczyć 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego.

§ 59. Kursy z zakresu przemysłu przędzalniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przędzalnictwa.

B. SZKOŁY I KURSY TKACKIE.

§ 60. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy tkackie:

- szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego,
- „ „ mechanicznego stopnia gimnazjalnego,
- „ „ „ „ licealnego,
- kursy z zakresu przemysłu tkackiego.

Szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego.

§ 61. 1. Szkoły tkactwa ręcznego stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja tkactwa ręcznego.

2. Zadaniem gimnazjów tkactwa ręcznego jest kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót, wchodzących w zakres ręcznego tkactwa artystycznego i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

Gimnazja tkactwa ręcznego są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie działy tkactwa ręcznego.

6. Ośrodkiem nauczania jest ręczny warsztat tkacki. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka farbowania przędzy, urządzania krosien, tkania i wykończania tkanin, kompozycja, dekompozycja i rysunek zawodowy, nauka o surowcach, splotach, krosnach i wyrobach tkactwa ręcznego, organizacja warsztatu tkactwa ręcznego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów tkactwa ręcznego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia gimnazjalnego.

§ 62. 1. Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja tkactwa mechanicznego.

2. Zadaniem gimnazjów tkactwa mechanicznego jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności tkackich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja tkackie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia tkactwo mechaniczne i, w niezbędnym zakresie, tkactwo ręczne oraz dostosowuje się do potrzeb danego terenu włókienniczego, obejmując ważniejsze surowce, typowe techniki, maszyny tkackie i tkaniny.

6. Ośrodkiem nauczania jest tkalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka tkania mechanicznego, nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach tkackich, rysunek zawodowy i dekompozycja. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko-mechaniczne oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów tkactwa mechanicznego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia licealnego.

§ 63. 1. Szkoły tkactwa mechanicznego stopnia licealnego noszą nazwę: licea tkactwa mechanicznego.

2. Zadaniem liceów tkactwa mechanicznego jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w fabrykach tkackich, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea tkackie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia tkactwo mechaniczne i, w niezbędnym zakresie, tkactwo ręczne, obejmując ważniejsze surowce, typowe techniki i maszyny tkackie oraz typowe tkaniny.

6. Ośrodkiem nauczania jest tkalnia mechaniczna. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w szkolnych warsztatach tkackich, nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach tkackich, kompozycja, dekompozycja i rysunek zawodowy, organizacja tkalni pod względem technicznym, podstawy technologii przedsiębiorstwa i dziewiarstwa. Program uwzględnia ćwiczenia ślusarsko-mechaniczne, elementy farbiarstwa i wykończalnictwa oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów tkactwa mechanicznego przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę tkacką w przemyśle, bądź praktykę uznaną za równoznaczną,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczyć 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu tkackiego.

§ 64. Kursy z zakresu tkactwa ręcznego lub mechanicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu tkackiego.

C. SZKOŁY I KURSY KORONKARSKO-HAFCIARSKIE.

§ 65. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy koronkarsko-hafciarskie:

- szkoły koronkarsko-hafciarskie stopnia gimnazjalnego,
- kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa.

Szkoły koronkarsko-hafciarskie stopnia gimnazjalnego.

§ 66. 1. Szkoły koronkarsko-hafciarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja koronkarsko-hafciarskie.

2. Zadaniem gimnazjów koronkarsko-hafciarskich jest kształcenie pracowników, któreby były usprawnione w wykonywaniu ręcznych robót koronkarskich i hafciarskich oraz posiadały odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja koronkarsko-hafciarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu wszelkie techniki koronkarstwa i hafciarstwa.

6. Ośrodkiem nauczania jest ręczny warsztat koronkarsko-hafciarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka technik koronkarskich i hafciarskich, nauka rysunku zawodowego wraz z kompozycją, materiałoznawstwo, organizacja warsztatu koronkarsko-hafciarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenie szkolne pracownie wytwórcze.

8. Do gimnazjów koronkarsko-hafciarskich przyjmuje się kandydatki, które:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa.

§ 67. Kursy z zakresu koronkarstwa i hafciarstwa ręcznego lub mechanicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb koronkarstwa i hafciarstwa.

D. SZKOŁY I KURSY DZIEWIARSKIE.

§ 68. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy dziewiarskie:

szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego,

„ przysposobienia dziewiarskiego,

kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego.

Szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego.

§ 69. 1. Szkoły dziewiarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja dziewiarskie.

2. Zadaniem gimnazjów dziewiarskich jest kształcenie dla przemysłu dziewiarskiego pracowników, którzy byli usprawnieni w wykonywaniu robót dziewiarskich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja dziewiarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat dziewiarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka dziania, wykończania i konfekcjonowania, nauka o surowcach, maszynach, splotach i wyrobach dziewiarskich, kompozycja, dekompozycja oraz rysunek zawodowy. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów dziewiarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły przysposobienia dziewiarskiego.

§ 70. 1. Zadaniem szkół przysposobienia dziewiarskiego jest danie młodzieży praktycznego przygotowania do wykonywania podstawowych robót w zakresie dziewiarstwa mechanicznego.

2. Szkoły przysposobienia dziewiarskiego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest zakład dziewiarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka w zakresie: działania, wykończania i konfekcjonowania, elementów technologii dziewiarskiej, rysunku zawodowego i materiałoznawstwa. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

5. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów warsztaty wytwórcze.

6. Do szkół przysposobienia dziewiarskiego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) nie przekroczył w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego.

§ 71. Kursy z zakresu przemysłu dziewiarskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu dziewiarskiego.

E. SZKOŁY I KURSY FARBIARSKO-WYKOŃCZALNICZE.

§ 72. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy farbiarsko-wykończalnicze:

szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego,

„ „ „ „ „ licealnego,

kursy z zakresu przemysłu farbiarsko-wykończalniczego.

Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego.

§ 73. 1. Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja farbiarsko-wykończalnicze.

2. Zadaniem gimnazjów farbiarsko-wykończalniczych jest kształcenie dla przemysłu włókienniczego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu czynności farbiarskich i wykończalniczych oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja farbiarsko-wykończalnicze są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki farbowania i wykończania.

6. Ośrodkiem nauczania jest farbiarnia i wykończalnia. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka farbowania i wykończania, ćwiczenia w pracowniach szkolnych, technologia farbiarstwa i wykończalnictwa, nauka o maszynach i urządzeniach farbiarskich i wykończalniczych oraz nauka o towarach włókienniczych. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów farbiarsko-wykończalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia licealnego.

§ 74. 1. Szkoły farbiarsko-wykończalnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea farbiarsko-wykończalnicze.

2. Zadaniem liceów farbiarsko-wykończalniczych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przedsiębiorstwach farbiarskich i wykończalniczych, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea farbiarsko-wykończalnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki farbowania i wykończania, traktując szerzej ich stronę chemiczną.

6. Ośrodkiem nauczania jest farbiarnia i wykończalnia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w warsztatach i pracowniach szkolnych, chemia ogólna i stosowana, technologia farbiarsko-wykończalnicza, nauka o maszynach i urządzeniach farbiarskich i wykończalniczych oraz o towarach włókienniczych, organizacja techniczna farbiarni i wykończalni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów farbiarsko-wykończalniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

- b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w farbiarni lub wykończalni, bądź praktykę uznaną za równoznaczną,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczyć 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu farbiarsko-wykończalniczego.

§ 75. Kursy z zakresu przemysłu farbiarsko-wykończalniczego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu farbiarsko-wykończalniczego.

GRUPA 7. SZKOLNICTWO PAPIERNICZE.

§ 76. Szkolnictwo papiernicze obejmuje kursy z zakresu przemysłu papierniczego.

§ 77. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu papierniczego:

- kursy ogólnopapiernicze,
- „ dla maszynistów papierniczych,
- „ dla mielarzy papierniczych,
- „ specjalne z zakresu papiernictwa.

§ 78. 1. Zadaniem kursów ogólnopapierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle papierniczym i posiadali szerszą i głębszą praktyczną i teoretyczną znajomość zawodu.

2. Zadaniem kursów dla maszynistów papierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali, obok praktycznej znajomości działania i obsługi maszyny papierniczej, niezbędny zasób wiadomości z zakresu papiernictwa oraz byli przygotowani do wykonywania czynności maszynistów papierniczych.

3. Zadaniem kursów dla mielarzy papierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali niezbędny zasób wiadomości praktycznych z zakresu papiernictwa i byli przygotowani do wykonywania czynności mielarzy papierniczych.

4. Zadaniem kursów specjalnych z zakresu papiernictwa jest rozszerzenie i pogłębienie praktycznej i teoretycznej znajomości zawodu, posiadanej przez różne kategorie pracowników tego przemysłu.

§ 79. Czas trwania wyżej wymienionych kursów i zasady ich organizacji będą dostosowywane do potrzeb przemysłu papierniczego.

GRUPA 8. SZKOLNICTWO PRZEMYSŁU GUMOWEGO.

§ 80. Szkolnictwo przemysłu gumowego obejmuje kursy z zakresu przemysłu gumowego.

§ 81. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu gumowego:

- kursy gumowe ogólne,
- „ gumowe specjalne.

§ 81. 1. Zadaniem kursów gumowych ogólnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle gumowym i posiadali szerszą i głębszą praktyczną i teoretyczną znajomość zawodu.

2. Zadaniem kursów gumowych specjalnych jest uzupełnienie praktycznej i teoretycznej znajomości zawodu, posiadanej przez kategorie pracowników przemysłu gumowego.

§ 83. Czas trwania wyżej wymienionych kursów i zasady ich organizacji będą dostosowywane do potrzeb przemysłu gumowego.

GRUPA 9. SZKOLNICTWO MINERALNE.

§ 84. Szkolnictwo mineralne obejmuje:

- A. Szkoły i kursy ceramiczne i szklane.
- B. Kursy cementownicze i betoniarskie.
- C. „ wapiennicze.

A. SZKOŁY I KURSY CERAMICZNE I SZKLANE.

§ 85. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ceramiczne i szklane:

- szkoły ceramiczno-szklane stopnia licealnego,
- kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i przemysłu szklanego.

Szkoły ceramiczno-szklane stopnia licealnego.

§ 86. 1. Szkoły ceramiczno-szklane stopnia licealnego noszą nazwę: licea ceramiczno-szklane.

2. Zadaniem liceów ceramiczno-szklanych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle ceramicznym i szklanym, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea ceramiczno-szklane są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I i II jest jednolity i uwzględnia w odpowiednim stopniu technologię ceramiki i szkła, kładąc specjalny nacisk na ceramikę budowlaną. Program klasy III wyodrębnia kierunki:

- a) ceramiczny,
- b) szklany.

Licea ceramiczno-szklane mogą też posiadać tylko jeden z wymienionych kierunków.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład ceramiczny i szklany. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, technologia ceramiki i szkła, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, chemia stosowana oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem. W trzecim roku nauczania,

w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia praktyczne i wiadomości teoretyczne.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w przedsiębiorstwach ceramicznych lub szklanych. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów ceramiczno-szkłanych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i z zakresu przemysłu szklanego.

§ 87. Kursy z zakresu przemysłu ceramicznego i z zakresu przemysłu szklanego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tych przemysłów. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb tych przemysłów.

B. KURSY CEMENTOWNICZE I BETONIARSKIE.

§ 88. Będą organizowane kursy z zakresu przemysłu cementowego przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu cementowego.

§ 89. Będą organizowane kursy dla majstrów betoniarskich prowadzących betoniarnie. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu betoniarskiego.

C. KURSY WAPIENNICZE.

§ 90. Będą organizowane kursy dla piecowych wapienniczych. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu wapienniczego.

GRUPA 10. SZKOLNICTWO TECHNOLOGICZNO-CHEMICZNE.

§ 91. Szkolnictwo technologiczno-chemiczne obejmuje szkoły i kursy technologiczno-chemiczne.

SZKOŁY I KURSY TECHNOLOGICZNO-CHEMICZNE.

§ 92. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy technologiczno-chemiczne:

szkoły technologiczno-chemiczne stopnia licealnego,

kursy majstrów przemysłu chemicznego,

„ specjalne z zakresu przemysłu chemicznego.

Szkoły technologiczno-chemiczne stopnia licealnego.

§ 93. 1. Szkoły technologiczno-chemiczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea technologiczno-chemiczne.

2. Zadaniem liceów technologiczno-chemicznych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji i do pracy w laboratoriach przemysłu chemicznego, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea technologiczno-chemiczne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program pierwszych dwu klas jest jednolity. Program klasy III wyodrębnia kierunki:

- a) organiczny,
- b) nieorganiczny.

Kierunek organiczny jak i nieorganiczny może w poszczególnych szkołach traktować szerzej gałęzie przemysłu chemicznego, zapewniające absolwentom szkoły możliwość zatrudnienia (cukrownictwo, gazownictwo i t. p.).

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu chemicznego. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, chemia ogólna organiczna i nieorganiczna, technologia chemiczna organiczna i nieorganiczna, towaroznawstwo ogólne i specjalne, technika cieplna i elektrotechnika oraz organizacja przedsiębiorstw chemicznych pod względem technicznym. W trzecim roku nauczania, w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia praktyczne i wiadomości teoretyczne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w zakładach przemysłu chemicznego. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów technologiczno-chemicznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Kursy majstrów przemysłu chemicznego.

§ 94. Zadaniem kursów majstrów przemysłu chemicznego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznej znajomości zawodu, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i byli przygotowani do samodzielnego wykonywania czynności nadzorczych w fabrykach przemysłu chemicznego. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu chemicznego.

Kursy specjalne z zakresu przemysłu chemicznego.

§ 95. Kursy specjalne z zakresu przemysłu chemicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu chemicznego.

GRUPA 11. SZKOLNICTWO BUDOWLANE I MIERNICZE.

§ 96. Szkolnictwo budowlane i miernicze obejmuje:

- A. Szkoły i kursy budownictwa naziemnego.
- B. „ „ „ budownictwa drogowego.
- C. „ „ „ wodno-melioracyjne.
- D. „ „ „ miernicze.

A. SZKOŁY I KURSY BUDOWNICTWA NAZIEMNEGO.

§ 97. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy budownictwa naziemnego:

- szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego,
- kursy z zakresu budownictwa naziemnego.

Szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego.

§ 98. 1. Szkoły budownictwa naziemnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea budowlane.

2. Zadaniem liceów budowlanych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót budowlanych i wykonywaniu czynności konstruktorskich.

3. Licea budowlane są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest budowa, jej organizacja i prowadzenie robót. Podstawę programową tworzą: ustroje budowlane z rysunkiem technicznym i projektowaniem części budowy oraz mniejszych lub łatwiejszych konstrukcyjnie budynków, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo budowlane, technika wykonywania robót budowlanych, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio nie związane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przewiduje się w klasie I dwa miesiące, w klasie II trzy miesiące na zorganizowanie praktyki na budowie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów budowlanych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

- b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę na budowie,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu budownictwa naziemnego.

§ 99. Kursy z zakresu budownictwa naziemnego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa naziemnego.

B. SZKOŁY I KURSY BUDOWNICTWA DROGOWEGO.

§ 100. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy budownictwa drogowego:

- szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego,
- kursy z zakresu budownictwa drogowego.

Szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego.

§ 101. 1. Szkoły budownictwa drogowego stopnia licealnego noszą nazwę: licea drogowe.

2. Zadaniem liceów drogowych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót, związanych z budową i utrzymaniem dróg oraz do wykonywania czynności konstruktorskich w tej dziedzinie.

3. Licea drogowe są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest budowa i utrzymanie dróg lądowych i kolei, organizacja i prowadzenie robót. Podstawę programową tworzą: budowa i utrzymanie dróg lądowych i kolei, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo drogowo-budowlane, technika wykonywania robót, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przewiduje się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowane praktyki na robotach drogowych w terenie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów drogowych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

- b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę w dziedzinie budownictwa drogowego na robotach w terenie,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu budownictwa drogowego.

§ 102. Kursy z zakresu budownictwa drogowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa drogowego.

C. SZKOŁY I KURSY WODNO-MELJORACYJNE.

§ 103. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy wodno-meljoracyjne:

- szkoły wodno-meljoracyjne stopnia licealnego,
- kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji.

Szkoły wodno-meljoracyjne stopnia licealnego.

§ 104. 1. Szkoły wodno-meljoracyjne stopnia licealnego noszą nazwę: licea wodno-meljoracyjne.

2. Zadaniem liceów wodno-meljoracyjnych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu robót wodno-meljoracyjnych oraz do wykonywania czynności konstruktorskich w tej dziedzinie.

3. Licea wodno-meljoracyjne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te w zasadzie nie przeprowadzają specjalizacji. W razie powstania większego zapotrzebowania na wyspecjalizowanych pracowników budownictwa wodnego lub meljoracji, mogą być wyodrębnione w klasie III kierunki:

- a) wodny,
- b) meljoracyjny.

6. Ośrodkiem nauczania jest budownictwo wodne i meljoracyjne. Podstawę programową tworzą: budownictwo wodne i meljoracyjne (studja wstępne, projekty i wykonanie), materiałoznawstwo i maszynoznawstwo wodno-meljoracyjne, technika wykonywania robót, organizacja robót pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym oraz kosztorysowanie. Program uwzględnia zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznaczają się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zor-

ganizowanie praktyki na robotach wodno-meljoracyjnych w terenie. Trzeci rok szkolny trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów wodno-meljoracyjnych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę na robotach wodnych lub meljoracyjnych w terenie,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 20 lat życia,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji.

§ 105. Kursy z zakresu budownictwa wodnego i meljoracji przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb budownictwa wodnego i meljoracyjnego.

D. SZKOŁY I KURSY MIERNICZE.

§ 106. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy miernicze:

- szkoły miernicze stopnia licealnego,
- kursy z zakresu miernictwa.

Szkoły miernicze stopnia licealnego.

§ 107. 1. Szkoły miernicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea miernicze.

2. Zadaniem liceów mierniczych jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia funkcji mierniczych.

3. Licea miernicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania są pomiary i ich zastosowania. Podstawę programową tworzą: miernictwo, rysunek zawodowy wraz z projektowaniem, regulacje rolne oraz pomiary w terenie. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny we wszystkich trzech klasach trwa po 11 miesięcy, z których przeznaczają się po dwa miesiące na zorganizowane praktyki miernicze w terenie.

8. Do szkół przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

- b) odbyli dwumiesięczną zorganizowaną praktykę mierniczą w terenie,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu miernictwa.

§ 108. Kursy z zakresu miernictwa przeznaczone są dla mierniczych, specjalizujących się w pewnych działach swego zawodu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb miernictwa.

GRUPA 12. SZKOLNICTWO KOMUNIKACYJNE.

§ 109. Organizację szkolnictwa komunikacyjnego określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

GRUPA 13. SZKOLNICTWO PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO.

§ 110. Szkolnictwo przemysłu spożywczego obejmuje:

- A. Kursy cukrownicze.
- B. Szkoły i kursy młynarskie.
- C. Kursy piekarskie.
- D. „ cukiernicze.
- E. „ z zakresu przemysłu mięsnego.
- F. „ z zakresu przemysłu konserwowego.
- G. Szkoły i kursy przetwórstwa mlecznego.
- H. „ „ „ przemysłu fermentacyjnego.

A. KURSY CUKROWNICZE.

§ 111. Będą organizowane kursy z zakresu cukrownictwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb cukrownictwa.

§ 112. W zakresie organizowania i kontrolowania procesów produkcji w cukrowniach nie będą organizowane oddzielnie szkoły, natomiast umożliwiona będzie specjalizacja w tym zakresie w klasie III liceów technologiczno-chemicznych.

B. SZKOŁY I KURSY MŁYNARSKIE.

§ 113. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy młynarskie:

- szkoły młynarskie stopnia licealnego,
- kursy z zakresu młynarstwa.

Szkoły młynarskie stopnia licealnego.

§ 114. 1. Szkoły młynarskie stopnia licealnego noszą nazwę: licea młynarskie.

2. Zadaniem liceów młynarskich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych i byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w młynach.

3. Licea młynarskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest młyn zbożowy. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w pracowniach szkolnych, technologia młynarstwa, chemia i biologia stosowana, towaroznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, gospodarka cieplna i energetyczna oraz organizacja młynów pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów młynarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w młynie lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 20 lat życia.

Kursy z zakresu młynarstwa.

§ 115. Kursy z zakresu młynarstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb młynarstwa.

C. KURSY PIEKARSKIE.

§ 116. Będą organizowane następujące kursy piekarskie:

kursy piekarstwa mechanicznego,

„ specjalne z zakresu piekarstwa.

§ 117. Zadaniem kursów piekarstwa mechanicznego jest przygotowanie pracowników, posiadających praktyczne piekarskie wykształcenie, do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zmechanizowanych piekarniach. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu piekarskiego.

§ 118. Do potrzeb przemysłu piekarskiego będą dostosowywane również zadania, czas trwania i zasady organizacji kursów specjalnych z zakresu piekarstwa przeznaczonych dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach.

D. KURSY CUKIERNICZE.

§ 119. Będą organizowane:

kursy cukiernictwa fabrycznego,
„ specjalne z zakresu cukiernictwa.

§ 120. Zadaniem kursów cukiernictwa fabrycznego jest przygotowanie pracowników, posiadających praktyczne cukiernicze wykształcenie, do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zmechanizowanych zakładach przemysłowych cukierniczych. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu cukierniczego.

§ 121. Do potrzeb przemysłu cukierniczego będą dostosowywane również zadania, czas trwania i zasady organizacji kursów specjalnych z zakresu cukiernictwa przeznaczonych dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach.

E. KURSY Z ZAKRESU PRZEMYSŁU MIĘSNEGO.

§ 122. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu mięsnego:

kursy mistrzów wędliniarskich,

„ a) majstrów bekoniarskich, b) ogólne bekoniarskie, c) wyrobu konserw mięsnych, d) specjalne z zakresu przemysłu mięsnego.

Kursy mistrzów wędliniarskich.

§ 123. 1. Zadaniem kursów mistrzów wędliniarskich jest kształcenie pracowników, przygotowanych do prowadzenia warsztatów wędliniarskich.

2. Kursy mistrzów wędliniarskich są trzyletnie. Ilość godzin nauki jest tak ograniczona, że umożliwia uczniom równoczesną pracę zarobkową.

3. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Kursy te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszelkie gatunki wyrobów wędliniarskich i konserw mięsnych.

5. Ośrodkiem nauczania jest wytwórczy zakład wędliniarski. Podstawę programową tworzą: ćwiczenia praktyczne z zakresu wyrobu wędlin, badania mięsa, przypraw i dodatków oraz wyrobów wędliniarskich, anatomia zwierząt rzeźnych i zdrowotność tychże, higiena, organizacja przedsiębiorstw wędliniarskich pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

6. Przy kursach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

7. Na kursy mistrzów wędliniarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawią świadectwo złożenia egzaminu czeladniczego wędliniarskiego,
- b) odbyli trzyletnią praktykę czeladniczą wędliniarską,
- c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy bekoniarskie, wyrobu konserw mięsnych i specjalne.

§ 124. Zadaniem kursów majstrów bekoniarskich jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego wykonywania czynności zawodowych, wchodzących w zakres wyrobów bekoniarskich.

§ 125. Zadaniem ogólnych kursów bekoniarskich jest kształcenie pracowników, którzyby posiadali odpowiedni zasób wiadomości zawodowych praktycznych i teoretycznych i byli przygotowani do samodzielnego organizowania procesów produkcji w fabrykach bekonów.

§ 126. Zadaniem kursów wyrobu konserw mięsnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemyśle konserw mięsnych.

§ 127. Czas trwania i zasady organizacji wyżej wymienionych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mięsnego.

§ 128. Kursy specjalne z zakresu przemysłu mięsnego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mięsnego.

F. KURSY Z ZAKRESU PRZEMYSŁU KONSERWOWEGO.

§ 129. Będą organizowane następujące kursy z zakresu przemysłu konserwowego:

- kursy przemysłowego przetwórstwa warzywno-owocowego,
- „ wyrobu konserw rybnych,
- „ specjalne z zakresu przemysłu konserwowego.

§ 130. Zadaniem kursów przemysłowego przetwórstwa warzywno-owocowego jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemysłowym przetwórstwie warzywno-owocowym.

§ 131. Zadaniem kursów wyrobu konserw rybnych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnego pełnienia czynności zawodowych w przemyśle konserw rybnych.

§ 132. Czas trwania i zasady organizacji wyżej wymienionych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu konserwowego.

§ 133. Kursy specjalne z zakresu przemysłu konserwowego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu konserwowego.

G. SZKOŁY I KURSY PRZETWÓRSTWA MLECZNEGO.

§ 134. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przetwórstwa mlecznego:

szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego,
roczne kursy mleczarskie,
półtoraroczne kursy serowarskie,
kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego.

Szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego.

§ 135. 1. Szkoły przetwórstwa mlecznego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przetwórstwa mlecznego.

2. Zadaniem liceów przetwórstwa mlecznego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pełnienia czynności wykonawczych i organizacyjnych w różnego rodzaju przedsiębiorstwach przetwórstwa mlecznego.

3. Licea przetwórstwa mlecznego są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu gospodarkę nabiałową, maślarstwo i serowarstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo przetwórstwa mlecznego o wszechstronnej produkcji. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w przetwórni mleczarskiej i w pracowniach szkolnych, technologia mleczarstwa i serowarstwa, mikrobiologia mleka, maszynoznawstwo ogólne i specjalne, zasady organizacji przedsiębiorstw przetwórstwa mlecznego pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne zakłady mleczarsko-serowarskie.

8. Do liceów przetwórstwa mlecznego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę mleczarską lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 20 lat życia.

Roczne kursy mleczarskie.

§ 136. 1. Zadaniem rocznych kursów mleczarskich jest przygotowanie pracowników do samodzielnego wykonywania czynności, wchodzących w zakres produkcji masła oraz aprowizacji mlecznej ośrodków konsumcyjnych.

2. Kursy uwzględniają w swoim programie ręczną i mechaniczną produkcję masła, aprowizację mleczną ośrodków konsumcyjnych oraz, w niezbędnym zakresie, wyrób odpowiednich gatunków sera.

3. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest ręczna i mechaniczna mleczarnia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w mleczarni i w pracowniach szkolnych oraz wiadomości z technologii mleczarskiej, mikrobiologii, metod badania mleka i jego przetworów, działania i obsługi maszyn i urządzeń mleczarskich oraz zasad organizacji mleczarni (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

5. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów kursy te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach mleczarskich.

6. Na kursy przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę zawodową lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17 lat życia,

d) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i z nabytych zawodowych wiadomości praktycznych.

Półtoraroczne kursy serowarskie.

§ 137. 1. Zadaniem półtorarocznych kursów serowarskich jest przygotowanie pracowników do samodzielnego wykonywania czynności serowarskich.

2. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

3. Ośrodkiem nauczania jest serownia. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia w serowni i pracowniach szkolnych oraz wiadomości z dziedziny technologii serowarskiej, mikrobiologii mleka, konstrukcji, działania i obsługi urządzeń serowarskich, metod badania mleka i jego przetworów, zasad organizacji serowni (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze, ściśle związane z zawodem.

4. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów kursy te będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych zakładach serowarskich.

5. Na kursy przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę zawodową lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17 lat życia,

d) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły

powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i z nabytych zawodowych wiadomości praktycznych.

Kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego.

§ 138. Kursy specjalne z zakresu przetwórstwa mlecznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu mleczarskiego.

H. SZKOŁY I KURSY PRZEMYSŁU FERMENTACYJNEGO

§ 139. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu fermentacyjnego:

- szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego,
- kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa.

Szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego.

§ 140. 1. Szkoły przemysłu fermentacyjnego stopnia licealnego noszą nazwę: licea przemysłu fermentacyjnego.

2. Zadaniem liceów przemysłu fermentacyjnego jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych oraz byli przygotowani do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w zakładach przemysłu fermentacyjnego.

3. Licea przemysłu fermentacyjnego są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania są zakłady przemysłowe w różnych gałęziach przemysłu fermentacyjnego. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych, technologia przemysłów fermentacyjnych, chemia i mikrobiologia stosowana, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, gospodarka cieplna i energetyczna oraz organizacja przedsiębiorstw pod względem technicznym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie I i II trwa 11 miesięcy i będzie zorganizowany w sposób, umożliwiający uczniom odbycie w każdym roku szkolnym dwumiesięcznych zorganizowanych praktyk w przedsiębiorstwach przemysłu fermentacyjnego. Rok szkolny w klasie III trwa 10 miesięcy.

8. Do liceów przemysłu fermentacyjnego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa.

§ 141. Kursy z zakresu gorzelnictwa, piwowarstwa i winiarstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych działach produkcji. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu fermentacyjnego.

GRUPA 14. SZKOLNICTWO ODZIEŻOWE.

§ 142. Szkolnictwo odzieżowe obejmuje:

A. Szkoły i kursy obuwnicze.

B. „ „ krawieckie i bieliźniarskie.

C. Kursy: a) modniarskie, b) czapnicze, c) gorseciarskie, d) krawa-
ciarskie, e) rękawicznicze, f) kuśnierskie i g) kapelusznicze.

A. SZKOŁY I KURSY OBUWNICZE.

§ 143. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy obuwnicze:

szkoły obuwnicze stopnia niższego,

kursy z zakresu obuwnictwa.

Szkoły obuwnicze stopnia niższego.

§ 144. 1. Szkoły obuwnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły obuwnicze.

2. Zadaniem szkół obuwniczych jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót cholewkar-
skich i szewskich w warsztatach rzemieślniczych.

3. Szkoły obuwnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły po-
wszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia
w odpowiednim stopniu zarówno cholewkarstwo jak szewstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest rzemieślniczy warsztat obuwniczy. Pod-
stawę programową tworzy praktyczna nauka szewstwa, cholewkarstwa
i modelarstwa. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozu-
mienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika, rysunek za-
wodowy, materiałoznawstwo, organizację warsztatu obuwniczego (pod
względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiado-
mości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycz-
nego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół obuwniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej
III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym
pierwszego roku nauki klasy IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne
świadectwo uznane za równoważne,

- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekraczają 17 lat życia,
- c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu obuwnictwa.

§ 145. Kursy z zakresu obuwnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb obuwnictwa.

B. SZKOŁY I KURSY KRAWIECKIE I BIELIŻNIARSKIE

§ 146. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i szkoły przysposobienia oraz kursy krawieckie i bieliżniarskie:

- szkoły krawieckie stopnia niższego,
 - „ krawiecko-bieliżniarskie stopnia niższego,
 - „ krawieckie stopnia gimnazjalnego,
 - „ bieliżniarskie stopnia gimnazjalnego,
 - „ krawieckie stopnia licealnego,
 - „ przysposobienia krawiecko-bieliżniarskiego,
- kursy z zakresu krawiectwa i z zakresu bieliżniarstwa.

Szkoły krawieckie stopnia niższego.

§ 147. 1. Szkoły krawieckie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły krawieckie.

2. Zadaniem szkół krawieckich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót krawieckich w warsztatach krawiectwa męskiego.

3. Szkoły krawieckie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia krawiectwo męskie.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiectwa męskiego. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kroju, modelowania i szycia. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: rysunek zawodowy, materiałoznawstwo, organizację zakładu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół krawieckich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierw-

szego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwa uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczyć 17 lat życia.

Szkoły krawiecko-bielizniarskie stopnia niższego.

§ 148. 1. Szkoły krawiecko-bielizniarskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły krawiecko-bielizniarskie.

2. Zadaniem szkół krawiecko-bielizniarskich jest praktyczne kształcenie pracownic, któreby były usprawnione w wykonywaniu robót w zakresie krawiectwa damskiego i dziecięcego oraz bielizniarstwa.

3. Szkoły krawiecko-bielizniarskie są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu krawiectwo damskie, dziecięce oraz bielizniarstwo.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecko-bielizniarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka kroju, modelowania i szycia. Program uwzględnia w zakresie koniecznym dla zrozumienia typowych zjawisk, związanych z pracą rzemieślnika: rysunek zawodowy, materiałoznawstwo, organizację warsztatu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym) oraz wiadomości pomocnicze ściśle i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenie szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do szkół krawiecko-bielizniarskich przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczyć 17 lat życia.

Szkoły krawieckie stopnia gimnazjalnego.

§ 149. 1. Szkoły krawieckie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja krawieckie.

2. Zadaniem gimnazjów krawieckich jest kształcenie dla przemysłu krawieckiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót krawieckich i posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja krawieckie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia łącznie krawiectwo męskie łącznie z krawiectwem damskim ciężkiem

(szkoły męskie), bądź krawiectwo damskie łącznie z dziecięcym (szkoły żeńskie).

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecki. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka krawiectwa w danych działach, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materiałoznawstwo, organizacja warsztatu krawieckiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów krawieckich przyjmuje się kandydatów (tki) którzy (re):

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły bieliźniarskie stopnia gimnazjalnego.

§ 150. 1. Szkoły bieliźniarskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja bieliźniarskie.

2. Zadaniem gimnazjów bieliźniarskich jest kształcenie dla przemysłu bieliźniarskiego pracownic, któreby były usprawnione w wykonywaniu robót bieliźniarskich i posiadały odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja bieliźniarskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat bieliźniarski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka bieliźniarstwa łącznie ze zdobieniem bielizny i elementami gorseciarstwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, materiałoznawstwo, organizacja warsztatu bieliźniarskiego (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczennic szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów bieliźniarskich przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczą 17 lat życia.

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły krawieckie stopnia licealnego.

§ 151. 1. Szkoły krawieckie stopnia licealnego noszą nazwę: *licea krawieckie*.

2. Zadaniem liceów krawieckich jest kształcenie dla przemysłu krawieckiego pracowników, do wykonywania robót w zakresie krawiectwa damskiego i dziecięcego, któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia w odpowiednim stopniu krawiectwo damskie i dziecięce.

6. Ośrodkiem nauczania jest pracownia ubiorów damskich i dziecięcych. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka krawiectwa oraz szerzej i głębiej potraktowane wiadomości z zakresu rysunku zawodowego wraz z kompozycją, materiałoznawstwa, organizacji przedsiębiorstw krawieckich (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do liceów krawieckich przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Szkoły przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego.

§ 152. 1. Zadaniem szkół przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego jest danie młodzieży praktycznego przygotowania do wykonywania podstawowych robót w zakresie krawiectwa damskiego, dziecięcego i bielizniarstwa.

2. Szkoły przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Ośrodkiem nauczania jest warsztat krawiecko-bielizniarski. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka w zakresie: techniki szycia ręcznego i maszynowego, elementów kroju, modelowania, rysunku zawodowego i materiałoznawstwa. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

5. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

6. Do szkół przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) nie przekraczają w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

Kursy z zakresu krawiectwa i z zakresu bieliźniarstwa.

§ 153. Kursy z zakresu krawiectwa i z zakresu bieliźniarstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb krawiectwa i bieliźniarstwa.

C. KURSY MODNIARSKIE, CZAPNICZE, GORSECIARSKIE, KRAWACIARSKIE, RĘKAWICZNICZE, KUŚNIERSKIE I KAPELUSZNICZE.

§ 154. Będą organizowane kursy z zakresu modniarstwa, czapnictwa, gorseciarstwa, krawaciarstwa, rękawicznictwa, kuśnierstwa i kapelusznictwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych zawodach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb wymienionych zawodów.

GRUPA 15. SZKOLNICTWO GALANTERYJNE.

§ 155. Szkolnictwo galanteryjne obejmuje:

- A. Kursy galanterji skórzanej i rymarstwa.
- B. „ zabawkarskie.
- C. Szkoły i kursy introligatorskie.
- D. Kursy tapicerskie.

A. KURSY GALANTERJI SKÓRZANEJ I RYMARSTWA.

§ 156. Będą organizowane kursy z zakresu galanterji skórzanej przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych działach tego przemysłu. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu.

§ 157. Będą organizowane kursy z zakresu rymarstwa przeznaczone dla czeladników tego zawodu. Kursy te mają za zadanie rozszerzenie i pogłębienie ich wiadomości zawodowych praktycznych i teoretycznych. Zasady organizacji i czas trwania tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rymarstwa.

B. KURSY ZABAWKARSKIE.

§ 158. Będą organizowane kursy projektowania zabawek.

§ 159. Zadaniem kursów projektowania zabawek jest przygotowanie pracowników, którzy uprzednio opanowali technikę pracy w danym zawodzie (stolarstwie, ślusarstwie i t. p.), do pracy przy tworzeniu projektów zabawek. Czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu zabawkarskiego.

C. SZKOŁY I KURSY INTROLIGATORSKIE.

§ 160. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy introligatorskie:

- szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego,
- kursy z zakresu introligatorstwa.

Szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego.

§ 161. 1. Szkoły introligatorskie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja introligatorskie.

2. Zadaniem gimnazjów introligatorskich jest kształcenie dla przemysłu introligatorskiego pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu robót introligatorskich oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Gimnazja introligatorskie są czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest warsztat introligatorski. Podstawę programową tworzą: praktyczna nauka introligatorstwa, rysunek zawodowy wraz z kompozycją, towaroznawstwo zawodowe, organizacja przedsiębiorstw introligatorskich (pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym). Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Do gimnazjów introligatorskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekrocza 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Kursy z zakresu introligatorstwa.

§ 162. Kursy z zakresu introligatorstwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb introligatorstwa.

D. KURSY TAPICERSKIE.

§ 163. Będą organizowane kursy z zakresu tapicerstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb tapicerstwa.

GRUPA 16. SZKOLNICTWO POLIGRAFICZNE.

§ 164. Szkolnictwo poligraficzne obejmuje:

A. Szkoły i kursy przemysłu graficznego.

B. „ „ „ fotograficzne.

C. Kursy kreślarskie i rysunkowe.

A. SZKOŁY I KURSY PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO.

§ 165. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy przemysłu graficznego:

szkoły graficzne stopnia licealnego,

kursy z zakresu przemysłu graficznego.

Szkoły graficzne stopnia licealnego.

§ 166. 1. Szkoły graficzne stopnia licealnego noszą nazwę: licea graficzne.

2. Zadaniem liceów graficznych jest kształcenie pracowników do pracy przy organizowaniu przebiegu produkcji w przemyśle graficznym, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea graficzne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia zarówno technikę drukarską, jak litograficzną i fotochemigraficzną. W zajęciach praktycznych klasy II i III stosuje się dla poszczególnych grup uczniów, odpowiednio do ich zainteresowań i uzdolnień, większe nasilenie w jednej z technik poligraficznych.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład przemysłu poligraficznego. Podstawę programową tworzą: praktyczne zajęcia warsztatowe i laboratoryjne, technologia drukarstwa, litografji i fotochemigrafji, materiałoznawstwo i maszynoznawstwo specjalne, rysunek i kompozycja zawodowa oraz organizacja zakładów graficznych pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia technikę oprawy książek oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

8. Rok szkolny w I i II klasie trwa po 11 miesięcy, z których przeznaczają się w klasie I dwa miesiące, w klasie zaś II trzy miesiące na zorganizowane praktyki w przedsiębiorstwach graficznych. Rok szkolny w klasie III trwa dziesięć miesięcy.

9. Do liceów graficznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Kursy z zakresu przemysłu graficznego.

§ 167. Kursy z zakresu przemysłu graficznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu graficznego.

B. SZKOŁY I KURSY FOTOGRAFICZNE.

§ 168. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy fotograficzne:

szkoły fotograficzne stopnia licealnego.

kursy z zakresu fotografii.

Szkoły fotograficzne stopnia licealnego.

§ 169. 1. Szkoły fotograficzne stopnia licealnego noszą nazwę: licea fotograficzne.

2. Zadaniem liceów fotograficznych jest kształcenie pracowników, którzyby byli przygotowani do samodzielnej pracy w przemyśle fotograficznym i posiadali, obok praktycznej znajomości zawodu, szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea fotograficzne są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji. Program uwzględnia wszystkie ważniejsze techniki fotografii.

6. Ośrodkiem nauczania jest zakład fotograficzny. Podstawę programową tworzą: zajęcia praktyczne w pracowniach szkolnych, fotografika, fototechnika, fotochemia oraz organizacja zakładu fotograficznego pod względem technicznym i handlowym. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów fotograficznych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 20 lat życia.

Kursy z zakresu fotografii.

§ 170. Kursy z zakresu fotografii przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu fotograficznego.

C. KURSY KREŚLARSKIE I RYSUNKOWE.

§ 171. Będą organizowane kursy kreślarskie i rysunkowe przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tych dziedzinach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb życia gospodarczego.

GRUPA 17. SZKOLNICTWO KINEMATOGRAFICZNE.

§ 172. Będą organizowane kursy z zakresu kinematografii przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu kinematograficznego.

GRUPA 18. SZKOLNICTWO PRZEMYSŁU INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH.

§ 173. Szkolnictwo przemysłu instrumentów muzycznych obejmuje kursy z zakresu budowy, strojenia i korygowania instrumentów muzycznych.

Będą organizowane:

kursy budowy instrumentów lutniczych,

„ budowy instrumentów dętych,

„ strojenia i korygowania pianin i fortepianów.

§ 174. 1. Zadaniem kursów budowy instrumentów lutniczych jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu instrumentów lutniczych i posiadali niezbędny zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych.

2. Zadaniem kursów budowy instrumentów dętych jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w wykonywaniu instrumentów dętych i posiadali niezbędny zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych.

3. Zadaniem kursów strojenia i korygowania pianin i fortepianów jest przygotowanie pracowników, którzyby byli usprawnieni w strojeniu i korygowaniu pianin i fortepianów oraz posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych.

§ 175. Czas trwania i zasady organizacji powyższych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu instrumentów muzycznych.

GRUPA 19. SZKOLNICTWO KOSMETYCZNE.

§ 176. Szkolnictwo kosmetyczne obejmuje:

A. Kursy fryzjerskie.

B. „ kosmetyczne.

A. KURSY FRYZJERSKIE.

§ 177. Będą organizowane kursy z zakresu fryzjerstwa przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb fryzjerstwa.

B. KURSY KOSMETYCZNE.

§ 178. Będą organizowane kursy kosmetyczne przeznaczone dla osób, specjalizujących się w tym zawodzie. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb zawodu.

DZIAŁ II. SZKOLNICTWO HANDLOWE.

§ 179. Szkolnictwo handlowe obejmuje:

Szkoły i kursy kupieckie.

„ „ administracyjno-handlowe.

GRUPA 1. SZKOŁY I KURSY KUPIECKIE.

§ 180. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy kupieckie:

szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego,

„ „ „ licealnego,

„ przysposobienia kupieckiego,
kursy kupieckie.

Szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego.

§ 181. 1. Szkoły kupieckie stopnia gimnazjalnego noszą nazwę: gimnazja kupieckie.

2. Zadaniem gimnazjów kupieckich jest kształcenie pracowników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali odpowiedni zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych, niezbędnych do pełnienia czynności zawodowych w działach kupieckich różnych przedsiębiorstw gospodarczych.

3. Gimnazja kupieckie są trzy i czteroletnie.

4. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Gimnazja trzyletnie dają wyłącznie przygotowanie kupieckie ogólne. Gimnazja czteroletnie uwzględniają w klasie IV specjalizację, przystosowując nauczanie bądź do jednej lub kilku pokrewnych dziedzin handlu (handel spółdzielczy, handel ziemiopłodami, wyrobami włókienniczymi i t. p.), bądź też do potrzeb administracji handlowej przedsiębiorstw gospodarczych. Na tle warunków gospodarczych całego kraju program traktuje szerzej i głębiej regionalne warunki gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym. Podstawę programową tworzą: nauka kupna i sprzedaży, towaroznawstwo, geografia gospodarcza i organizacja przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Program winien przewidzieć organizowanie dla uczniów obowiązkowych praktyk w działach kupieckich przedsiębiorstw gospodarczych; czas trwania praktyki dla każdego ucznia wynosi 300 godzin pracy. W tej klasie, w której odbywać się będą praktyki, rok szkolny będzie odpowiednio przedłużony.

8. Do gimnazjów kupieckich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 13, a nie przekroczyć 17 lat życia,

c) złożą egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 182. Organizację gimnazjów kupieckich, przygotowujących młodzież do handlu drogowego określi osobne rozporządzenie.

Szkoły kupieckie stopnia licealnego.

§ 183. 1. Szkoły kupieckie stopnia licealnego noszą nazwę: licea kupieckie.

2. Zadaniem liceów kupieckich jest kształcenie pracowników do pełnienia czynności zawodowych w działach kupieckich różnych przedsiębiorstw gospodarczych którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

4. Licea kupieckie są dwu i trzyletnie.

5. Licea kupieckie dwuletnie dają wyłącznie przygotowanie kupieckie ogólne. Licea trzyletnie uwzględniają w klasie III specjalizację. Specjalizacja może się odbywać bądź w zakresie jednej lub kilku pokrewnych dziedzin handlu, jak np. handel spółdzielczy, zagraniczny, handel ziemiopłodami, wyrobami włókienniczymi, bądź w zakresie jednej lub kilku funkcji pracowników kupieckich, jak np. akwizycja, reklama, dekoracja wystaw i sklepów.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym, potraktowanych szerzej i głębiej niż w gimnazjach kupieckich. Podstawę programową tworzą: nauka kupna i sprzedaży, towaroznawstwo, geografia gospodarcza i organizacja przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Program winien przewidzieć organizowanie dla uczniów obowiązkowych praktyk w działach kupieckich przedsiębiorstw gospodarczych; czas trwania praktyki dla każdego ucznia wynosi 300 godzin pracy. W tej klasie, w której odbywać się będą praktyki, rok szkolny będzie odpowiednio przedłużony.

8. Do liceów kupieckich przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 20 lat życia.

Szkoły przysposobienia kupieckiego.

§ 184. 1. Zadaniem szkół przysposobienia kupieckiego jest danie młodzieży elementów wiadomości, wprowadzających ją w zawód kupiecki

2. Szkoły przysposobienia kupieckiego są roczne.

3. Szkoły są organizowane dla młodzieży, która ukończyła:

- a) szkołę powszechną, bez względu na jej stopień organizacyjny,
- b) gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

4. Podbudową programową szkół przysposobienia kupieckiego dla młodzieży, która ukończyła szkołę powszechną, jest I szczebel programowy szkoły powszechnej. Podbudową programową szkół przysposobienia kupieckiego dla młodzieży, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące, jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły przysposobienia kupieckiego, przeznaczone dla absolwentów szkół powszechnych, dają elementy wiadomości, potrzebne w handlu detalicznym i przystosowują program do warunków regionalnych.

Szkoły przysposobienia kupieckiego, przeznaczone dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących, dają uczniom elementy wiadomości zawodowych, potrzebne pracownikom różnych przedsiębiorstw kupieckich zarówno detalicznych jak i hurtowych.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo kupieckie. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach, związanych z obrotem towarowym. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: kupna i sprzedaży towarów, towaroznawstwa, geografii gospodarczej i organizacji przedsiębiorstw kupieckich. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

Do szkół przysposobienia kupieckiego, przeznaczonych dla absolwentów szkół powszechnych, przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

8. Do szkół przysposobienia kupieckiego przeznaczonych dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) nie przekroczą w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

Kursy kupieckie.

§ 185. Kursy kupieckie przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych dziedzinach zawodu kupieckiego. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb handlu.

GRUPA 2. SZKOŁY I KURSY ADMINISTRACYJNO-HANDLOWE.

§ 186. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy administracyjno-handlowe:

- szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego,
- „ przysposobienia administracyjno-handlowego,
- kursy z zakresu administracji handlowej.

Szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego.

§ 187. 1. Szkoły administracyjno-handlowe stopnia licealnego noszą nazwę: licea administracyjno-handlowe.

2. Zadaniem liceów administracyjno-handlowych jest kształcenie pracowników do pełnienia czynności zawodowych w działach administracyjno-handlowych różnych jednostek gospodarczych, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea administracyjno-handlowe są dwu i trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Licea dwuletnie dają wyłącznie przygotowanie administracyjno-handlowe ogólne. Licea trzyletnie uwzględniają w III klasie specjalizację, mającą na celu ściślejsze przystosowanie nauczania do jednej lub kilku pokrewnych dziedzin życia gospodarczego, jak np. bankowość, administracja przemysłu, samorządu, pocztowo-telekomunikacyjna, eksploatacja kolejowa.

6. Ośrodkiem nauczania są różne przedsiębiorstwa gospodarcze. Punkt ciężkości spoczywa na zagadnieniach organizacji i administracji przedsiębiorstw. Podstawę programową tworzą: wiadomości gospodarcze ogólne oraz wiadomości specjalne z zakresu organizacji i administracji różnych przedsiębiorstw, rachunkowość, korespondencja i umiejętności biurowe techniczne. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze, ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do liceów administracyjno-handlowych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekraczają 20 lat życia.

Szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego.

§ 188. 1. Zadaniem szkół przysposobienia administracyjno-handlowego jest danie młodzieży elementów wiadomości, wprowadzających ją w zawód pracownika działów administracyjno-handlowych przedsiębiorstw gospodarczych.

2. Szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego są roczne.

3. Szkoły te są przeznaczone dla absolwentów gimnazjów i liceów ogólnokształcących.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Ośrodkiem nauczania jest administracja i organizacja przedsiębiorstw gospodarczych. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: organizacji biura, rachunkowości i korespondencji oraz umiejętności technicznych biurowych. Program uwzględnia w zakresie najbardziej niezbędnym ogólne wiadomości gospodarcze oraz wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Do szkół przysposobienia administracyjno-handlowego przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) nie przekroczył w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

Kursy z zakresu administracji handlowej.

§ 189. Kursy z zakresu administracji handlowej przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jej działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb życia gospodarczego.

DZIAŁ III. SZKOLNICTWO ROLNICZE.

GRUPA 1. SZKOLNICTWO ROLNICZE.

§ 190. Szkolnictwo rolnicze obejmuje:

A. Szkoły i kursy rolnicze.

B. „ „ „ „ gospodyń wiejskich.

A. SZKOŁY I KURSY ROLNICZE.

§ 191. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego, szkoły przysposobienia oraz kursy rolnicze:

szkoły rolnicze stopnia niższego,

„ „ „ „ licealnego,

„ „ „ „ przysposobienia rolniczego,
kursy z zakresu rolnictwa.

Szkoły rolnicze stopnia niższego.

§ 192. 1. Szkoły rolnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły rolnicze.

2. Zadaniem szkół rolniczych jest praktyczne kształcenie rolników.

3. Szkoły rolnicze są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie regionalne warunki naturalne i gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: uprawy roślin, chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa i zasad leśnictwa oraz organizacji gospodarstw włościańskich, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznymi. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa rolne.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do szkół rolniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 24 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły rolnicze stopnia licealnego.

§ 193. 1. Szkoły rolnicze stopnia licealnego noszą nazwę: *licea rolnicze*.

2. Zadaniem liceów rolniczych jest kształcenie rolników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea rolnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne folwarczne i włościańskie. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: uprawy roślin, hodowli zwierząt, zasad ogrodnictwa, zasad leśnictwa, maszynoznawstwa rolniczego, przetwórstwa w podstawowych przemysłach rolnych, organizacji gospodarstw wiejskich folwarcznych i włościańskich pod względem technicznym, administracyjnym i handlowym. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa rolne.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do liceów rolniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w gospodarstwie wiejskim lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 21 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły przysposobienia rolniczego.

§ 194. 1. Zadaniem szkół przysposobienia rolniczego jest danie młodzieży podstawowych praktycznych wiadomości, potrzebnych do pracy w gospodarstwach rolnych włościańskich.

2. Szkoły przysposobienia rolniczego są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; dostosowują one swój program ściśle do regionalnych warunków naturalnych i gospodarczych.

5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rolne włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: uprawy roślin, ogrodnictwa, chowu i użytkowania zwierząt, zasad leśnictwa oraz organizacji gospodarstw włościańskich. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów gospodarstwa rolne.

7. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

8. Do szkół przysposobienia rolniczego przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 24 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu rolnictwa.

§ 195. Kursy z zakresu rolnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach, Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rolnictwa.

B. SZKOŁY I KURSY GOSPODYŃ WIEJSKICH.

§ 196. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i szkoły przysposobienia oraz kursy gospodyń wiejskich:

szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego,

„ „ „ „ licealnego,

„ przysposobienia gospodyń wiejskich.

kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego.

Szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego.

§ 197. 1. Szkoły gospodyń wiejskich stopnia niższego noszą nazwę: szkoły gospodyń wiejskich.

2. Zadaniem szkół gospodyń wiejskich jest praktyczne kształcenie gospodyń wiejskich.

3. Szkoły gospodyń wiejskich są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie regionalne warunki naturalne i gospodarcze.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka: chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecego gospodarstwa włościańskiego, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznymi. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenie szkolne gospodarstwa wiejskie.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczenia.

9. Do szkół gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyły co najmniej jednoroczną praktykę w gospodarstwie wiejskim,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 24 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły gospodyń wiejskich stopnia licealnego.

§ 198. 1. Szkoły gospodyń wiejskich stopnia licealnego noszą nazwę: licea gospodyń wiejskich.

2. Zadaniem liceów gospodyń wiejskich jest kształcenie gospodyń wiejskich, któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea gospodyń wiejskich są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo wiejskie. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: ogrodnictwa, chowu i użytkowania zwierząt, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecych gospodarstw wiejskich folwarcznych i włościańskich. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenie szkolne gospodarstwa wiejskie.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczenia.

9. Do liceów gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 21 lat życia,
- c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły przysposobienia gospodyń wiejskich.

§ 199. 1. Zadaniem szkół przysposobienia gospodyń wiejskich jest danie młodzieży podstawowych praktycznych wiadomości, potrzebnych do pracy w gospodarstwach włościańskich.

2. Szkoły przysposobienia gospodyń wiejskich są roczne.

3. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

4. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; dostosowują one swój program ściśle do regionalnych warunków naturalnych i gospodarczych.

5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo włościańskie. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: chowu i użytkowania zwierząt, ogrodnictwa, gospodarstwa domowego, znawstwa produktów gospodarstw wiejskich, wychowania dzieci oraz organizacji kobiecego gospodarstwa włościańskiego. Program uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. Wskład programu wchodzi również wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa wiejskie.

7. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

8. Do szkół przysposobienia gospodyń wiejskich przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyły co najmniej roczną praktykę w gospodarstwie wiejskim,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 24 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego.

§ 200. Kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb rolnictwa.

GRUPA 2. SZKOŁY I KURSY OGRODNICZE.

§ 201. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy ogrodnicze:

szkoły ogrodnicze stopnia niższego,

„ „ „ licealnego,

kursy z zakresu ogrodnictwa.

Szkoły ogrodnicze stopnia niższego.

§ 202. 1. Szkoły ogrodnicze stopnia niższego noszą nazwę: szkoły ogrodnicze.

2. Zadaniem szkół ogrodniczych jest praktyczne kształcenie ogrodników.

3. Szkoły ogrodnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji w żadnym z działów ogrodnictwa; w materiale nauczania traktują one szerzej i głębiej podstawowy dla danego regionu dział produkcji ogrodniczej.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo ogrodnicze o produkcji mieszanej. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka ogrodnictwa, uzupełniona w niezbędnym zakresie wiadomościami teoretycznymi z dziedziny: teorii ogrodnictwa użytkowego i ozdobnego, towaroznawstwa produktów ogrodniczych, organizacji gospodarstw ogrodniczych oraz elementów budownictwa i miernictwa ogrodniczego. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów gospodarstwa ogrodnicze.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do szkół ogrodniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia,

c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Szkoły ogrodnicze stopnia licealnego.

§ 203. 1. Szkoły ogrodnicze stopnia licealnego noszą nazwę: licea ogrodnicze.

2. Zadaniem liceów ogrodniczych jest kształcenie ogrodników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea ogrodnicze są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Program klasy I i II jest jednolity i uwzględnia w odpowiednim stopniu ogrodnictwo użytkowe i ozdobne. Program klasy III wyodrębnia kierunki:

a) ogrodnictwa użytkowego,

b) ogrodnictwa ozdobnego.

6. Ośrodkiem nauczania jest większe gospodarstwo ogrodnicze, o wszystkich działach produkcji. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka wszystkich dzia-

łów ogrodnictwa, towaroznawstwa produktów ogrodniczych, miernictwa i budownictwa ogrodniczego oraz organizacji gospodarstw ogrodniczych pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym. W trzecim roku nauczania, w związku z wyodrębnieniem kierunków, pogłębia się w podstawie programowej odpowiednie dla danego kierunku zajęcia praktyczne i wiadomości teoretyczne. Program uwzględnia przedmioty pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne gospodarstwa ogrodnicze.

8. Przy szkołach tych istnieją w zasadzie internaty dla uczniów.

9. Do liceów ogrodniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawiają świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę w gospodarstwie ogrodniczym lub praktykę uznaną za równoznaczną,

c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekraczają 21 lat życia,

d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu ogrodnictwa.

§ 204. Kursy z zakresu ogrodnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb ogrodnictwa.

GRUPA 3. SZKOŁY I KURSY LEŚNE.

§ 205. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego oraz kursy leśne:

- szkoły leśne stopnia licealnego,
- półtoraroczne kursy dla leśniczych,
- kursy specjalne z zakresu leśnictwa.

Szkoły leśne stopnia licealnego.

§ 206. 1. Szkoły leśne stopnia licealnego noszą nazwę: licea leśne.

2. Zadaniem liceów leśnych jest kształcenie leśników, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea leśne są trzyletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo leśne. Podstawę programową tworzy szerzej i głębiej potraktowana praktyczna i teoretyczna nauka: hodowli, użytkowania, zarządzania i ochrony lasu, nauka o siedlisku, nauka łowiectwa i rybactwa oraz zasad organizacji gospodarstw leśnych pod względem technicznym, handlowym i administracyjnym. Program

uwzględnia nadto życie wsi i jego elementy organizacyjne. W skład programu wchodzi również przedmioty pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów licea leśne będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych gospodarstwach leśnych.

8. Przy szkołach tych istnieją internaty dla uczniów.

9. Do liceów leśnych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) odbyli roczną zorganizowaną praktykę leśną lub praktykę uznaną za równoznaczną,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17, a nie przekroczą 21 lat życia,
- d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Półtoraroczne kursy dla leśniczych.

§ 207. 1. Zadaniem półtorarocznych kursów dla leśniczych jest przygotowanie pracowników do pełnienia funkcji nadzorczych w leśnictwie.

2. Podbudową programową jest II szczebel programowy szkoły powszechnej.

3. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo leśne. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: hodowli lasu, jego użytkowania i ochrony, brakarstwa oraz chowu zwierzyny i ryb. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane z zawodem.

4. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów kursy będą zakładane przy odpowiednio zorganizowanych gospodarstwach leśnych.

5. Przy kursach tych istnieją internaty dla uczniów.

6. Na półtoraroczne kursy dla leśniczych przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę leśną lub praktykę uznaną za równoznaczną,
- c) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 18 lat życia,
- d) złożył egzamin wstępny w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
- e) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy specjalne z zakresu leśnictwa.

§ 208. Kursy specjalne z zakresu leśnictwa przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb leśnictwa.

DZIAŁ IV. SZKOLNICTWO GOSPODARSTWA DOMOWEGO.

GRUPA 1. SZKOLNICTWO GOSPODARSTW RODZINNYCH.

§ 209. Szkolnictwo gospodarstw rodzinnych obejmuje szkoły i kursy gospodarstw rodzinnych.

SZKOŁY I KURSY GOSPODARSTW RODZINNYCH.

§ 210. Będą organizowane następujące szkoły przysposobienia i kursy gospodarstw rodzinnych:

szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem,
kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego.

Szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem.

§ 211. 1. Zadaniem szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem jest praktyczne zapoznanie młodzieży z podstawowymi sprawnościami i wiadomościami z zakresu gospodarstw rodzinnych, w celu ułatwienia jej pracy we własnym gospodarstwie domowym lub pracy zarobkowej w tej dziedzinie.

2. Szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem są roczne.

3. Szkoły są organizowane dla młodzieży, która ukończyła:

- a) szkołę powszechną bez względu na jej stopień organizacyjny,
- b) gimnazjum lub liceum ogólnokształcące.

4. Podbudową programową szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem dla młodzieży, która ukończyła szkołę powszechną, jest pierwszy szczebel programowy szkoły powszechnej. Podbudową programową szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem dla młodzieży, która ukończyła gimnazjum lub liceum ogólnokształcące, jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji; uwzględniają one w swym programie typ środowiska i warunki regionalne.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo rodzinne. Podstawę programową tworzy praktyczna nauka z zakresu: organizacji gospodarstw rodzinnych, wychowania dziecka, towaroznawstwa artykułów codziennej potrzeby, sporządzania posiłków, utrzymywania porządków, szycia oraz rachunkowości domowej. Program zawiera wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Do szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem, przeznaczonych dla absolwentek szkół powszechnych przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia szkoły powszechnej I stopnia lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) nie przekroczy w danym roku kalendarzowym 18 lat życia.

8. Do szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnem, przeznaczonych dla absolwentek gimnazjów i liceów ogólnokształcących, przyjmuje się kandydatki, które:

- a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) nie przekroczy w danym roku kalendarzowym 24 lat życia.

Kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego.

§ 212. Będą organizowane kursy z zakresu gospodarstwa rodzinnego, przeznaczone dla osób, specjalizujących się w pewnych jego działach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb gospodarstw rodzinnych.

GRUPA 2. SZKOLNICTWO GOSPODARSTW ZBIOROWYCH.

§ 213. Szkolnictwo gospodarstw zbiorowych obejmuje:

- A. Szkoły i kursy gospodarczo-społeczne.
- B. „ „ hotelarskie i gastronomiczne.
- C. „ „ sanatoryjno-dietetyczne.

A. SZKOŁY I KURSY GOSPODARCZO-SPOŁECZNE.

§ 214. Będą organizowane szkoły typu zasadniczego i kursy gospodarczo-społeczne:

- szkoły gospodarczo-społeczne stopnia licealnego,
- kursy gospodarczo-społeczne.

Szkoły gospodarczo-społeczne stopnia licealnego.

§ 215. 1. Szkoły gospodarczo-społeczne stopnia licealnego noszą nazwę: licea gospodarczo-społeczne.

2. Zadaniem liceów gospodarczo-społecznych jest kształcenie młodzieży do pracy przy organizowaniu i prowadzeniu gospodarstw zbiorowych o charakterze społeczno-wychowawczym oraz przy organizowaniu i instruowaniu prac domowych na terenie gospodarstw rodzinnych (siostry i doradczynie gospodarcze), któreby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadały szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea gospodarczo-społeczne są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo zbiorowe o charakterze społeczno-wychowawczym. Podstawę programową tworzą: technika i organizacja prac domowych w gospodarstwie rodzinnym i zbiorowym (o charakterze społeczno-wychowawczym), higiena osobista i społeczna, pielęgnowanie i wychowanie dziecka, towaroznawstwo artykułów codziennej potrzeby, urządzenie i estetyka mieszkań, rachunkowość gospodarstw rodzinnych i zbiorowych. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie II trwa 11 miesięcy, z których 2 miesiące przeznaczają się na zorganizowane praktyki w gospodarstwach społeczno-wychowawczych.

8. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczenie odpowiednie warsztaty pracy.

9. Do liceów gospodarczo-społecznych przyjmuje się kandydatki, które:

a) przedstawia świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,

b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyć 24 lat życia.

Kursy gospodarczo-społeczne.

§ 216. Kursy gospodarczo-społeczne przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tej dziedzinie pracy. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb gospodarstw społeczno-wychowawczych.

B. SZKOŁY I KURSY HOTELARSKIE I GASTRONOMICZNE.

§ 217. Będą organizowane następujące szkoły typu zasadniczego i kursy hotelarskie i gastronomiczne:

szkoły hotelarskie stopnia licealnego,

„ kucharskie stopnia niższego,

kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

Szkoły hotelarskie stopnia licealnego.

§ 218. 1. Szkoły hotelarskie stopnia licealnego noszą nazwę: licea hotelarskie.

2. Zadaniem liceów hotelarskich jest kształcenie pracowników do pełnienia funkcji organizacyjnych i administracyjnych w przedsiębiorstwach hotelarskich, którzyby, obok praktycznego przygotowania zawodowego, posiadali szerszy i głębszy zasób wiadomości teoretyczno-zawodowych i ogólnych.

3. Licea hotelarskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest gimnazjum ogólnokształcące.

5. Szkoły te nie przeprowadzają specjalizacji.

6. Ośrodkiem nauczania jest przedsiębiorstwo hotelarskie. Podstawę programową tworzy: organizacja, administracja i funkcjonowanie przedsiębiorstw hotelarskich, geografia turystyczna, higiena, towaroznawstwo stosowane, urządzenie i estetyka wnętrz oraz prowadzenie kuchni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

7. Rok szkolny w klasie II trwa 11 miesięcy, z których 2 miesiące przeznaczają się na zorganizowane praktyki w przedsiębiorstwach hotelarskich.

8. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów odpowiednie warsztaty pracy.

9. Do liceów hotelarskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawią świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub inne świadectwo uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczą 24 lat życia.

Szkoły kucharskie stopnia niższego.

§ 219. 1. Szkoły kucharskie stopnia niższego noszą nazwę: szkoły kucharskie.

2. Zadaniem szkół kucharskich jest praktyczne kształcenie pracowników, którzyby byli usprawnieni w samodzielnym wykonaniu czynności kucharskich.

3. Szkoły kucharskie są dwuletnie.

4. Podbudową programową jest I szczebel programowy szkoły powszechnej.

5. Ośrodkiem nauczania jest gospodarstwo kuchenne. Podstawę programową tworzą zajęcia praktyczne z zakresu przyrządzania posiłków, przetwórstwa i przechowywania środków spożywczych, uzupełnione niezbędnymi wiadomościami teoretycznymi, obejmującymi: znajomość środków spożywczych, higienę odżywiania oraz rachunkowość kuchni. Program uwzględnia wiadomości pomocnicze ściśle związane i bezpośrednio niezwiązane z zawodem.

6. Przy szkołach tych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów odpowiednie warsztaty pracy.

7. Do szkół kucharskich przyjmuje się kandydatów, którzy:

- a) przedstawią świadectwo ukończenia klasy IV szkoły powszechnej III lub II stopnia, świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w klasie IV szkoły powszechnej I stopnia albo inne świadectwo, uznane za równoważne,
- b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 15, a nie przekroczą 19 lat życia,
- c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

Kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

§ 220. Kursy z zakresu przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w tych przemysłach. Zadania, czas trwania i zasady organizacji tych kursów będą dostosowywane do potrzeb przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego.

C. SZKOŁY I KURSY SANATORYJNO-DIETETYCZNE.

§ 221. Organizację szkół i kursów sanatoryjno-dietetycznych określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

§ 222. Osobne rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustalą organizację szkolnictwa zawodowego dokształcającego dla wszystkich działów zawodowych oraz organizację niewymienionych w niniejszem rozporządzeniu szkół mistrzów i nadzorców w dziale szkolnictwa przemysłowego.

§ 223. Termin i sposób organizowania szkół w myśl niniejszego rozporządzenia oraz termin i sposób likwidacji, względnie przekształcania istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia szkół zawodowych, określa osobne zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 224. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

C Z Ę Ś Ć II.

SZKOŁY PRYWATNE.

1. U S T A W A

z dnia 11 marca 1932 r.

o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych.

(Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343.)

Art. 1. Opiekę i nadzór nad prywatnymi szkołami, zakładami naukowymi i wychowawczymi sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który może przekazać swe uprawnienia podległym władzom szkolnym.

Art. 2. (1) Obywatel polski może założyć szkołę (zakład) pod warunkiem:

1) przedłożenia statutu szkoły, ustalającego ustrój wewnętrzny szkoły, język nauczania i program, nazwę oraz stosunek właściciela (ki) do dyrektora (ki), kierownika (czki) i nauczycieli (ek); rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi wymagania, jakim odpowiadać winien statut,

2) zapewnienia szkole odpowiedniego lokalu i wyposażenia w urządzenia i pomoce naukowe,

3) wykazania, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające,

4) przedłożenia pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że ubiegający się o nie zachowywał się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(2) Orzeczenie oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej stwierdza, czy powyższe warunki zostały spełnione.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w wyjątkowych przypadkach może zezwolić na założenie szkoły osobie, nie posiadającej obywatelstwa polskiego.

(4) Po uzyskaniu orzeczenia, stwierdzającego spełnienie powyższych warunków, założyciel (ka) może szkołę otworzyć. O ile w ciągu 3 mie-

sięcy od chwili wniesienia podania założyciel(ka) nie otrzyma odpowiedzi, ma prawo szkołę otworzyć.

(5) O terminie otwarcia szkoły winien (na) założyciel (ka) zawiadomić władzę szkolną nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem nauki.

Art. 3. (1) Orzeczenie, stwierdzające wypełnienie warunków, wymaganych do założenia szkoły, traci moc, jeżeli w ciągu roku od jego wydania szkoła traci moc, jeżeli w ciągu roku od jego wydania szkoła nie zostanie otwarta lub jeżeli władza szkolna orzeknie, iż właściciel (ka) przestał (a) czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 2.

(2) Prawa, wynikające z uzyskania orzeczenia, o którym mowa w art. 2, mogą być odstąpione osobie trzeciej tylko za zgodą władzy, która je wydała.

Art. 4. (1) Szkoła może być zamknięta przez sprawującą nadzór władzę szkolną, jeżeli orzeczeniem tej władzy zostanie stwierdzone, że:

- a) szkoła była nieczynna przez 3 miesiące bez usprawiedliwionej przyczyny,
- b) poziom naukowy lub wychowawczy szkoły w ciągu 3 lat ostatnich jest niewystarczający,
- c) szkoła nie przestrzega obowiązujących przepisów lub postanowień statutu szkoły,
- d) nauczanie lub wychowanie młodzieży odbywa się w duchu niełojalnym dla Państwa, względnie szkoła nie przeciwdziała skutecznie szkodliwym pod względem wychowawczym wpływom na młodzież.

(2) Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, sprawująca nadzór władza szkolna winna dać możność kierownictwu szkoły udzielenia wyjaśnień w terminie, przez władzę szkolną określonym.

Art. 5. (1) O zamierzonym zwinięciu szkoły winien (na) właściciel (ka) uprzedzić władzę szkolną na 3 miesiące naprzód. Zwinięcie szkoły w ciągu roku szkolnego nastąpić może jedynie za zgodą władzy szkolnej.

(2) W razie zwinięcia lub zamknięcia szkoły akta szkolne wraz z pieczęciami złożone być winny do oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej.

Art. 6. (1) Dyrektorem (ką) [kierownikiem (czką)] lub nauczycielem (ką) szkoły może być tylko nieskazitelny obywatel polski, posiadający przepisane kwalifikacje zawodowe do nauczania.

(2) Dyrektora (kę) [kierownika (czkę)] zatwierdza władza szkolna.

(3) Władza szkolna może zażądać od kandydata (ki) na dyrektora (kę) [kierownika (czkę)] lub nauczyciela (kę) pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że zachowywał (a) się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(4) Władza szkolna może w danej szkole odmówić zatwierdzenia dyrektora (ki) [kierownika (czki)] lub nie dopuścić nauczyciela (ki) do nauczania, jeżeli uzna, że tego wymagają względy pedagogiczne.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zwolnić kandydata (kę) na dyrektora (kę)

[kierownika (czkę)] lub nauczyciela (kę) od wymogu posiadania obywatelstwa polskiego.

Art. 7. (1) Władza szkolna może zażądać usunięcia dyrektora (ki) [kierownika (czki)] lub nauczyciela (ki), jeżeli uzna, że ten (ta):

- a) wywiera na młodzież szkodliwy wpływ pod względem wychowawczym,
- b) nie przestrzega obowiązujących przepisów i postanowień statutu szkoły,
- c) winien (na) jest rażącego zaniedbania obowiązków dyrektora (ki) [kierownika (czki)] lub nauczyciela (ki).

(2) Władza szkolna może w przypadkach, przewidzianych w ust. 1, zawiesić dyrektora (kę) [kierownika (czkę)] lub nauczyciela (kę) w czynnościach.

Art. 8. Szkoły (zakłady) prywatne, zorganizowane na wzór szkół (zakładów) państwowych (publicznych), oraz szkoły (zakłady) prywatne, nie zorganizowane na wzór państwowych (publicznych), a uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, mogą uzyskiwać usprawnienia szkół (zakładów) państwowych (publicznych) na warunkach, określonych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9. Szkoły prywatne, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, będą otoczone szczególną opieką władz szkolnych.

Art. 10. (1) Ustawa niniejsza nie dotyczy prywatnych szkół akademickich oraz szkół rolniczych, podległych kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowego-sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych. Warunki, pod jakimi mogą być otwierane i prowadzone wymienione szkoły i kursy zawodowo-sanitarne, oraz uprawnienia osób, które je ukończyły, określa, o ile niema w tym zakresie przepisów ustawowych, Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ustali warunki zakładania i utrzymywania przez związki komunalne szkół, zakładów naukowych lub wychowawczych, ich statut oraz stosunki służbowe nauczycieli (ek), dyrektorów (ek) tych zakładów. Takież rozporządzenie wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w stosunku do szkół zawodowych, utrzymywanych przez izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze oraz korporacje przemysłowe i rzemieślnicze.

Art. 11. Przepisy ustawy niniejszej mają analogiczne zastosowanie do szkół (zakładów naukowych i wychowawczych), zakładanych, względnie utrzymywanych przez zarejestrowane stowarzyszenia i fundacje, przy czem nie odnosi się do nich postanowienie pkt. 4 art. 2.

Art. 12. (1) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustali sposób i termin uzyskania przez szkoły, istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy, orzeczeń, stwierdzających spełnienie

warunków, przewidzianych w art. 2, przy uwzględnieniu postanowień art. 11.

(2) Szkoły, które nie będą czyniły zadość wymogom tego rozporządzenia, ulegną zamknięciu w terminie, oznaczonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Ministrowi Przemysłu i Handlu we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 14. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Równocześnie tracą moc wszystkie przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: w z. *Wł. Zawadzki*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

2. ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 7 czerwca 1932 r.

o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydane co do § 13 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu.

(Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473.)

Na podstawie art. 1, 2, 10, 12 i 13 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie niniejsze ma zastosowanie do przeznaczonych dla dzieci i młodzieży:

- a) szkół i innych zakładów naukowych (systematycznych kursów),
- b) przedszkoli i innych zakładów wychowawczych, realizujących systematyczny program wychowawczy.

2. O ile rozporządzenie niniejsze nie zawiera odmiennych postanowień, należy przez wyraz „szkoła“, użyty w następnych §§ rozporządzenia, rozumieć wszystkie zakłady, wymienione w ust. 1 § 1.

3. Przez dyrektora rozumieć należy także dyrektorkę, przełożoną, kierownika i kierowniczkę, przez nauczyciela również nauczycielkę, asystenta (tkę), instruktora (kę) oraz wychowawcę (czynię).

do art. 1.

§ 2. 1. Bezpośredni nadzór nad wszystkimi szkołami z wyjątkiem szkół artystycznych przekazuje się Kuratorjum Okręgów Szkolnych. Kura-

torzy, a w stosunku do szkół artystycznych — Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powołani są do wydawania orzeczeń, wymienionych w art. 2—7, 11 i 12 ustawy.

2. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może niektóre szkoły, uznane przez siebie za eksperymentalne, wyłączyć z pod opieki pedagogicznej Kuratorów Okręgów Szkolnych. Nie narusza to ustalonej w ustępie poprzednim właściwości władz szkolnych do wydawania orzeczeń, wymienionych w art. 2—7, 11 i 12 ustawy.

do art. 2.

§ 3. 1. Ustrój wewnętrzny szkoły powinien odpowiadać wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być w statucie określony przez podanie:

- a) zadania szkoły i jej przeznaczenia (wyznania, narodowości uczniów i t. p.),
- b) rodzaju (typu) i stopnia szkoły, ewentualnie wydziałów, jakie szkoła ma posiadać,
- c) czasu, jaki obejmuje całkowity kurs nauki i jego podziału na okresy nauczania (roczne, półroczne, inne),
- d) zasady podziału uczniów według klas, oddziałów, grup i t. p.,
- e) regulaminu przyjmowania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz wydawania świadectw,
- f) kompetencji dyrektora i rady pedagogicznej.

2. Statut winien zawierać postanowienie, że maksymalna ilość uczniów w klasach (oddziałach, grupach) oraz stosunek ilości uczniów do powierzchni pomieszczenia odpowiadać winny normom przyjętym w szkołach państwowych (publicznych).

§ 4. Ustrój wewnętrzny przedszkola powinien odpowiadać wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być w statucie określony przez podanie:

- a) organizacji i programu wychowania oraz warunków przyjmowania dzieci,
- b) kompetencji kierowniczej i wychowawczyń.

§ 5. Statut winien oznaczyć język nauczania. W szkole z niepaństwowym językiem nauczania winny być oznaczone przedmioty nauczania w języku państwowym w takim zakresie, aby młodzież mogła nabyć dokładnej znajomości języka państwowego.

§ 6. 1. Statut winien ustalić program odpowiadający wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być określony przez wskazanie:

- a) przedmiotów nauczania (zajęć),
- b) zakresu materiału,
- c) czasu, przeznaczonego na każdy z przedmiotów w poszczególnych okresach nauczania (plan nauki).

2. Postanowienie punktu c) nie odnosi się do statutu przedszkola.

§ 7. Statut winien zawierać postanowienie, że w szkole używane będą tylko podręczniki i pomoce naukowe, dozwolone do użytku szkolnego przez władze szkolne.

§ 8. 1. Nazwa powinna być ustalona w języku państwowym; szkoły z niepaństwowym językiem nauczania używać mogą obok nazwy w języku państwowym również nazwy w języku nauczania. Powinna ona odpowiadać rodzajowi (typowi) i przeznaczeniu szkoły oraz nie budzić nieporozumień lub wątpliwości. W szczególności winna ona:

- a) zawierać przymiotnik „prywatny“;
- b) wskazywać płeć uczniów, dla których szkoła jest przeznaczona,
- c) wskazywać rodzaj szkoły,
- d) zawierać jako określenie wyróżniające nazwisko właściciela względnie stosowne nazwisko lub wezwanie, które szkoła przybiera,
- e) wskazywać język nauczania, jeżeli nim jest inny niż język państwowy,
- f) wskazywać siedzibę szkoły.

2. Postanowienia punktu b) i c) nie odnoszą się do statutu przedszkola.

3. Szkoły mogą używać nazw rodzajowych ustalonych w ustawie o ustroju szkolnictwa tylko w wypadku zastosowania programu szkoły państwowej (publicznej) lub programu uznanego przez władze szkolne za równoważący.

§ 9. 1. Statut winien określać prawa i obowiązki właściciela, dyrektora i nauczycieli w ten sposób, aby:

- a) zapewniał właścicielowi szkoły wpływ na oznaczony w statucie indywidualny kierunek szkoły,
- b) nakładał na właściciela obowiązek należytego dostarczania środków materialnych na prowadzenie szkoły,
- c) zapewniał dyrektorowi i gronu nauczycielskiemu przy uwzględnieniu postanowień punktu a) niezależność od właściciela w dziedzinie wychowawczej i dydaktycznej,
- d) zapewniał dyrektorowi prawo doboru personelu nauczającego,
- e) nakładał na dyrektora odpowiedzialność wobec władz szkolnych i właściciela za stan wychowawczy i naukowy szkoły,
- f) zapewniał dyrektorowi i nauczycielom szkoły całkowitą niezależność od właściciela w kwalifikowaniu i promowaniu uczniów,
- g) ustalał bezpośrednią zależność nauczycieli od dyrektora.

2. Postanowienia punktu d) i f) nie odnoszą się do statutu przedszkola.

§ 10. O przydatności lokalu przeznaczonego na szkołę orzeka wojewódzka władza administracji ogólnej — pod względem potrzeb szkolnych zaś władza szkolna.

§ 11. 1. Wykazanie, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające, nastąpić winno przez przedłożenie rocznego preliminarza budżetu szkoły, opartego na realnych podstawach i wykazanie się bądź własnym odpowiednim majątkiem, bądź poręczeniem innych osób, zabezpieczającym w dostatecznej mierze wykonanie zobowiązań właściciela.

2. Władza szkolna zgodzić się może na zastąpienie wykazania się majątkiem lub poręczeniem przewidzianem w ust. 1, przez złożenie w liczbie gwarantującej utrzymanie szkoły deklaracji rodziców, obowiązujących się do uiszczania przez cały rok szkolny opłat szkolnych.

§ 12. 1. Zakładający szkołę może wykazać wypełnienie bądź wszystkich warunków naraz bądź w kolejności przez siebie obranej. Wła-

dze szkolne obowiązane są stwierdzić na żądanie zakładającego szkołę, czy poszczególne warunki zostały wykonane, wydają wszakże orzeczenie, przewidziane w ust. 2 art. 2 ustawy dopiero po wykazaniu wypełnienia wszystkich warunków.

2. Termin trzymiesięczny, ustanowiony w ust. 4 art. 2 ustawy liczyć należy od dnia następującego po złożeniu u właściwej władzy szkolnej (§ 2) podania, wykazującego wypełnienie wszystkich warunków.

do art. 2 i 6.

§ 13. Zaświadczenia, wymienione w p. 4 ust. 1 art. 2 i ust. 3 art. 6 ustawy wydają starostowie powiatowi, zaś w powiatach miejskich — starostowie grodzcy, właściwi dla obszaru, na którym ubiegający się o zaświadczenie zamieszkuje.

do art. 3.

§ 14. Władza szkolna, orzekając, iż właściciel przestał czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 2 ustawy, ustala równocześnie termin zamknięcia szkoły.

§ 15. Zgoda władzy szkolnej na odstąpienie innej osobie praw, wynikających z uzyskania orzeczenia, o którym mowa w art. 2 ustawy, udzielona być może jedynie pod warunkiem wykazania, że nowy właściciel czyni zadość warunkom, wymienionym w p. 3 i 4 ust. 1 art. 2 ustawy.

do art. 4.

§ 16. 1. Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, władza szkolna podaje do wiadomości szkoły zarzuty, wyznaczając zarazem do udzielenia wyjaśnień termin nie krótszy niż 2-tygodniowy.

2. Zamknięcie szkoły na podstawie punktu b) art. 4 ustawy nastąpić może jedynie w wypadkach, jeżeli w ciągu trzech bezpośrednio po sobie następujących lat władze zawiadamiały corocznie szkołę o uznaniu poziomu naukowego lub wychowawczego za niewystarczający.

do art. 5.

§ 17. 1. Zgoda władzy szkolnej na zwinięcie szkoły w ciągu roku szkolnego udzielona być może jedynie wówczas, gdy uczącej się młodzieży zapewnione będzie ukończenie nauki w danym roku szkolnym w innej szkole.

2. Akty oraz pieczęcie szkoły zamkniętej lub zwiniętej złożone być winny do tej władzy, która wydała orzeczenie, przewidziane w art. 2 ustawy.

do art. 6.

§ 18. 1. Żadna szkoła nie może być czynna bez zatwierdzonego przez władzę szkolną dyrektora lub jego zastępcy.

2. Właściciel szkoły przedstawić winien władzy szkolnej do zatwierdzenia kandydata na dyrektora na 4 miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego. Decyzja władzy wydana być winna w ciągu 6 tygodni. Władza szkolna zezwalać może na zmianę na stanowisku dyrektora w ciągu roku

szkolnego tylko w wyjątkowych, uznanych za usprawiedliwione, wypadkach. Dyrektor objąć może swe czynności dopiero po uzyskaniu zatwierdzenia.

3. Właściciel szkoły, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania ubiegać się może o zatwierdzenie go jako dyrektora swej szkoły.

4. Dyrektor szkoły, a w przedszkolu właściciel, obowiązany jest corocznie najpóźniej do dnia 15 czerwca przedstawić władzy szkolnej spis nauczycieli nowozaangażowanych na następny rok szkolny oraz zgłaszać wszelkie późniejsze w nim zmiany.

5. Spis taki winien zawierać dane, dotyczące: daty urodzenia, wyznania, narodowości, przynależności państwowej, kwalifikacyj do nauczania, lat pracy pedagogicznej nauczycieli oraz przedmiotów, których mają nauczać. Jeżeli władza szkolna w ciągu 6 tygodni od dnia złożenia spisu nie zażądała przedłożenia przez nauczyciela pisemnego stwierdzenia o niezagannym zachowaniu się lub nie zawiadomiła szkoły o niedopuszczeniu nauczyciela do nauczania, — nauczyciel może objąć swe czynności w szkole.

6. Odmowa zatwierdzenia dyrektora względnie decyzja o niedopuszczeniu do nauczania ze względów pedagogicznych odnosi się jedynie do tej szkoły, do której dyrektor (nauczyciel) zgłoszony został i nie pozbawia dyrektora (nauczyciela) prawa ubiegania się o stanowisko w innej szkole.

do art. 7.

§ 19. 1. Przed zażądaniem usunięcia dyrektora (nauczyciela) władza winna podać do jego wiadomości zarzuty, wyznaczając mu zarazem do udzielenia wyjaśnień termin nie krótszy niż 2-tygodniowy.

2. Żądanie usunięcia dyrektora oraz decyzję o jego zawieszeniu kieruje władza szkolna wraz z podaniem powodów do właściciela szkoły, żądanie zaś względnie decyzję o zawieszeniu dotyczącą nauczyciela — do dyrektora, a w przedszkolu do właściciela.

do art. 10.

§ 20. Do czasu ustalenia oddzielnych warunków zakładania i utrzymywania przez związki komunalne, izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze oraz korporacje przemysłowe i rzemieślnicze szkół oraz ich statutu, będą miały do nich zastosowanie postanowienia art. 11 i 12 ustawy oraz niniejszego rozporządzenia.

do art. 11.

§ 21. Statut szkół zakładanych względnie utrzymywanych przez zarejestrowane stowarzyszenia oraz fundacje winien przewidywać, że uprawnienia nadzorcze przysługujące właścicielowi szkoły spełniane być mogą jedynie przez stałego delegata, na którego wyrazi zgodę władza szkolna.

do art. 12.

§ 22. 1. Właściciele szkół istniejących w dniu 20 kwietnia 1932 r. winni w terminie oznaczonym przez władze wymienione w § 2 wykazać wypełnienie warunków, wymienionych w p. 1—4 art. 2 ustawy. Termin

ten, oznaczony indywidualnie dla poszczególnych szkół nie może być krótszy niż 2 miesiące od dnia doręczenia wezwania.

2. Właściciele, którzy do dnia 31 grudnia 1932 r. nie otrzymali wezwania, winni sami wykazać wypełnienie warunków najpóźniej do dnia 30 czerwca 1934 r.

3. Właściciele mogą wykazać wypełnienie warunków przed wyznaczonym przez władze szkolne terminem.

4. Wykazanie wypełnienia warunków winno nastąpić z zachowaniem postanowień §§ 3—11 i 13 niniejszego rozporządzenia. Władze szkolne mogą zwolnić właścicieli szkół, o których mowa w ust. 1, od przedłożenia zaświadczenia wymienionego w p. 4 ust. 1 art. 2 ustawy. Właściciele tych szkół mogą być również zwolnieni od wykazania przydatności lokalu oraz zaopatrzenia w urządzenia i pomoce naukowe, jeżeli władza szkolna na podstawie wyniku przeprowadzonych wizytacyj nabrała przeświadczenia o wypełnieniu tego warunku.

§ 23. Szkoły, których właściciele nie uzyskali orzeczenia, wymienionego w art. 12 ustawy, ulegają zamknięciu z końcem oznaczonego przez władzę szkolną roku szkolnego, nie później jednak niż z dniem 31 sierpnia 1935 r. Termin zamknięcia szkoły powinien być podany do wiadomości publicznej najpóźniej 15 maja danego roku.

§ 24. Wzory statutów dla szkół prywatnych ogłoszone będą w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski“.

§ 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

3. OKÓLNIK Nr. 32

z dnia 13 marca 1933 r. (Nr. I-Pol.-857/33)

w sprawie warunków zakładania prywatnych kursów dla dorosłych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 3, poz. 55.)

Do czasu wydania do ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) rozporządzenia, które analogicznie do rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473) ureguluje całokształt zagadnień związanych ze szkołami i innymi zakładami naukowymi przeznaczonemi dla dorosłych, wyjaśniam po porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, co następuje:

1. O ile towarzystwa oświatowe mają w swoich statutach przewidziane zakładanie kursów dla dorosłych i organizować je będą wyłącznie dla swoich członków, nie wydając przytem jakichkolwiek świadectw, nie są obowiązane do stosowania się do przepisów ustawy o szkołach prywatnych z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343). Wystarczy bowiem zawiadomienie przez te towarzystwa władz administracji ogólnej o otwarciu takich kursów.

2. O ile cytowane w pkcie 1 towarzystwa organizować będą systematyczne kursy dla dorosłych wogóle, wówczas Kuratorja Okręgów Szkolnych stosować będą do nich zgodnie z okólnikiem z dnia 19 października 1932 r. Nr. I Pol-3616/32 dotychczasową praktykę postępowania, przestrzegając jednak, by była ona zgodna z przepisami cytowanej ustawy o szkołach prywatnych, a zwłaszcza z postanowieniami art. 6. Nadzór pedagogiczny nad takimi kursami sprawować będzie Kuratorjum, przekazując go wedle uznania właściwemu inspektorowi szkolnemu. Organizatorzy kursów będą podawali Kuratorjum do zatwierdzenia program kursów oraz do wiadomości czas i miejsce zajęć na kursach.

3. O ile cytowane w pkcie 1 towarzystwa organizować będą niesystematyczne kursy dla dorosłych wogóle, wówczas wystarczy zawiadomienie władz administracji ogólnej o otwarciu takich kursów. W razie wątpliwości, czy dany kurs należy zaliczyć do systematycznych, rozstrzyga właściwe Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

DODATEK.

1. ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 18 listopada 1932 r. (I-Pr.-4482/32)

o organizacji roku szkolnego.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99.)

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Rok szkolny trwa od dnia 20 sierpnia do dnia 19 sierpnia włącznie następnego roku kalendarzowego.

§ 2. Rok szkolny dzieli się na dwa półrocza szkolne, obejmujące 4 okresy szkolne, oraz na ferje zimowe i letnie.

§ 3. Pierwsze półrocze trwa od dnia 20 sierpnia do dnia 22 grudnia włącznie i dzieli się na okresy: I od dnia 20 sierpnia do dnia 20 października i II od dnia 21 października do dnia 22 grudnia.

Drugie półrocze szkolne trwa od dnia 16 stycznia do dnia 15 czerwca włącznie i dzieli się na okresy: III od dnia 16 stycznia do dnia 31 marca i IV od dnia 1 kwietnia do dnia 15 czerwca.

§ 4. Ferje zimowe trwają od dnia 23 grudnia do dnia 15 stycznia następnego roku kalendarzowego.

Ferje letnie trwają od dnia 16 czerwca do dnia 19 sierpnia.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze odnosi się do państwowych i publicznych szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dla niektórych typów szkół zawodowych ustalać odmienną organizację roku szkolnego.

§ 6. Osobne zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego regulują sprawę dni wolnych od nauki szkolnej łącznie z czasem trwania feryj świątecznych wielkanocnych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy wydane w sprawach, uregulowanych rozporządzeniem niniejszem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

2. POSTANOWIENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 6 grudnia 1932 r. (Nr. III-TP-5162/32)

w sprawie organizacji roku szkolnego w państwowych szkołach zawodowych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 110.)

W związku z § 5 ustępem 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1932 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99) postanawiam że wymienione rozporządzenie nie obejmuje następujących państwowych szkół zawodowych:

- 1) średnich szkół technicznych typu zasadniczego i wyższego,
- 2) szkół mistrzów maszynowych i budowlanych,
- 3) szkół nadzorców drogowych,
- 4) szkół rolniczych średnich i niższych wszelkich typów i specjalności z wyjątkiem szkół ogrodniczych średnich i niższych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

3. OKÓLNIK Nr. 9

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 27 stycznia 1933 r. (II-S-874/33)

w sprawie organizacji roku szkolnego w prywatnych szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 8.)

Nawiązując do postanowień § 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1932 r. (I.Pr-4482/32) o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99), Ministerstwo W. R. i O. P. oznajmia, że rozporządzenie to w zasadzie nie dotyczy prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i prywatnych zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

Względem jednak szkół, których organizacja, ustalona w statutach poszczególnych szkół, nie uzasadnia wprowadzenia odmiennej organizacji roku szkolnego, niż to przewiduje przytoczone rozporządzenie (np. szkoły o ustroju semestralnym), należy wysnuć odpowiednie konsekwencje przy występowaniu Kuratorów z wnioskami o nadanie praw szkół państwowych — w wypadku, gdyby dana szkoła nie wprowadziła u siebie organizacji roku szkolnego, przewidzianej w pomienionem rozporządzeniu.

Podsekretarz stanu: *K. Pieracki*

4. OKÓLNIK Nr. 26

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 8 marca 1933 r. (Nr. III-TP-1476/33)

o organizacji roku szkolnego w niektórych szkołach zawodowych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 37.)

Wobec zbliżającego się terminu zakończenia bieżącego roku szkolnego i wypływającej stąd konieczności posiadania przez odnośne szkoły zawodowe zdecydowanych danych co do organizacji przyszłego roku szkolnego, wyjaśniam, że postanowienie Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 grudnia 1932 r. Nr. III. TP. 5162/32 w sprawie organizacji roku szkolnego w państwowych szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 110)¹⁾ pozostaje w mocy aż do czasu wprowadzenia w szkołach objętych tem postanowieniem nowej organizacji w myśl ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa.

Organizacja więc roku szkolnego w szkołach, objętych wymienionem postanowieniem Ministra W. R. i O. P., pozostaje narazie dotychczasowa, z zachowaniem okresu feryj zimowych od 23 grudnia danego roku do 7 stycznia następnego roku włącznie — zgodnie z zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 6 grudnia 1932 r. o ferjach zimowych — dla wszystkich wymienionych szkół, z wyjątkiem niższych szkół rolniczych żeńskich i męskich 1½-roczych i 2-zimowych, oraz seminarjów dla nauczycielek żeńskich szkół rolniczych, w których ferje zimowe mają trwać od 23 do 28 grudnia włącznie.

Okres przerwy wielkanocnej zostanie określony osobnem zarządzeniem dla szkół wszelkich typów.

Podsekretarz Stanu: *Kazimierz Pieracki* wr.

¹⁾ Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 7.

2291

